

Úřední věstník

Evropské unie

C 93

Svazek 50

České vydání

Informace a oznámení

27. dubna 2007

Oznámení č.

Obsah

Strana

III Přípravné akty

Evropský hospodářský a sociální výbor

432. plenárním zasedání ve dnech 17. a 18. ledna 2007

2007/C 93/01	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí program Společenství ke zlepšení fungování systémů zdanění na vnitřním trhu (Fiscalis 2013) KOM(2006) 202 v konečném znění – 2006/0076 (COD)	1
2007/C 93/02	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Dopadu a důsledkům strukturální politiky na soudržnost Evropské unie	6
2007/C 93/03	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z některých dávek, cel, daní a jiných opatření KOM (2006) 605 v konečném znění – 2006/0192 (CNS)	15
2007/C 93/04	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Rady 89/665/EHS a 92/13/EHS, pokud jde o zvýšení účinnosti přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek KOM(2006) 195 v konečném znění/2 – 2006/0066 (COD)	16
2007/C 93/05	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Rady 92/49/EHS a směrnice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES o procesních pravidlech a hodnotících kritériích pro obezřetné posuzování akvizic a zvyšování podílů ve finančním sektoru KOM(2006) 507 v konečném znění – 2006/0166 (COD)	22
2007/C 93/06	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Revize jednotného trhu	25
2007/C 93/07	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady, kterým se zavádí režim vyrovnání zvýšených nákladů vynaložených při uvádění na trh některých produktů rybolovu z Azor, Madeiry, Kanárských ostrovů a francouzských departmentů Guayana a Réunion na období 2007 až 2013 KOM(2006) 740 v konečném znění – 2006/0247 (CNS)	31

CS

2007/C 93/08	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením	32
2007/C 93/09	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Podpora slušné práce pro všechny Příspěvek Unie k provádění agendy slušné práce ve světě KOM(2006) 249 v konečném znění	38
2007/C 93/10	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady kterou se mění směrnice Rady 89/391/EHS, její samostatné směrnice a směrnice Rady 83/477/EHS, 91/383/EHS, 92/29/EHS a 94/33/ES za účelem zjednodušení a racionalizace zpráv o praktickém provádění KOM(2006) 390 v konečném znění – 2006/0127 (COD)	42
2007/C 93/11	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Posouzení stavu dnešní evropské společnosti	45

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

432. PLENÁRNÍM ZASEDÁNÍ VE DNECH 17. A 18. LEDNA 2007

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí program Společenství ke zlepšení fungování systémů zdanění na vnitřním trhu (Fiscalis 2013)

KOM(2006) 202 v konečném znění – 2006/0076 (COD)

(2007/C 93/01)

Dne 23. června 2006 se Rada, v souladu s článkem 95 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 7. prosince 2006. Zpravodajem byl pan BURANI.

Na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 17. ledna), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 153 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vyjadřuje maximální souhlas s dokumentem, který předložila Komise, ale přeje si předložit své úvahy a výhrady týkající se těch aspektů, které je podle něj nutné vyjasnit.

1.2 Úvahy ohledně odborné přípravy se týkají účinnosti dosud provedených akcí. Pořádání společných seminářů na úrovni Společenství se ve vztahu k výsledkům jeví jako příliš nákladné a je otázkou, zda by nebylo vhodné zaměřit úsilí spíše na odbornou přípravu, která bude prováděna na vnitrostátní úrovni s využitím expertů, za jejichž výškolení bude zodpovědná Komise. Odborná příprava školitelů by se tedy měla stát stěžejním prvkem programu Společenství.

1.3 Výhrady se týkají nejasných aspektů ohledně poskytování údajů veřejným orgánům, mimo daňových. Daňové orgány nevyjasnily podmínky a možnosti přístupu k údajům, což je důvodem k jistým rozpakům, především z hlediska ochrany soukromého života. Měl by být vyjasněna také otázka vlastnictví a dostupnosti údajů a stejně tak není řečeno nic ohledně kritérií na stanovení cen účtovaných třetím stranám, které o údaje žádají.

2. Úvod

2.1 Celní a daňové správy hrají zásadní úlohu, která spočívá v provádění kontrol na vnějších hranicích a v ochraně finančních i jiných zájmů Společenství. Vzhledem k novým výzvám a probíhajícím změnám je nezbytné přistoupit ke zlepšením a podpořit rozvoj, a to především v oblasti výpočetní techniky. Uvedené sdělení formuluje program Společenství ke zlepšení fungování systémů zdanění na vnitřním trhu (Fiscalis 2013).

2.2 Provozní náklady, které má nést Společenství, lze rozdělit do dvou hlavních kategorií –společné akce a IT akce. Mezi společné akce patří semináře, projektové skupiny, pracovní návštěvy, mnohostranné kontroly a odborná příprava. IT akce zahrnují fungování a vývoj stávajících transevropských systémů a vývoj nových systémů. Celková částka hrazená z rozpočtu Společenství činí 156,9 milionů eur na období 2008–2013. Program 2013 je šestiletý program, který se kryje s finančním výhledem na období 2008–2013.

2.3 V úvodu dokumentu, který hodnotí program Fiscalis 2007 v polovině období⁽¹⁾, se především odkazuje jednak na kandidátské země, kterým se dává možnost využívat praktické prostředky, které umožní daňovým správám plnit od okamžiku vstupu těchto zemí do EU všechny úkoly stanovené právními předpisy Společenství, a jednak na partnerské země v rámci evropské politiky sousedství, kterým se za určitých podmínek nabízí možnost účastnit se vybraných činností programu.

2.4 Hodnocení programu 2007 v polovině období kromě jiného potvrdilo potřebu strukturovanějšího sdílení informací a výměny znalostí mezi správami samotnými, mezi správami a Komisí a upevňování znalostí získaných během akcí v rámci programu. Těmto otázkám je tudíž třeba věnovat obzvláštní pozornost.

3. Obsah návrhu rozhodnutí

3.1 Po krátkém úvodu, ve kterém jsou vymezeny podmínky a obsah akčního programu Fiscalis 2013, jsou v dokumenty stanoveny následující **cíle** programu:

- a) pokud jde o daň z přidané hodnoty, spotřební daně a daně z příjmu a majetku:
 - i) zajistit účinnou, efektivní a rozsáhlou výměnu informací a správní spolupráci;
 - ii) umožnit úředníkům, aby dosáhli vysoké společné úrovně znalosti v oblasti právních předpisů Společenství a jeho provádění v členských státech;
 - iii) zajistit, aby se správní postupy stále zlepšovaly a zohledňovaly potřeby správ a osob povinných k dani, a to prostřednictvím rozvoje a šíření osvědčených správních postupů.
- b) pokud jde o daně z pojistného zlepšit spolupráci mezi správami, zajistit lepší používání stávajících pravidel;
- c) pokud jde o kandidátské země nebo potenciální kandidátské země, vyhovět zvláštním potřebám těchto zemí v oblasti daňových předpisů a správní kapacit;
- d) pokud jde o třetí země, zejména ty, které jsou partnerskými zeměmi evropské politiky sousedství, zlepšit spolupráci s daňovými správami těchto zemí.

3.2 Komise zavádí každoročně pracovní program pro splnění těchto cílů. Tento program se rozvíjí s využitím komunikačních systémů a systémů výměny informací, za kterou se Komise zaručuje všem zúčastněným státům. Komunikační systémy zahrnují různé sítě a společné systémy (CCN/CSI, VIES, EMCS, atd.). Prvky komunikačních systémů a systémů výměny informací, které nenáleží Společenství, zahrnují vnitrostátní databáze tvořící součást těchto systémů, síťová propojení mezi prvky

náležícími Společenství a prvky nenáležícími Společenství, jakož i takové programové a technické vybavení, které každá ze zúčastněných zemí pokládá za nutné pro plný provoz **uvedených systémů** v rámci své správy. Zúčastněné země zajistí provozuschopnost prvků, které nenáleží Společenství, a interoperabilitu těchto prvků s prvky náležícími Společenství. Sama Komise ve spolupráci se zúčastněnými zeměmi koordinuje aspekty týkající se vypracování a fungování prvků náležících Společenství a prvků nenáležících Společenství, jež tvoří systémy či infrastrukturu.

3.3 Komise společně se zúčastněnými zeměmi organizuje semináře a projektové skupiny a zajišťuje šíření výsledků z těchto seminářů a projektových skupin. Samy zúčastněné země organizují pro úředníky pracovní návštěvy. Komise navíc ve spolupráci se zúčastněnými zeměmi zajišťuje systematické a strukturované sdílení informací, jež jsou výsledkem činností programu.

3.4 Na výdajích nezbytných pro provádění programu se podílí Společenství a zúčastněné země.

Společenství nese tyto náklady:

- a) náklady na pořízení, vývoj, instalaci, údržbu a každodenní provoz prvků komunikačních systémů a systémů výměny informací náležících Společenství, které jsou uvedeny v čl. 6 odst. 3;
- b) cestovní výdaje a diety úředníků ze zúčastněných zemí vzniklé při mnohostranných kontrolách, pracovních návštěvách, seminářích, projektových skupinách;
- c) náklady související s organizací seminářů, cestovní výdaje a diety vzniklé účastí externích odborníků a účastníků podle článku 11;
- d) náklady na pořízení, vývoj, instalaci, údržbu systémů a modulů odborné přípravy, jsou-li společné pro všechny zúčastněné země;
- e) náklady na jiné činnosti uvedené v čl. 1 odst. 2 písm. f).

Zúčastněné země nesou:

- a) náklady na vývoj, pořízení, instalaci, údržbu a každodenní provoz prvků komunikačních systémů a systémů výměny informací nenáležících Společenství (které jsou stanoveny v čl. 6 odst. 4);
- b) náklady související s počáteční a průběžnou odbornou přípravou včetně jazykové přípravy svých úředníků.

3.5 Co se týče kontroly je stanoveno (bez uvedení podrobností), že program společně průběžně kontrolují zúčastněné země a Komise. Dále jsou stanovena dvě hodnocení – v polovině období a závěrečné.

⁽¹⁾ SEK(2005) 1045 – pracovní dokument útvarů Komise: Hodnocení programu Fiscalis 2007 v polovině období.

4. Úvod: základní principy programu

4.1 Dokument, který předložila Komise, byl „povinností“, jelikož představuje splnění závazku vůči Evropskému parlamentu a Radě ve smyslu čl. 15 odst. 4 písm. a) rozhodnutí Fiscalis 2003–2007. Na základě tohoto závazku přijala Komise sdělení (KOM(2005) 111 ze dne 6. dubna 2005), ve kterém potvrzuje příležitost zavést dva nové programy – program Clo 2013, který by navazoval na probíhající program Clo 2007, a program Fiscalis 2013, který by navazoval na probíhající program Fiscalis 2003–2007. V tomto dokumentu se EHSV vyjadřuje k programu Fiscalis, programem Clo se zabývá v jiném dokumentu.

4.2 Program 2013, platný pro období 2008–2013, nepřináší podstatné inovace oproti probíhajícímu programu, ale zaměřuje se spíše na zlepšení jeho účinnosti a ubírá se směry inspirujícími se obnovenou Lisabonskou strategií. Je tedy zaměřen na **podporu a rozvoj spolupráce daňových správ** členských zemí (a zemí budoucího rozšíření) při plnění cílů stanovených v původním programu:

- zaručit společné používání daňových předpisů *Společenství*,
- chránit finančních zájmy *Společenství i jednotlivých států*,
- přispívat k fungování vnitřního trhu prostřednictvím boje proti případům vyhýbání se daňovým povinnostem a daňovým únikům,
- zamezit narušování hospodářské soutěže a
- snižovat náklady na zajištění souladu, které zatěžují správy a osoby povinné k dani.

4.3 Dokument Komise byl napsán po důkladných analýzách současné situace, které byly vypracovány na základě návštěv v různých členských státech a kontaktů se správami, experty a osobami povinnými k dani. Výsledkem je zavedení programu jako **prodloužení programu 2007 a jeho posílení o dodatečné finanční prostředky** „pro podporu nových politických iniciativ na jedné straně a pro předvídání nepatrného navýšení rozpočtu všech ostatních pododkruhů na straně druhé“. EHSV vyjadřuje svůj souhlas s touto volbou.

4.4 Jak bylo uvedeno v odstavci 2.2, **celkové náklady** na program na období 2008–2013 činí 168,47 mil. eur. Velkou část z této částky, konkrétně 156,9 mil. eur, představují **provozní náklady**, které budou hrazeny z rozpočtu Společenství. Provozní náklady, které nese Společenství, lze rozdělit do dvou hlavních kategorií – *společné akce* a *IT akce*. Mezi společné akce patří semináře, projektové skupiny, pracovní návštěvy, mnohostranné kontroly, odborná příprava a jiné činnosti, které jsou nezbytné pro plnění cílů. IT akce se týkají fungování a rozvoje stávajících transevropských systémů a vývoje nových systémů.

5. Obecné připomínky

5.1 EHSV nemůže než souhlasit s potřebou pokračovat v programu Fiscalis v souladu s již vytyčenými hlavními směry. Podporuje tedy iniciativu Komise a spoléhá především na to, že ve fázi provádění budou **zlepšeny určité aspekty**, především ty, které se týkají účinnosti programů společné odborné přípravy a používání jazyků. Sama Komise ostatně zdůraznila tyto nedostatky v dokumentu ⁽²⁾, ve kterém také naznačila řešení týkající se jejich nápravy.

5.2 **Odborná příprava** se dělí do dvou hlavních směrů. Jeden se uskutečňuje na úrovni Společenství a je hrazen z rozpočtu EU, druhý se uskutečňuje na vnitrostátní úrovni a je v zásadě financován jednotlivými zainteresovanými členskými státy. Výraz „odborná příprava“ zahrnuje „**výcvik**“ v užším slova smyslu (tj. školení týkající se konkrétních otázek technické, právní nebo administrativní povahy, která vedou odborníci v dané oblasti), **semináře** (obecně multidisciplinární povahy a otevřené účasti zástupců z různých zemí) a **výměnu pracovníků** (jednotlivců či skupin).

5.3 V návrhu rozhodnutí, který je uveden v odstavci 3.1, uvádí Komise podrobnou zprávu o prvních výsledcích **programů odborné přípravy**, z nichž vyplývá pouze středně uspokojivý komplexní rámec. Dokument upřímně neskrývá různé **mezery a nedostatky** a také navrhuje možné způsoby na odstranění nebo omezení překážek. Na druhé straně by tomu ani nemohlo být jinak, vzhledem ke složitosti programu, počtu účastníků se členských států, odlišnosti stávajících systémů, různé úrovni zkušeností a systému správ jednotlivých států a nakonec i rozmanitosti jazyků. Posledně uvedené hledisko představuje kromě jiného i společnou překážku všech programů Společenství, jejíž význam je příliš často podceňován. Hlavním problémem zůstává **stanovení minimální společné úrovně znalostí a odbornosti**, která by byla přinejmenším měřitelná v rámci minimálních parametrů přijatelných pro všechny členské státy a použitelných ve všech členských státech.

5.4 Jak bylo uvedeno v odstavci 3.5, **Komise provede kontrolu správného provádění programů**. EHSV je toho názoru, že **je především důležité ověřit správné přijetí společných norem** a úplnou znalost hodnot Společenství. **Tyto kontroly představují zásadní prvek**, a to nejen proto, že je třeba ověřit správné použití prostředků Společenství podle obecných zásad veřejného účetnictví, ale také protože úroveň přípravy úředníků členských států nelze ponechat pouze na úsudku států samotných.

5.5 EHSV se vzhledem ke složité povaze věci **zdrží předkládání doporučení a omezí se na vyjádření několika objektivních názorů**, aniž by se zabýval tím, zda jsou či nejsou „politicky korektní“.

⁽²⁾ Pracovní dokument útvarů Komise: Hodnocení programu Fiscalis 2007 v polovině období, SEK(2005) 1045.

5.5.1 Za prvé, je známo, že úroveň profesních zkušeností a schopností úředníků jednotlivých členských států se stát od státu značně liší. Je proto extrémně složité najít společný systém pro odbornou přípravu, která se bude provádět pomocí **seminářů** otevřených širokému spektru účastníků. Rozmanitost jazyků přidává prvek nejistoty. Představa získaná přímým kontaktem s jazykem řečníka je velmi odlišná od představy nabyté z řeči tlumočníka. Dále je třeba podotknout, že účastníci nemohou „vidět“ audiovizuální pomůcky (diapozitivy, diagramy, fólie atd.) ve svém jazyce (a je známo, že zapamatovat si sdělení „vizuálním způsobem“ je velmi důležité). Na závěr je na místě se otázat, zda by tyto semináře (jejichž pořádání je značně nákladné z hlediska finančních a lidských zdrojů) neměly být **omezeny na minimum** nebo alespoň přesunuty do následující, „zralejší“ fáze programu. Finanční prostředky a lidské zdroje ušetřené díky tomuto rozhodnutí by mohly být určeny alespoň na částečné **financování odborné přípravy na vnitrostátní úrovni** ve státech, které se nacházejí v relativně znevýhodněné situaci, především v nejnovějších členských státech.

5.5.2 V hodnoticím dokumentu Komise není zmíněn jeden prvek, který má zjevně zásadní význam – **odborná příprava školitelů z jednotlivých států uskutečňovaná na úrovni Společenství**. Tato příprava by měla představovat **stěžejní prvek celého systému**, jelikož pouze školitel, který hovoří jazykem účastníků, může zaručit plnou účinnost sdělení a především **diskusí**, které představují zásadní část odborné přípravy. Školitel pocházející z daného státu je především **jediný**, kdo může být schopný použít **didaktickou metodu, která představuje přechod mezi systémem Společenství a vnitrostátním systémem**, který musí důkladně znát. Výběr osob kvalifikovaných pro tento úkol by měl být ponechán na orgánech jednotlivých států. Základním požadavkem by měla být vysoká úroveň odbornosti a didaktické schopnosti. To stejné platí pro osoby, které se budou zabývat odbornou přípravou školitelů z jednotlivých zemí uskutečňovanou na úrovni Společenství. Konečně, tento způsob odborné přípravy nelze podle názoru odborníků provádět v rámci krátkých seminářů. Musí se jednat o „kurzy“, které by měly trvat alespoň několik měsíců.

5.6 Jedním z důležitých aspektů zcela jiného charakteru je **propojení systému Fiscalis (především části týkající se DPH a spotřební daně) se systémem Clo 2013**. Ve stanovisku k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o bezpapírovém prostředí pro clo a obchod⁽³⁾ EHSV upozornil na druhý bod odůvodnění návrhu⁽⁴⁾, ve kterém je uvedeno, že „celoevropská akce elektronické správy vyžaduje opatření vedoucí k účinnějšímu **boji proti podvodům, organizované kriminalitě**

a terorismu“. Stanovisko tak zdůraznilo skutečnost, že komplexní a plánované propojení archivů celních správ a správ pověřených vybíráním DPH by mohlo umožnit odhalení případných podvodů spojených se zbožím dováženým ze třetích zemí, především falšování značek původu.

5.6.1 V programu Fiscalis není ani zmínka o tomto komplexním propojení archivů Fiscalis s archivy spravovanými jinými správami. Pouze v pátém bodě odůvodnění návrhu rozhodnutí, kterým se program zavádí, je uvedeno, že „by mělo být možné začlenit do programu další systémy výměny informací v oblasti daní, jako je např. systém pro kontrolu přepravy zboží podléhajícího spotřebním daním (EMCS)“. Hovoří se však zjevně o omezeném množství informací, které si budou vyměňovat daňové správy.

5.6.2 Ve stanovisku, o kterém se zmiňuje odstavec 5.6, EHSV také připomíná doporučení EP a Rady⁽⁵⁾, ve kterém je stanovena řada opatření určených k „zajištění policejní, *celní* a justiční spolupráce“ s cílem umožnit realizaci **Haagského programu**⁽⁶⁾ v oblasti **bezpečnosti EU**, která zahrnuje boj proti obchodování se zbožím, na které se vztahuje omezení nebo zákaz. Propojení uvedené v předchozím odstavci by umožnilo prostřednictvím celních správ provádět kontroly, které dnes nejsou možné, a znamenalo by nepřímé uskutečňování Haagského programu prostřednictvím spolupráce daňových správ. EHSV si je dobře vědom toho, že uskutečnění takového projektu již vzhledem k probíhajícím programům a již zavedeným postupům není možné. Zbývá tedy pouze doporučit, aby byla brána na vědomí skutečnost, že **komplexní propojení mezi různými databázemi EU a členských států** by mělo být součástí *strategických programů* Unie, a to nejen z hlediska bezpečnosti, ale také vzhledem k mnoha dalším cílům hospodářské a sociální politiky.

6. Konkrétní připomínky

6.1 **Článek 3: účast v programu** Kromě členských států je program otevřen také kandidátským zemím, „potenciálním“ kandidátským zemím a některým partnerským zemím evropské politiky sousedství, pokud tyto země dosáhly dostatečné úrovně sblížení příslušných právních předpisů. Záměr tohoto ustanovení je samozřejmě chválný a v souladu s cílem vytvořit co nejširší „daňový prostor“. EHSV si však klade otázku, zda tento projekt není příliš ambiciózní, a to vzhledem k dostupným zdrojům a již odhaleným obtížím s jeho prováděním, které by se zapojením dalších účastníků ještě zvýšily.

⁽³⁾ Stanovisko CESE k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o nezpapírovém prostředí pro clo a obchod, Úř. věst. 2006/C 318/08, 23.12.2006.

⁽⁴⁾ Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o bezpapírovém prostředí pro clo a obchod, KOM(2005) 609 v konečném znění.

⁽⁵⁾ Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu – Prostor svobody, bezpečnosti a práva: zhodnocení programu z Tampere a budoucí směr vývoje (KOM(2004) 401 v konečném znění).

⁽⁶⁾ Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu – Haagský program: deset priorit pro nadcházejících pět let – Partnerství pro evropskou obnovu týkající se svobody, bezpečnosti a práva (KOM(2005) 184 v konečném znění).

6.2 Článek 6: komunikační systémy a systémy výměny informací Prvky systému **náležící Společenství** se omezují na technické a programové vybavení a na síťová propojení, jež jsou společná všem zúčastněným zemím. Zbytek (databáze, síťová propojení mezi prvky náležícími Společenství a prvky nenáležícími Společenství, technické a programové vybavení pro provoz vlastních systémů) je považován za součást **prvků nenáležících Společenství**.

6.2.1 Třídění uvedené v předchozím odstavci se jeví správné. Jisté rozpaky však budí pravidlo uvedené v **odstavci 6**, podle kterého „Komise může zpřístupnit systémy komunikace a výměny informací jiným veřejným službám k daňovým či nedaňovým účelům za předpokladu, že je do rozpočtu programu poskytnut finanční příspěvek“. Spojení „**k nedaňovým účelům**“ se zdá poněkud nejednoznačné. Komise má povinnost upřesnit které správy by byly oprávněny získávat informace a s jakými zárukami a kontrolami. EHSV navrhuje, aby za účelem odstranění jakékoliv pochybnosti bylo upřesněno, že informace mohou být poskytovány pouze v rámci plánu spolupráce v soudních věcech a se zárukami, které poskytují platné předpisy,

a samozřejmě v souladu s předpisy na ochranu soukromého života.

6.2.2 EHSV se domnívá, že pravidlo by mělo být vyjasněno. Na první pohled se nezdá, že Komise má pravomoc poskytovat třetím stranám (ať již je to kdokoliv) informace, které jsou samozřejmě vlastnictvím každého členského státu, pokud jsou v databázi tohoto státu. Pokud se však jedná o informace, které přímo vlastní Komise, vyvstává otázka, zda s nimi Komise může nakládat svobodně bez souhlasu nebo informování členských států. Jinými slovy, stávají se údaje přicházející na Komisi nebo vypracované Komisí na základě sdělení členských států automaticky majetkem nebo příslušenstvím Komise? **Podle jakých kritérií se stanoví cena účtovaná třetím stranám, které o údaje žádají, a komu takto získané prostředky náležejí?** A údaje, které vlastní Komise, mohou být v každém případě poskytovány třetím stranám, aniž by o tom příslušné členské státy byly předem nebo dodatečně informovány? EHSV se domnívá, že tyto otázky mají zásadní význam a měly by být zodpovězeny, aby se ujasnil postoj Komise a nevznikaly pochyby.

V Bruselu dne 17. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Dopadu a důsledkům strukturální politiky na soudržnost Evropské unie

(2007/C 93/02)

Dne 20. července 2006 se Evropský parlament v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství rozhodl konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci *Dopad a důsledky strukturální politiky na soudržnost Evropské unie*.

Specializovaná sekce Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 7. prosince 2006. Zpravodajem byl pan DERRUINE.

Na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 18. ledna 2007), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 164 hlasy pro, 2 hlasy proti a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Toto průzkumné stanovisko je reakcí na dopis předsedy Evropského parlamentu ze dne 20. července 2006, ve kterém žádal Evropský hospodářský a sociální výbor o příspěvek do zprávy EP o dopadu a důsledcích strukturální politiky na soudržnost Evropské unie.

1.2 EHSV připomíná, že v souladu se Smlouvou (čl. 2, 158 a 159) musí všechny politiky přispívat k tomuto cíli soudržnosti, který nemůže spočívat pouze na strukturální politice. Toto poselství bylo připomenuto na zasedání Evropské rady v březnu 2006.

1.3 Podle EHSV není možné měřit soudržnost pouze prostřednictvím ukazatelů HDP. Přeje si, aby byl vypracován „reprezentativnější ukazatel soudržnosti [který by zahrnoval] vedle HDP i proměnné jako např. míru zaměstnanosti a míru nezaměstnanosti, rozsah sociální ochrany, stupeň přístupu ke službám obecného zájmu atd.“

1.4 Národní plány reforem Lisabonské strategie, lisabonský program Společenství, integrované hlavní směry Komise a analýzy dopadu by měly lépe odrážet opatření přijatá za účelem posílení soudržnosti, včetně jejího územního rozměru.

1.5 Strukturální fondy a Fond soudržnosti prováděly Lisabonskou strategii již v předstihu, ve všech jejích rozměrech: růst, soudržnost, zaměstnanost a kvalita práce a udržitelnost životního prostředí. Přispívaly k posilování evropského sociálního modelu.

1.6 Fondy měly nepochybný dopad, který umožnil zvýšení úrovně méně rozvinutých zemí/regionů v oblasti zaměstnanosti, růstu a infrastruktury, a vytvořil pákový efekt; zakotvily (zdokonalenou) zásadu partnerství v praxi a přispěly k zavedení pořádku v místních samosprávách a k zviditelnění EU.

1.7 Strukturální politika zároveň podporuje vnitřní trh díky obchodním tokům a pracovním místům generovaným touto koncepcí a zaváděním projektů způsobilých pro strukturální fondy, které by navíc nevznikly bez katalyzátoru evropské intervence.

1.8 Navzdory těmto skutečnostem EHSV upozorňuje, že historický konsensus, který převládá v rozvoji strukturální politiky (nástroje, úvěry), spolu s vnitřním trhem a Hospodářskou a měnovou unií, ztratily v posledních letech na lesku.

1.9 V průběhu historie byla vytvořena zóna mající formu polygonu ohraničujícího města Londýn, Hamburk, Mnichov, Milán a Paříž představující 20 % území Evropy, 40 % její populace a 50 % jejího bohatství, která „vytlačila“ ostatní evropské regiony. V návaznosti na současná a budoucí rozšíření je třeba uvažovat o podpoře jiných dynamických regionů, aby bylo možné pokrýt celistvost evropského prostoru.

1.10 Je proto zapotřebí infrastruktur, aby bylo možné propojit tyto zóny, ale zároveň spojit jejich městská centra a okrajové části venkova. Rozpočtová omezení dohodnutá v rámci finančních výhledů a Paktu stability a růstu jsou však v rozporu s jejich modernizací.

1.11 Výbor se domnívá, že je třeba vést úvahu o rozpočtových kritériích definovaných Paktem stability a růstu a jejich důsledcích při financování transevropských sítí, konkrétněji chybějících částí, za předpokladu, že projekty mající nárok na evropskou podporu si žádají spolufinancování vnitrostátními orgány.

1.12 EHSV opakuje svoji myšlenku týkající se zlepšení finančního řízení strukturálních fondů a domnívá se, že by bylo třeba opustit praktiky spočívající v refundaci nevyčerpaných prostředků evropského rozpočtu pro členské státy tím, že dojde ke snížení jejich příspěvku.

1.13 EHSV opakuje svoji žádost adresovanou Komisi, aby v první řadě předložila návrhy závazné pro členské státy, které se starají o způsoby zapojení socioprofesionálních subjektů do strukturálních politik, a dále i ukazatele týkající se konzultačního procesu v členských státech. Domnívá se, že členské státy by měly v každém případě vysvětlit, jak organizují zpětnou vazbu k tomu, jak je prováděna zásada partnerství v souvislosti s monitorovacími výbory.

1.14 Výbor žádá podporu Evropského parlamentu, aby mohlo být poselství obsažené v tomto stanovisku bráno řádně v potaz, jakmile Komise předloží v roce 2008/9 svůj dokument na reformu evropského rozpočtu a také v pozdějších úvahách o budoucnosti Evropy a příspěvku regionální politiky.

2. Soudržnost ve Smlouvě a její podstata

2.1 Od roku 1957 usiluje Římská smlouva o „zmenšování rozdílů mezi jednotlivými regiony a odstranění zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů“. V Amsterdamu se volalo po „vyváženém a udržitelném rozvoji jako jedné ze základních zásad Evropského společenství“. Tento záměr se nachází v článku 158 „Společenství za účelem podpory harmonického vývoje jako celku rozvíjí a prosazuje svou činnost vedoucí k posilování hospodářské a sociální soudržnosti. Společenství se především zaměřuje na snižování rozdílů mezi různými regiony a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů, včetně venkovských oblastí“.

2.2 Článek 159 stanovuje, že „členské státy provádějí své hospodářské politiky a koordinují je tak, aby dosahovaly cílů uvedených v článku 158. Tvorba a provádění politik a činností Společenství a vytváření vnitřního trhu přihlíží k cílům uvedeným v článku 158 a přispívá k jejich dosažení. Společenství dále podporuje toto úsilí činností, kterou provádí prostřednictvím strukturálních fondů (orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu, Evropský sociální fond, Evropský fond pro regionální rozvoj), Evropské investiční banky a jiných dostupných finančních nástrojů“.

2.3 Na tomto místě je důležité zdůraznit, že v duchu Smlouvy musí všechny politiky směřovat k cíli soudržnosti, který nemůže spočívat pouze na strukturální politice. Toto poselství bylo připomenuto na zasedání Evropské rady v březnu 2006. ⁽¹⁾

2.4 Před dalším výkladem se jeví vhodným určit, co se rozumí pod pojmem „soudržnost“. Tento pojem je často vnímán jako ukazatel HDP na obyvatele. Avšak ve stanovisku Výboru k „Přínosu politiky Společenství k hospodářské a sociální soudržnosti ⁽²⁾“ již bylo požadováno, aby byl vypracován „representativnější ukazatel soudržnosti [který by zahrnoval] vedle HDP i proměnné jako např. míru zaměstnanosti a míru nezaměstnanosti, rozsah sociální ochrany, stupeň přístupu ke službám obecného zájmu atd.“

2.5 Návrh ústavní smlouvy přinášel změnu tím, že pro soudržnost zaváděl územní rozměr. Tento aspekt soudržnosti byl až dosud opomíjen navzdory přijetí Nástinu rozvoje prostoru Společenství (SDEC), jehož poučení jsou velmi precizní, a který by měl být aktualizován za německého předsednictví, aby zohlednil nedávná i plánovaná přistoupení.

2.6 Následkem toho a v souladu se závěry neformálního zasedání Rady k územní soudržnosti ⁽³⁾ je třeba zanést do vnitrostátních plánů reformy Lisabonské strategie i do lisabonského programu Společenství tento územní rozměr a je třeba, aby jej Komise brala více v úvahu v integrovaných hlavních směrech, ale také v analýzách dopadu, které až dosud dávaly přednost pouze kritériu konkurenceschopnosti před ostatními kritérii.

3. Proč strukturální politika a v jaké formě?

3.1 Od doby vypracování Římské smlouvy v roce 1957 si byla šestka vědoma toho, že cesta hospodářské integrace nevyhnutelně vyžaduje restrukturalizaci ve strategických odvětvích uhlí a oceli. Vytvořila proto Evropský sociální fond (ESF), aby byl zmírněn účinek těchto průmyslových změn financováním systému podpor nábory pracovníků a výukových akcí.

3.2 V roce 1975, po první vlně přistoupení skupiny zemí chudších než šest zakládajících zemí, ropných šocích a závažné hospodářské krizi, která následovala, a na výslovnou žádost Spojeného království provést významnou restrukturalizaci průmyslu, byl vytvořen Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR). Tento nástroj byl revidován v roce 1988 (a zdokonalen v roce 1994), aby doplnil činnost ESF a orientační složky EZOF tím, že dodá méně rozvinutým regionům finanční podporu, která se použije na výrobní investice umožňující vytvoření nebo udržení trvalých pracovních míst, projekty infrastruktury, podporu MSP, přenosu technologií, rozvoj finančních nástrojů, přímou podporu investic, podporu struktur místních služeb atd.

3.3 Polovina osmdesátých let je poznamenána novým rozšířením o mladé demokracie, které je třeba konsolidovat. Evropské politické představitelé vyjadřují přání, aby tyto země směřovaly k úrovni zemí, které jsou již členy, a jsou připraveni zajistit finanční solidaritu zdvojnásobením prostředků vyčleněných na strukturální fondy (a také orientační složku EZOF s cílem 5b). Hospodářská a sociální soudržnost vstupuje mezi cíle Smlouvy a prostředky do regionální politiky jsou zdvojnásobeny, aby usnadnily její přiblížení. Myšlenka, že se dohánění nebude dít pomocí sociálního dumpingu, ale dodržováním *acquis* Společenství a programů regionálního rozvoje, na které byli napojeni sociální partneři, byla hluboce zakotvena do vědomí. Uznává se také, že ponechání volného průběhu tržních sil nepostačuje k vytvoření soudržnosti, kterou zakladatelé požadovali, a že tato soudržnost nutně prochází zásahy státu umožňujícími vytvoření rovnováhy mezi regiony. Od roku 1988 vstupuje v platnost politika soudržnosti. Cíl: zmenšit rozdíl v rozvoji mezi různými regiony EU. Jejím cílem je vyrovnat napětí a nerovnováhu vznikající při úsilí států vyhovět předpisům Hospodářské a měnové unie.

⁽¹⁾ Odstavec 70.

⁽²⁾ Úř. věst. C 10, 14.01.04, s. 92.

⁽³⁾ Závěry předsednictví, neformální ministerská schůze EU na téma územní soudržnost, 20.-21.5.2005 (viz odstavec 2.3. a dále).

3.4 Z výše uvedených odstavců se zdá zřejmé, že strukturální fondy a Fond soudržnosti prováděly Lisabonskou strategii již v předstihu, ve všech jejích rozměrech: růst, soudržnost, zaměstnanost a kvalita práce a udržitelnost životního prostředí.

3.5 Fond soudržnosti se zrodil v roce 1994. Příjemci nejsou již regiony, ale na rozdíl od EFRR státy. Přesněji, týká se zemí, jejichž HNP na obyvatele nepřekračuje 90 % průměru Společenství, a projektů infrastruktury životního prostředí a dopravy.

3.6 Když Evropská komise sestavovala návrh finančních výhledů na období 2007-2013, upozornil komisař Barnier, že z důvodu prohloubení rozdílů vyplývajících ze znovusjednocení Evropy v roce 2004 nesmí prostředky poskytované strukturálním politikám klesnout pod 0,45 % evropského HDP, jinak by se soudržnost dostala pod tlak. S konečnou platností bylo rozhodnuto stanovit rozpočet na 0,37 % HDP ⁽⁴⁾, což Výbor shledal nepřijatelným. Vlády nechtěly obnovit snahu o solidaritu vůči novým členským státům.

3.7 Tento krátký pohled do minulosti odhaluje existenci historického konsensu, který převládal až do doby před několika roky a který se snažil rozvinout strukturální fondy (jejich obsah a jejich výši) podle výzvy Unie (prohloubení vnitřního trhu, jednotná měna, nová přistoupení). Uvedme, že tento konsensus provází všechny politické směry, které se účastnily výkonu pravomocí v evropských orgánech. Přerušení této implicitní dohody odkazuje do patřičných mezí okázalou rétoriku o důležitosti „evropského sociálního modelu“.

4. Dopad strukturálních fondů a soudržnosti

4.1 Vzhledem k diskontinuitě v souborech statistických údajů Eurostat týkajících se HDP nebo pracovních míst na úrovni NUTS-2 a NUTS-3 je těžké hodnotit dopad strukturální politiky na soudržnost. Existuje rozdíl, který se může projevit až za několik roků, tj. více než jedno desetiletí, mezi okamžikem investice spolufinancované EU a okamžikem, kdy projekt začíná být operativní a rentabilní. Problém časovosti však neznamená, že jsou strukturální fondy bez krátkodobého účinku.

4.2 „Mezi roky 1994 a 2001 překročilo v zemích podporovaných v rámci politiky soudržnosti, i když vyloučíme Irsko, zvýšení HDP na obyvatele o 1 % za rok průměr Unie [3 % oproti 2 %] a ve všech těchto zemích kromě Řecka se procento populace v produktivním věku zvýšilo rychleji než průměr. Na druhé straně byl v průběhu tohoto období v Řecku, stejně jako v Irsku, růst produktivity práce více než dvakrát vyšší než průměr Unie a byl také daleko vyšší než průměr v Portugalsku.“ ⁽⁵⁾

⁽⁴⁾ Čtvrtá zpráva o pokroku v oblasti soudržnosti, KOM(2006) 281, s.10.
⁽⁵⁾ Třetí zpráva o hospodářské a sociální soudržnosti. Nové partnerství pro soudržnost – sblížování, konkurenceschopnost, spolupráce (únor 2004), s. VIII.

4.3 „Domníváme se, že ve Španělsku byl HDP v roce 1999 vyšší přibližně o 1,5 %, než by byl v případě neprovedení zásahů, o více než 2 % vyšší než v Řecku, okolo 3 % vyšší než v Irsku a o více než 4,5 % vyšší než v Portugalsku. Dále se domníváme, že HDP nových zemí se následkem těchto zásahů zvýšil asi o 4 %.“ ⁽⁶⁾

4.4 Lze se pokusit relativizovat skutečný dopad strukturálních fondů tím, že vysvětlíme úspěchy konjunkturnou, volbami vnitrostátní politiky, ostatních evropských politik zaměřených na jednotlivá odvětví atd. Následující prvky mají potvrdit hypotézu, že strukturální politika má na úrovni Společenství skutečnou přidanou hodnotu, pokud jde o soudržnost a konvergenci.

— „Každé euro vynaložené politikou soudržnosti na úrovni EU vede k dalším výdajům, v průměru 0,9 eur v méně rozvinutých regionech (současný cíl 1) a 3 eura v regionech v procesu restrukturalizace (současný cíl 2).“ ⁽⁷⁾

— Co se týče strukturálních fondů jako celku, „empirické údaje napovídají, že v průměru okolo čtvrtiny strukturálních výdajů se vrací do zbytku Unie ve formě zvýšení dovozů, zejména strojů a zařízení. Tento návrat „je značný zejména v případě Řecka (42 % pokud jde o výdaje) a Portugalska (35 %).“ ⁽⁸⁾

4.5 I přes tyto známky, pokud jde o postupné vyrovnávání sociálních a hospodářských údajů členských států, musí být záměr odlišován, neboť na úrovni regionů se zjišťuje pravdivost tohoto pohybu daleko pomaleji.

4.5.1 „IDE (Investissement Direct Etranger – přímé zahraniční investice) mají tendenci se nepoměrným způsobem zaměřovat na relativně silné části Unie spíše než na části relativně slabé. V rámci zemí jsou IDE obecně koncentrovány uvnitř a okolo velkých měst, zvláště hlavních měst států, a velmi málo jich jde do regionů s opožděným vývojem.“ ⁽⁹⁾

4.6 V letech 2000 až 2004 bylo schváleno v rámci politiky soudržnosti cca 3600 velkých projektů. Z nich přibližně 1600 využilo služeb Evropské investiční banky (EIB). Ta působí v pěti oblastech, aby podpořila soudržnost a Lisabonskou/Göteborgskou strategii: hospodářská a sociální soudržnost, i2i („iniciativa inovace 2010“), transevropské sítě, ochrana a zlepšení životního prostředí a podpora MSP. Její činnost je účinná zejména v projektech velkého rozsahu, se kterými jsou spojena nezanedbatelná rizika (velké infrastruktury, výzkum a vývoj atd.). Mechanismus financování inovačních programů prostřednictvím EIB generuje také pákový efekt, který se pohybuje v rozmezí poměru od 1:3 do 1:6.

⁽⁶⁾ Tamtéž, s. XIX.

⁽⁷⁾ Strategické směry Společenství 2007-2013, KOM(2005) 299, s. 8.

⁽⁸⁾ Třetí zpráva o hospodářské a sociální soudržnosti. Nové partnerství pro soudržnost – sblížování, konkurenceschopnost, spolupráce (únor 2004), s. XIX.

⁽⁹⁾ Tamtéž, s. XIV.

4.7 Musíme také zdůraznit – a to není méně zanedbatelné –, že strukturální politika nejenže pomáhá regionům/zemím EU ve využívání jejich rozvojového potenciálu prostřednictvím investic do fyzického kapitálu, lidského kapitálu a technologií na překonání případných obtíží spojených se silnou hospodářskou či měnovou integrací (úrokové míry a směnné kurzy, liberalizace, zvýšení konkurence a restrukturalizace a propouštění, která z toho vyplývají), ale podporuje současně vnitřní trh díky obchodním tokům a pracovním místům generovaným touto koncepcí a zaváděním projektů způsobilých pro strukturální fondy, které by navíc nevznikly bez katalyzátoru evropské intervence.

4.8 Kromě těchto úvah o finančním aspektu strukturálních politik nemůžeme pomlčet o dvou dalších účincích politiky soudržnosti:

- definice finančního rámce na období sedmi let, který zajistí určitou stabilitu a umožní plánování;
- partnerství v praxi, které doplní projekty způsobilé pro strukturální fondy, třebaže toto partnerství musí být zdokonaleno ⁽¹⁰⁾;

- disciplína místních orgánů, kterou podporuje spravování projektů částečně subvencovaných Unií;
- zviditelnění Unie u občanů díky realizovaným projektům (přestože vlády občas „zapomenou“ uvést evropský původ (někdy jen částečný) vznikajících projektů).

5. Nepřizpůsobený model v rozšířené Evropě?

5.1 I když evropský projekt v průběhu posledního půlstoletí pokračuje s okrajovými úpravami, Evropa z roku 1957 nemá již nic společného se současnou Evropou.

5.2 V průběhu padesáti let projevilo o tento projekt zájem více než dvacet zemí – zájem často nedoceněný a opomíjený těmi, kdož jsou již součástí projektu – do té míry, že požádalo o přistoupení. V průběhu přistupování se tedy zeměpisná rozloha EU více než ztrojnásobila a počet obyvatel se zdvojnásobil. Její původní homogenita (co se týče sociálně ekonomického rozvoje a územního pokrytí) byla oslabena, její sociální, hospodářská a územní soudržnost zhoršena po rozšíření o země obecně méně bohaté.

	roky přistoupení	rozloha evropského území		průměrná hustota zalidnění nových členů	rozdíl v HDP na obyvatele v PKS mezi skupinou zemí již členských a novými členskými státy (v %)	je-li průměrný HDP na obyvatele v PKS před rozšířením 100%, o kolik jej nově přistoupené země změní (v %)
		v tisících km ²	změna vzhledem k předcházejícímu rozšíření (%)			
EU-6	1957	1 284	—	241,3	—	—
EU-9	1973	1 641	+ 27,7	143,7	17,2	5,72
EU-10	1980	1 773	+ 8,0	84,0	25,0	2,50
EU-12	1986	2 371	+33,7	99,5	37,4	6,23
EU-15	1995	3 243	+36,8	53,8	2,5	0,50
EU-25	2004	4 297	+ 32,5	204,8	49,2	19,68
EU-27	2007	4 646	+ 8,1	80,5	65,5	4,85
EU-29	???	5 486	+ 18,1	87,0	??? (bude záviset na datu přistoupení)	

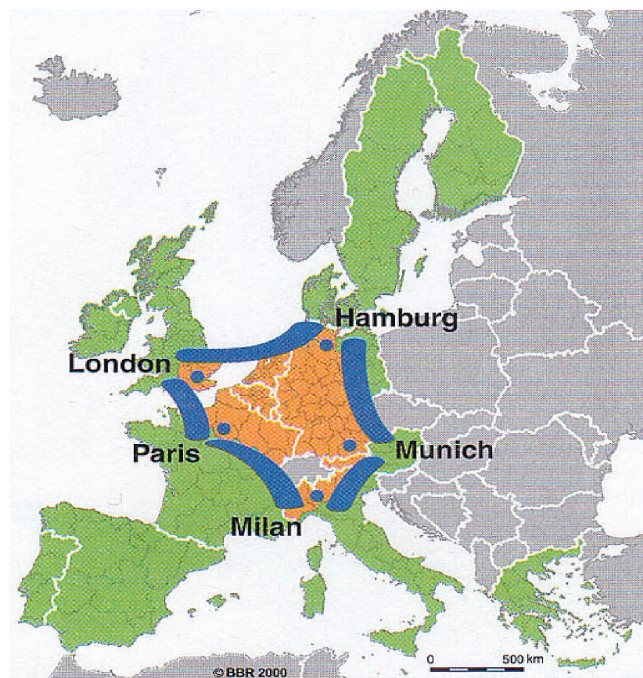
Poznámka: EU-29 = EU-27 + Turecko + Chorvatsko

Zdroj:

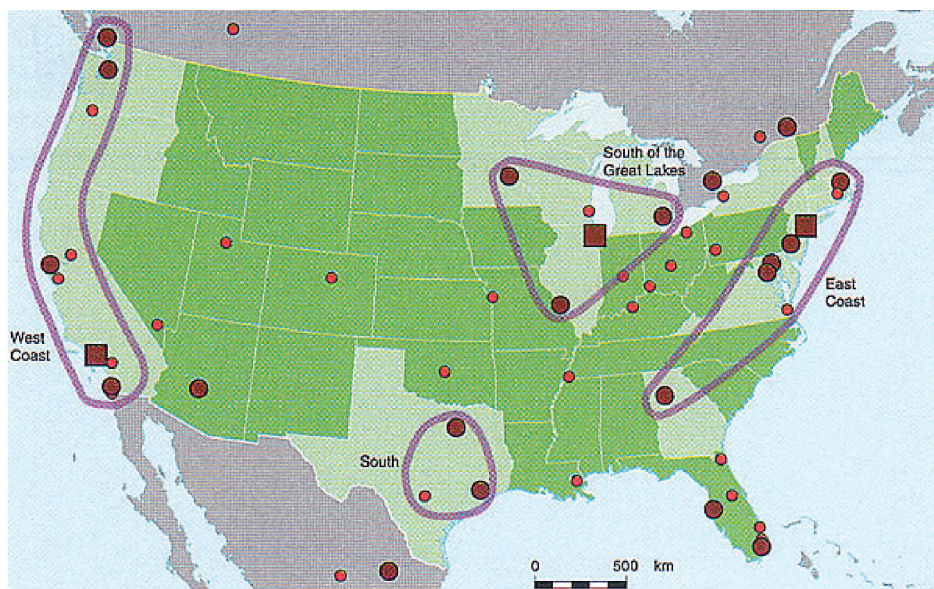
- Ekonomické údaje: Ameco (HDP na obyvatele v PKS).
- Geografické a demografické údaje: United Nations World Population Prospects, 2004.
- Vlastní výpočty.

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV k tématu Úloha organizací občanské společnosti při provádění politiky soudržnosti a územního rozvoje EU, Úř. věst. C 309, 16.12.2006, s. 126 a stanovisko EHSV k tématu Strategické obecné zásady Společenství, 2007-2013, Úř. věst. C 185, 8.8.2006, s. 52.

5.3 Účinkem určité dynamiky a díky „historickému dědictví“ vystupuje pětice růstu obsahující Londýn, Hamburk, Mnichov, Milán a Paříž jako pól soustřeďující 20 % rozlohy Společenství o patnácti členech, 40 % celkového počtu obyvatel a generující 50 % bohatství. Tato páteř soustřeďuje 7/10 evropské rozhodovací pravomoci a města, která představují 85 % zdařilých propojení ⁽¹¹⁾. Označujeme ji termínem „polygon“.

Evropa, polygon

USA, 4 zóny hospodářské integrace

Mapy vyjmuté z práce *European Spatial Planning* vydané Andreas Faludi, 2002 a uvedené na internetové adrese

http://www.planum.net/showspace/bookreview-esp_images.htm

⁽¹¹⁾ G. Baudelle, B. Castagnède: *Le polycentrisme en Europe*, 2002, s. 160-161.

5.4 I když ekonomická váha zemí, které přistoupily k EU v roce 2004, nepřekračuje 5 % EU, rozloha evropského území se zvětšila přibližně o 33 %. V tomto novém kontextu nestačí polygon „vytáhnout“ okrajové regiony. *Koncentrace hospodářské činnosti do relativně silných regionů může krátkodobě zvýhodnit hospodářskou produkci v EU. Avšak dlouhodobě může tento jev zhoršit výrobní potenciál nejslabších regionů a snížit jejich schopnost využít srovnatelné výhody. Příliš velká koncentrace podniků a obyvatelstva v určitých regionech odporuje také cíli udržitelného rozvoje. Ve skutečnosti je pro tyto regiony zdrojem zátěže a potenciálního přelidnění, velkého zatížení životního prostředí a pro ostatní regiony je zároveň zdrojem úpadku a vyklidňování* ⁽¹²⁾. (Viz také 4.5) Podle vzoru Spojených států, kde se rozvinulo několik hybných zón, je dnes třeba podporovat vytvoření podobných zón lépe rozmístěných po celém evropském prostoru; odborníci to nazývají „polycentrismus“.

5.5 Technologický pokrok, globalizace a mobilita navíc přispívají ke zvýšení počtu městských a metropolitních oblastí po celé Evropě, které se nachází mimo tradiční polygon, ale jsou s ním srovnatelné, jako například Kodaň-Malmö, Dublin, Madrid, Vídeň-Bratislava, Katowice a další. Tato změna evropské krajiny je příznivá pro nové ambice a nové výzvy mezi regiony. Tyto ambice a výzvy rovněž (doufejme) postupně ovlivní evropské názory a politiky ⁽¹³⁾.

5.6 I když územní plánování nespadá do pravomoci EU a i když převažuje zásada subsidiarity, nelze zapřít, že za správu evropského území máme společnou odpovědnost. Patnáctka a Komise vycházela z této zásady a vypracovala Nástin rozvoje prostoru Společenství (NDEC), které bylo přijato Radou ministrů v Postupimi dne 11. května 1999 a které Rada doplnila týž rok v Tampere o program dvanácti akcí ⁽¹⁴⁾.

5.7 V duchu článku 159 je snahou NDEC zlepšit koordinaci politik Společenství, které mají značný dopad na území, jako je regionální politika nebo některé politiky zaměřené na jednotlivá odvětví (zemědělství, doprava ...).

5.8 Do rámce tohoto stanoviska nepatří identifikovat zóny, kde by měly být upevněny vztahy mezi městy, mezi centrem a periferií atd. Výboru však přísluší trvat na důležitosti toho,

⁽¹²⁾ DATAR, „Le schéma de développement de l'espace communautaire (Nástin rozvoje prostoru Společenství)“, 2002.

⁽¹³⁾ Viz také stanovisko EHSV k tématu Sociálně hospodářské důsledky metropolitních oblastí, červenec 2004, Úř. věst. C 302, 7.12.2004, s. 101.

⁽¹⁴⁾ Je třeba připomenout, že některé z nich – a to nikoli ty nejmenší – se nikdy nezrodily jinak než jako studie územního dosahu a jiné nebyly podpořeny do správné míry jako přeshraniční, mezinárodní a meziregionální podpora (Interreg, jehož rozpočtové úvěry byly od základu revidovány při uzavírání dohody o finančních výhledech). Naštěstí byly některé, jako např. vytvoření Střediska pro zkoumání sítě územního plánování (ORATÉ), které byly konkretizovány, i když tato práce je stále podceňována.

aby se k této problematice přistupovalo vážně, jinak bude Evropa odsouzena ke krizi a rozpadu svého území.

6. Klíč k úspěchu: moderní infrastruktury rozmístěné po celém evropském prostoru ⁽¹⁵⁾

6.1 Samozřejmě, takováto polycentrická organizace evropského prostoru (vytvoření velkých regionálních pólů pohánějících zóny, které je obklopují, posílení spojení venkovských a městských zón) zaručující obnovenou a silnější soudržnost bude možná pouze za cenu zlepšení infrastruktur – dopravy, energetiky, telekomunikací atd.

6.2 Zpoždění realizace 14 prioritních projektů označených v Essenu (1994), zejména v přeshraničních úsecích, a podstatné omezení kapitoly transevropských sítí ve finančních výhledech na léta 2007-2013 ⁽¹⁶⁾ je špatným znamením pro zajištění udržitelného rozvoje Unie včetně územní soudržnosti.

6.3 Přesto nelze uvádět v pochybnost účinnost strukturálních fondů pro zvýšení úrovně infrastruktur zemí podporovaných v rámci politiky soudržnosti a nejméně prosperujících regionů a pro jejich propojení s ostatními, aby mohly plně využívat možností nabízených vnitřním trhem.

6.3.1 Hustota silniční sítě vzrostla v těchto čtyřech zemích soudržnosti z úrovně o 20 % nižší než průměr EU-15 v roce 1991 na úroveň o 10 % vyšší než tento průměr v roce 2001. Pokroky (avšak menšího rozsahu) byly také zaznamenány v ostatních regionech, na které se vztahuje cíl 1.

6.3.2 V průběhu posledního desetiletí došlo v Unii k určité modernizaci železniční sítě, avšak procento elektrifikovaných tratí a dvoukolejných tratí bylo přibližně stejné ve zpožděných částech EU i v ostatních částech, takže rozdíl zůstává výrazný.

6.4 Na druhou stranu, aby bylo upevněno evropské sjednocení provedené v letech 2004 a 2007, bude důležité dbát na to, aby byl dodán dostatek zdrojů do infrastruktur spojujících staré a nové členské země, a to ze čtyř důvodů:

— i když EIB, Světová banka a EBRD (Evropská banka pro obnovu a rozvoj) zapůjčily 21 miliard za účelem sjednotit infrastruktury s normami patnáctky v letech 1990 až 2001,

⁽¹⁵⁾ Z důvodu zjednodušení budeme volit špatné termíny a v nezbytných případech zahrneme Fond soudržnosti do strukturálních fondů.

⁽¹⁶⁾ 20 miliard eur navržených Komisí se ztenčilo na trochu více než 8 miliard, zatímco celkové náklady na dokončení 30 prioritních směrů do roku 2020 byly v roce 2004 odhadovány na 225 miliard eur.

potřeba investic pouze v dopravních infrastrukturách (silnice a železnice) zůstává vysoká. Byla odhadnuta na nejméně 90 miliard eur (v cenách roku 1999) ⁽¹⁷⁾;

- nové členské státy mají rychlejší růst než většina starých členských států a z důvodu intenzifikace obchodní výměny jejich růst podporuje již ochablý růst starých členských států;
- naopak lepší přístup na vnitřní trh bude mít na nové členské státy větší dopad;
- „V nejméně rozvinutých regionech a zemích [zejména nové členské státy] mohou mezinárodní a meziregionální propojení z dlouhodobého hlediska přinést vyšší výnosy formou zvýšené konkurenceschopnosti podniků a mohou také usnadnit mobilitu pracovních sil.“ ⁽¹⁸⁾

6.5 O přestavbu a zvýšení úrovně těchto infrastruktur jde zvláště v nových členských státech velmi silně, jelikož v době existence RVHP směřovaly jejich hlavní infrastruktury do Moskvy a v letech 1993 až 2003 jejich obchodní výměna se zeměmi patnáctky vzrostla třikrát, takže největší část svého obchodu realizují se zeměmi patnáctky, avšak úroveň infrastruktur je nižší než úroveň EU-15.

6.6 Je samozřejmé, že v případě energetického plánu ⁽¹⁹⁾ je rovněž důležité napravit „nedostatečný počet investic vzhledem k nárůstu poptávky a přepravních vzdáleností. Propojení sítí elektrické energie a zemního plynu v Evropě se zlepšilo, avšak přetrvávají významná strukturální omezení mezi členskými státy.“ V tomto ohledu by mohlo Evropské středisko pro sledování trhu s energií, které bude vytvořeno v roce 2007, dodat přesné pokyny a hlavní směry do budoucna.

6.6.1 Co se týče odvětví elektrické energie, „období nadvýroby se chýlí ke konci a bude třeba investic na zvýšení výroby energie z 600 na 750 GW do roku 2030, aby bylo možné reagovat na zvýšení spotřeby elektrické energie a také nahradit zastaralé infrastruktury. Potřeba investic na zvýšení výrobních kapacit, zejména v době energetických špiček, by mohla být částečně vyplněna úplným propojením sítí.“

6.7 Modernizace infrastruktur představuje obecně výzvu, pokud jde o udržitelnost životního prostředí. V tomto ohledu EHSV připomíná, že podle jeho názoru by měla způsobit

projektů pro strukturální fondy a jejich hodnocení ex-post zahrnovat souhrnná kritéria trvale udržitelného rozvoje. Dále připomíná ⁽²⁰⁾ svou podporu cíli, aby byla vytvořena trvale udržitelná společenství založená na zásadě udržitelnosti (dohoda z Bristolu ⁽²¹⁾).

6.8 Rozpočtové tlaky vytvářené Paktem stability a růstu a také pokračující úsilí spojené s žádostí o členství v Hospodářské a měnové unii komplikují realizaci těchto investic, z nichž hlavní část pochází z národních vlád a menší část ze strukturálních fondů či EIB.

6.9 Třebaže 78 % evropské populace žije v dnešní době ve městech či městských aglomeracích, je důležité, aby se nezapomínalo na specifické potřeby venkovských oblastí a zabránilo se jejich úbytku.

6.10 EU usiluje o jejich podporu prostřednictvím programů ad hoc. V období 2000 až 2006 vyčlenila více než 60 miliard eur na rozvoj venkova. Jak ale Účetní dvůr ⁽²²⁾ uvádí, využití těchto fondů zdaleka není optimální. Zdůrazňuje, že programy neberou dostatečně v úvahu charakteristiky podporované geografické oblasti. Účetní dvůr rovněž poukazuje na nedostatky, pokud jde o výběr a zaměření projektů, a rovněž upozorňuje na chyby v hodnocení jejich výsledků.

7. Posílení vazeb mezi městskými centry a oblastmi venkova

7.1 Okrajové oblasti obzvláště trpí stárnutím populace vzhledem k tomu, že velká vzdálenost od center aktivit způsobuje, že se mladí lidé a kvalifikovaní pracovníci stěhují do měst. Hrozí, že toto vylidňování venkova urychlí úpadek těchto území. Navíc velká města, kde se soustřeďuje podstatná část lidského kapitálu, se setkávají s mimořádnými těžkostmi a mezi městy samými dochází k nepoměru mezi čtvrtěmi a/nebo sociálními kategoriemi. Převážná většina měst, kde je míra nezaměstnanosti 10 % či více, zahrnuje některé oblasti, ve kterých je toto procento minimálně dvakrát větší, než je průměr města ⁽²³⁾. V tomto ohledu Komise určila čtyři problematiky, kterým je třeba věnovat mimořádnou pozornost: doprava, dostupnost a mobilita; dostupnost služeb a zařízení; přírodní a fyzické prostředí; odvětví kultury ⁽²⁴⁾.

⁽¹⁷⁾ Investice požadované pro správné vedení transevropských sítí budou představovat v budoucích letech asi 1,5 % HDP stanoveného pro region. Současná výše investic 2 až 3 miliardy EUR za rok by měla vzrůst na nějakých 10 miliard EUR do roku 2005-2010, aby odpovídala tlaku poptávky, a dodávat do Společenství služby odpovídající hospodářskému růstu. Dlouhodobě počítala Komise s 258 miliardami EUR jako částkou nezbytnou pro dosažení přijatelné kvality dopravních sítí. (EIB, „Rozvoj transevropských sítí: perspektivy“, 2001).

⁽¹⁸⁾ Politika soudržnosti pro podporu růstu a zaměstnanosti: Strategické obecné zásady Společenství, 2007-2013, KOM(2005) 299, s. 15.

⁽¹⁹⁾ Stanovisko EHSV k tématu Zásobování EU energií: strategie pro optimální energetický mix (průzkumné stanovisko), Úř. věst. C 318 z 23.12.2006, s. 185.

⁽²⁰⁾ Stanovisko EHSV k Tematické strategii pro městské životní prostředí, Úř. věst. 318 z 23.12.2006, s. 86.

⁽²¹⁾ Dohoda z Bristolu, prosince 2005 (www.odpm.gov.uk cod prod 05 EUPMI 03584). Dohoda z Bristolu definuje 8 základních charakteristik trvale udržitelného společenství: 1) aktivní, inkluzivní a zabezpečené 2) dobrá správa 3) dobré propojení 4) kvalitní infrastruktura služeb 5) citlivé k životnímu prostředí 6) atraktivní 7) kvalitně vybudované 8) otevřené všem.

⁽²²⁾ Viz tisková zpráva ECA/04/20.

⁽²³⁾ KOM(2006) 385 v konečném znění, s. 11.

⁽²⁴⁾ Evropská komise: Politika soudržnosti a města: přínos měst a aglomerací pro růst a zaměstnanost v regionech, KOM(2006) 285 v konečném znění.

7.2 Výbor využívá této příležitosti, aby připomněl hlavní úlohu, kterou hrají služby obecného zájmu, a zejména sociální služby obecného zájmu, při zajišťování hospodářské, sociální, územní a mezigenerační soudržnosti. Znovu opakuje svou žádost, aby byla vypracována rámcová směrnice týkající se organizace těchto služeb, a aby doplněny odvětvové směrnice ⁽²⁵⁾.

8. Nezbytná účast občanské společnosti na rozvíjených projektech

8.1 Třebaže Komise uznává potřebu zapojení socioprofesionálních subjektů do strukturální politiky a zdůrazňuje, že se rozhodným způsobem podílejí na lepším přizpůsobení se této politiky praxi, EHSV lituje, že Komise nepředkládá návrhy, jak tohoto zapojení dosáhnout, návrhy, které by byly závazné pro členské státy.

8.2 Výbor požaduje, aby byly v budoucnu vytvořeny ukazatele týkající se procesu konzultací o strategických a programových dokumentech vypracovaných v členských státech.

8.3 Výbor se domnívá, že by měly členské státy vysvětlit, jak organizují zpětnou vazbu k tomu, jak je prováděna zásada partnerství v souvislosti s monitorovacími výbory.

8.4 Výbor je přesvědčen, že členské státy a regionální samosprávy by měly více využít potenciálu, který skrývají organizace občanské společnosti, zapojit je do přípravy propagačních plánů a podporovat iniciativy vypracované občany. Za tímto účelem je třeba vyčlenit dostatečné finanční prostředky, jež budou k dispozici pro propagační a informační činnosti týkající se strukturálních fondů.

8.5 Rovněž by bylo vhodné podporovat v případě přeshraničních a meziregionálních programů společné konzultace a utváření přeshraničních a meziregionálních sociálně profesních partnerství.

9. Budoucí inovativní financování

9.1 Jednak vzhledem k výzvám, kterým je třeba čelit v Unii početnější, s odstraněnými hranicemi a různorodější z hlediska charakteristik a údajů o regionech, a jednak vzhledem k zjevnému neodůvodnitelnému nedostatku rozpočtových prostředků a rostoucímu vlivu globalizace, je třeba si představit

účinnější a modernější mechanismy pro financování našeho hospodářského a sociálního modelu a dodat znovu Evropanům (podnikatelům, pracovníkům, nezaměstnaným...) důvěru ve schopnost Unie vzít osud znovu do svých rukou. Nedávné iniciativy JASPERS, JESSICA a JEREMIE se v tomto ohledu ubírají správným směrem.

9.2 Strukturální fondy jsou v současnosti značně omezeny v poskytování subvencí. V předcházejícím stanovisku ⁽²⁶⁾ navrhoval Výbor znovu promyslet způsob projektových studií, aby zredukoval jejich účinek s přispěním Evropského investičního fondu a EIB. Navrhoval přeměnit subvence na finanční produkty, čímž dojde k pákovému efektu: zálohové euro jako záruka rizikové kapitálové půjčky by například umožnilo financovat pět až deset euro investic jednoho MSP. Výhoda tohoto systému je trojí:

- byl by podpořen veřejný/soukromý podíl tradičních finančních partnerů na financování investic považovaných za rizikové;
- uživatelé by měli větší zodpovědnost, než když obdrží nevratnou subvenci;
- byl by rozšířen jejich počet, i když rozpočet zůstává omezen.

9.3 Bylo by také zajímavé přemýšlet o možnosti využít nerealizovaných prostředků z již slabého evropského rozpočtu, spíše než je vrátit členským státům. Tyto prostředky představují pouze nízké procento ročního rozpočtu. Avšak tímto způsobem bychom mohli poskytnout v průběhu prvního lisabonského poločasu okolo 45 miliard navíc na projekty společného zájmu.

Přebytky rozpočtu EU (v milionech EUR)	
2000	11 613
2001	15 003
2002	7 413
2003	5 470
2004	2 737
2005	2 410
Celkem 2000-2005	44 646
Poznámka: přebytky zahrnují nepoužité prostředky z rozpočtu (včetně zvláštních rezerv), ale také dodatečné příjmy. Zdroj: Evropská komise, IP/06/494	

⁽²⁵⁾ Viz stanovisko EHSV k tématu služby na vnitřním trhu, Úř. věst. C 221, 8.9.2005, s. 113, stanovisko k budoucnosti služeb obecného zájmu, Úř. věst. C 309, 16.12.2006, s. 135, a upřesnění ve stanovisku, jež se vypracovává k sociálním službám obecného zájmu v Evropské unii.

⁽²⁶⁾ Stanovisko EHSV k tématu Strategické směry politiky soudržnosti (2007-2013), Úř. věst. C 185 ze dne 8.8.2006.

9.3.1 Jak vyplývá z předcházejících odstavců, část těchto prostředků by mohla urychlit realizaci chybějících článků, opravovou Achillovu patu transevropských sítí, které umožní spojit země mezi sebou, dospět ke konci svízelné situace, urychlit evropskou integraci a dále podporovat intermodalitu.

9.3.2 Další část by mohla naplnit prostředky Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci (FAM). Tento nástroj, který sám není v rozpočtu, má podporovat propuštěné zaměstnance „oběti globalizace“ a doplňovat činnost strukturálních fondů. Na rozdíl od těchto fondů, které vyžadují dlouhé programové období pro projekty nejčastěji dlouhodobé, je FAM krátkodobým nástrojem. Když jej Rada schválila, snížil o polovinu počáteční úvěry navrhované Komisí (ve FAM je 500 milionů

eur). Za těchto okolností je těžké věřit v účinnost tohoto zařízení, které mnozí označují za „marketingový nástroj“. Současně je třeba zrevidovat kritéria způsobilosti požadovaná fondem tím, že dojde ke snížení počtu propuštěných pracovníků (který je kopií amerického Trade Adjustment Assistance Programme ustaveného v roce 1962; navrhovatelé zapomněli, že na rozdíl od Spojených států, kde je hospodářství založeno na velkých podnicích, hospodářství EU je založeno na MSP) ⁽²⁷⁾.

9.3.3 Tato revize je o to více důležitá, že pokračující integrace částí evropského prostoru může vystupňovat vzájemnou hospodářskou soutěž jednotlivých území a dát vzniknout restrukturalizaci, a tím i zrušení pracovních míst, což může na člověka z ulice činit dojem, že Evropa je nepřítelem zaměstnanosti.

V Bruselu dne 18. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽²⁷⁾ 100 největších podniků vyrábí 74 % HDP Spojených států a pouze 34 % v Evropě. V nefinanční obchodní sféře představují MSP (<250 pracovníků) 99,8 % podniků (91,5 % malých podniků s méně než 9 osobami!) a 67,1 % celkových pracovních míst.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z některých dávek, cel, daní a jiných opatření*KOM(2006) 605 v konečném znění – 2006/0192 (CNS)*

(2007/C 93/03)

Dne 10. listopadu 2006 se Rada Evropské unie, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodl/a konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 7. prosince 2006. Zpravodajem byl pan BURANI.

Na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 17. ledna 2007), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 156 hlasy pro, 0 hlasy proti a 4 členové se zdrželi hlasování.

1. V souladu s rozhodnutím Rady ze dne 1. dubna 1987 o přehlednějším uspořádání práva Společenství ⁽¹⁾ předložila Komise návrh na kodifikaci předmětného nařízení.

2. Většina z 26 článků návrhu je výsledkem uzpůsobení původního znění z roku 1976 četným změnám zavedeným následnými předpisy. Je to dlouhá a únavná práce, kterou je nutno vykonávat s pomocí vhodných zdrojů.

3. Ověřit adekvátnost a přesný soulad s předpisy o fungování Komise by pro EHSV znamenalo opětovně provést již vyko-

nanou složitou práci, a to v krátkém termínu a bez nezbytných zdrojů, což je zjevně nemožný úkol. Na druhé straně je dobře známá profesionalita Komise zárukou, že i v tomto případě, stejně jako v jiných předchozích případech kodifikace, bude výsledek bezvadný.

4. S ohledem na výše uvedené skutečnosti vyjadřuje EHSV svůj souhlas se zněním návrhu.

V Bruselu dne 17. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ KOM(87) 868 PV.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Rady 89/665/EHS a 92/13/EHS, pokud jde o zvýšení účinnosti přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek

KOM(2006) 195 v konečném znění/2 – 2006/0066 (COD)

(2007/C 93/04)

Dne 29. června 2006 se Rada, v souladu s článkem 95 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 14. listopadu 2006. Zpravodajem byl pan VAN IERSEL.

Na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 18. ledna 2007) přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 140 hlasy pro, 14 hlasů bylo proti a 10 členů se zdrželo hlasování.

Obsah

1. Úvod
2. Konzultace a obsah
3. Obecné poznámky
4. Konkrétní otázky
 - 4.1 Návrhy
 - 4.2 Odkladné lhůty
 - 4.3 Zrušení zakázek
 - 4.4 Atestace
 - 4.5 Smír a řešení sporů
 - 4.6 Odklad
5. Poplatky
6. Slovník pojmů

1. Úvod

1.1 V letech 1991 a 1993 vstoupily v platnost dvě směrnice týkající se aplikace přezkumných řízení na klasickou směrnici a směrnicí o veřejných službách. Byly zavedeny s cílem zajistit prvek vymáhání a nápravy, který chyběl již v předchozích klasických směrnicích⁽¹⁾.

1.2 Zatímco směrnice o veřejných zakázkách mají vytvářet otevřené, spravedlivé a transparentní klima pro společnosti z celé EU tak, aby mohly navzájem soutěžit za stejných podmínek, tyto směrnice o přezkumu upravují postupy pro společnosti, které chtějí podat stížnost ohledně výběrového řízení a zadávání veřejných zakázek, o které mají zájem.

1.3 Směrnice o přezkumu mají dva vzájemně spojené cíle:

- poskytnout prostředek pro přinucení zadavatele zakázky, aby postupoval v souladu se směrnicemi;
- poskytnout prostředek, pomocí kterého může uchazeč o veřejnou zakázku, který se domnívá, že zadavatel zakázky porušil směrnice, podniknout kroky na ochranu svých zájmů.

⁽¹⁾ Viz slovník pojmů, bod 9.

1.4 Veškeré kroky poškozeného uchazeče o veřejnou zakázku proti zadavateli zakázky musí být učiněny prostřednictvím vnitrostátních soudů, tribunálů nebo podobných orgánů, které jsou ustaveny v daném členském státě; Komise činí kroky pouze proti členskému státu, nikoli proti zadavateli zakázky, a to pouze tehdy, pokud existuje důkaz, že členský stát řádně neusměrňuje své zadavatele veřejných zakázek.

1.5 Stojí za pozornost, že Soudní dvůr již v roce 1999 určil, že ustanovení obou směrnic o přezkumu by měla usilovat o posílení existujících opatření a zajistit tak účinné uplatňování směrnic o veřejných zakázkách, „zejména ve fázi, kdy je porušení ještě možno napravit“⁽²⁾.

1.6 Účinné směrnice o přezkumu jsou nedílnou součástí práva veřejných nákupů a změny zavedené novou směrnicí by měly zajistit účinnější fungování směrnic o veřejných zakázkách.

1.7 V červnu 2006 navrhla Komise novou směrnici, kterou se mění výše zmíněné směrnice o přezkumu a která, jak se doufá, tyto směrnice zlepší a zvýší i jejich účinnost.

1.8 Hlavní návrhy v nové směrnicí spočívají v zavedení 10denní odkladné lhůty mezi rozhodnutím o zadání zakázky a konečným zadáním zakázky tak, aby každý, kdo se domnívá, že s ním bylo nesprávně jednáno, mohl protestovat, a ve zrušení atestace a smířčího řízení.

2. Konzultace a obsah

2.1 V březnu 2003 zahájila Komise konzultace ohledně platnosti směrnic o přezkumu. Byly vypracovány dva dotazníky. Členské státy byly konzultovány v rámci Poradního výboru pro veřejné zakázky. Kromě této konzultace bylo provedeno dotazování mezi zadavateli a prostřednictvím dotazníků (*Interactive Policy Making*) na internetu i mezi právníky, obchodními sdruženími a nevládními organizacemi a podniky.

⁽²⁾ Zpráva o hodnocení dopadu – nápravná opatření v oblasti veřejných zakázek, SEC(2006) 557, ze dne 4. května 2006, strana 5: rozsudek ve věci Alcatel, věc C-81/98, odstavec 33.

2.2 Nová směrnice vychází z důkladného posouzení dopadů. Toto posouzení zmiňuje dva hlavní problémy: nedostatek účinných nápravných prostředků proti praxi nezákonného přímého zadávání veřejných zakázek a „spěšného podepisování“ veřejných zakázek ze strany zadavatelů, což ve skutečnosti zbavuje hospodářské subjekty možnosti účinně uplatnit nápravná opatření ještě před zahájením realizace zakázky ⁽³⁾.

2.3 Posouzení dopadů obsahuje několik vynikajících analýz názorů zainteresovaných subjektů. Posouzení dopadů samo je názorným příkladem otevřeného a transparentního způsobu komunikace v rámci velice složité oblasti.

2.4 Je zajímavé, že výsledky posouzení ukazují, že mezi členskými státy existují podstatné rozdíly ve vyřizování stížností, což může v myslích uchazečů vyvolat zmatek;

- zadavatelé – mezi nimi zejména regionální a místní orgány – nebyli ochotni odpovídat na otázky v šetření;
- jednotlivé hospodářské subjekty nebyly ještě zvyklé se účastnit a prověřovat postupy v této oblasti;
- dosti významné reakce přišly od právních firem, obchodních sdružení a nevládních organizací.

2.5 Celkový závěr, ke kterému respondenti dospěli, zní, že s nezákonným zadáváním zakázek je nutno bojovat a že je nutno podporovat konkurenci, a to zejména přeshraniční.

2.6 Podniky obvykle nechtějí vznášet námitky proti zadavatelům, protože zkušenost ukazuje, že některé členské státy dosud váhavě přijímají legislativu, která by podporovala transparentnost a otevření trhů. To jen podtrhuje nutnost opatření na úrovni EU. V některých členských státech je však věnováno značné úsilí tomu, aby tyto právní předpisy byly prováděny.

2.7 Navrhované změny přinášejí pro uchazeče o veřejné zakázky dvě důležité nové záruky:

- oznámení o úmyslu zadat zakázku musí být podáno nejméně deset dnů před zamýšleným datem zadání zakázky – „odkladná lhůta“;
- pokud uchazeč podá protest, musí být řízení na určitou dobu pozastaveno, v zásadě na dobu řešení problému.

2.8 Je zde však ustanovení – například v naléhavých případech – pro zakázky, které se zadávají bez toho, aniž by musely projít normálním výběrovým řízením. Je zde rovněž ustanovení, podle kterého je možné ignorovat odkladnou lhůtu v případech, kdy je taková lhůta zjevně irelevantní. Řízení formou soutěžního dialogu však musí vždy obsahovat odkladnou lhůtu vzhledem

ke způsobu, jakým probíhá. Kromě jiných aspektů lze pravděpodobnost, že výběrové řízení ve svých konečných fázích bude mít jediného „preferovaného uchazeče“, považovat za otevření cesty ke zneužití směrnice a odkladná lhůta je zjevně nezbytná pro to, aby se takové situaci předešlo.

3. Obecné poznámky

3.1 Posouzení dopadu prokazuje svou značnou užitečnost tím, že jasně ukazuje, že členské státy a zadavatelé zakázek v některých případech často hodnotí rozdílně nutnost otevření veřejných trhů.

3.2 Komise nabízí pět potenciálních řešení otázky stížností: „nedělat nic“, sdělení nebo směrnici o odkladné lhůtě a sdělení nebo směrnici o nezávislém orgánu ⁽⁴⁾.

3.3 EHSV souhlasí s Komisí v tom, že:

- nedělat nic není schůdné řešení, protože tak budou přetrvávat nedostatky a podstatné rozdíly mezi členskými státy;
- ani sdělení nebudou atraktivním přístupem, protože nejsou dostatečně přesvědčivé: v členských státech budou i nadále převládat dlouholeté tradice, vzájemné vztahy a závislosti.

3.4 Aby tedy bylo možno vyvinout tlak na veřejný sektor a zvýšit profesionalitu na obou stranách, zbývají dvě možnosti volby, a to ustavení nezávislého orgánu nebo odkladná lhůta mezi rozhodnutím zadat zakázku a skutečným zadáním zakázky.

3.4.1 V některých členských státech existují nezávislé orgány ⁽⁵⁾. Je pozoruhodné, že většina soukromých zainteresovaných subjektů je zastáncem tohoto přístupu, i když to znamená zvýšení nákladů a správních postupů. Některé členské státy doporučují pro tyto orgány jmenovat odborníky.

3.4.2 Naproti tomu velká většina členských států je pro omezenou odkladnou lhůtu, což přímo ovlivňuje veřejné odběratele a stěžující si společnosti, protože se celé řízení po dobu odkladné lhůty zastaví.

3.5 EHSV souhlasí s návrhem Komise na zavedení odkladné lhůty. Uznává, že takové uspořádání na úrovni EU, pokud bude dobře provedeno v praxi, by mohlo případně podporovat na jedné straně účinnost, jasnost a právní jistotu a na straně druhé otevřenější a průhledný režim veřejného zadávání zakázek, který povede k větší míře konkurence. Odkladná lhůta by se však neměla nutně považovat za výlučnou alternativu k nezávislým orgánům, které mohou členské státy samozřejmě svobodně zakládat.

⁽³⁾ Zpráva o hodnocení dopadu – Nápravná opatření v oblasti veřejných zakázek, SEC(2006) 557, ze dne 4. května 2006.

⁽⁴⁾ Definici nezávislého orgánu a jeho odlišení od orgánu příslušného pro přezkum, jak jsou tyto pojmy používány v tomto materiálu – viz slovník pojmů.

⁽⁵⁾ Například Úřad pro hospodářskou soutěž v Dánsku a švédská centrální vládní Agentura pro veřejné zakázky.

4. Konkrétní otázky

4.1 Návrhy

4.1.1 Číslování nové směrnice je matoucí, protože oddíl o veřejných službách je článek 2 přesto, že velká část klasického oddílu na předcházejících stránkách a veřejných služeb na následujících stránkách je číslována jako článek 2a až 2f. Bylo by jednodušší, pokud by klasický oddíl a oddíl o veřejných službách byly označeny jako kapitoly. Jakmile budou změny uvedené v nové směrnici realizovány, přestane mít tato otázka samozřejmě význam, ale v mezidobí by pomohlo, kdyby bylo text snadnější pochopit.

4.1.2 Bylo by také dobré, kdyby obě směrnice v konsolidované podobě mohly být zpřístupněny.

4.1.3 Vyskytuje se zde i několik tiskových chyb, které budou nepochybně odstraněny v pozdějších verzích.

4.2 Odkladné lhůty

4.2.1 Koncepce odkladných lhůt je všeobecně dobře přijímána.

4.2.2 Možnost ustavení nezávislých orgánů, které by působily jako rozhodčí orgány, již upřednostňují někteří respondenti v rámci konzultací provedených Komisí, byla zamítnuta ve prospěch odkladné lhůty, z velké části na naléhání členských států. O této koncepci se diskutovalo od prvních dnů existence směrnic, ale jakkoli atraktivní je na pohled, má stejné nedostatky, jako mělo smírčí řízení, což je vlastně obdobná koncepce. Přetrvává zde však problém, o kterém pojednáváme níže v kapitole „Smír a řešení sporů“.

4.2.3 S výjimkou lhůt v trvání pěti dnů (což jsou dny pracovní) jsou všechny ostatní lhůty, včetně odkazů na tři dny, kalendářní. To evidentně vyvolává problémy. O této záležitosti se šíře zmiňujeme níže v kapitole „Odkladná lhůta“.

4.3 Zrušení zakázek

4.3.1 Ačkoli je cílem směrnice podchytit problémy předtím, než je zakázka skutečně přidělena, směrnice obsahuje i ustanovení upravující zrušení zakázek, které „proklouznou“, a jsou tudíž zadány nezákonně.

4.3.2 Může dojít ke dvěma situacím: za prvé, strany jsou dohodnuty a obě si jsou dobře vědomy následků, pokud se zjistí, že zakázka je nezákonná, a za druhé, případ, kdy hospodářský subjekt je nevinný a není si vědom toho, že existuje riziko zrušení zakázky.

4.3.3 V prvním zmiňovaném případě existuje jen velmi malá potřeba se zajímat o ztráty, které může hospodářský subjekt utrpět.

4.3.4 Ve druhém případě existuje obava, že, vzhledem k tomu, že námitka proti zadání zakázky může být v některých instancích podána až šest měsíců po zahájení realizace zakázky, může nevinný hospodářský subjekt utrpět značné škody. Protože bude shledáno, že zadavatel překročil své pravomoci, je možné, že hospodářský subjekt nebude mít žádné prostředky, jak uplatnit proti zadavateli nárok na náhradu škody⁽⁶⁾. I když není pravděpodobné, že by se takové případy opakovaly, EHSV považuje za správné varovat před tímto nebezpečím.

4.3.5 Je možné argumentovat, že uchazeči o veřejnou zakázku by měl stačit fakt, že zadavatel dodržel odkladnou lhůtu a zveřejnil potřebná oznámení týkající se úmyslu zadat zakázku, a dále to, že pokud by uchazeč stále nebyl spokojen, měl by si vyžádat formální potvrzení od kupujícího. Nová směrnice stanoví (čl. 2f odst. 2), že jediným důvodem pro zrušení zakázky poté, co byla zadána, je to, že zadavatel nepodal řádné oznámení o úmyslu zadat zakázku nebo nepoužil odkladnou lhůtu. Zdálo by se, že tyto omezené podmínky, zejména u velkých a významných zakázek, bude snadné ověřit. Avšak hranice pro smlouvy na dodávky a služby nelze označit slovy „velké a významné“, a to ani u středních a malých podniků, i když důsledky nenapravitelných škod v případě zrušení kontraktu zcela jistě takové jsou. Ponechání rizika omylu a jeho vážných důsledků na uchazeči považuje EHSV za nevyvážené a tuto otázku je třeba znovu zvážit; *caveat vendor* (riziko nese prodávající) se svými potenciálně drakonickými důsledky není vhodným mechanismem pro předcházení nezákonnému jednání na straně zadavatelů. I když následky, které nastaly v případě *Hazell vs. Hammersmith a Fulham* by snad nemohly být možné za jiných okolností nebo v jiných zemích, legislativa jak na úrovni Společenství, tak i na vnitrostátní úrovni je potřebná až naprosto nezbytná, pokud nemají být uchazeči vystaveni nekontrolovatelnému riziku při zrušení zakázky.

4.4 Atestace

4.4.1 Nová směrnice navrhuje, aby bylo atestační řízení vyškrtáno, protože se málo využívá. Atestace byla obsažena ve směrnici o přezkumu pro veřejné služby jako forma auditu podobná auditu u zabezpečování jakosti nebo některým aspektům moderního finančního auditu. V té době bylo navrženo, aby podnik veřejné služby, který obdržel osvědčení o atestaci, mohl omezit některá nebo všechna podrobná ustanovení směrnice, pokud se držel principů, ale tento návrh nebyl pro Komisi přijatelný.

⁽⁶⁾ Viz případ *Hazell vs. rady měst Hammersmith a Fulham, Velká Británie, Sněmovna lordů* 1992, v rámci kterého místní orgány uzavřely úrokové swapy s cílem snížit své náklady nebo vytvořit pro sebe zisk. V tomto případě se úrokové sazby změnily v neprospěch místních orgánů a banky požadovaly rozdíl. Místní orgány, které nebyly schopny zaplatit, poté prohlásily, že tyto smlouvy jsou nad rámec jejich pravomocí a proto neplatné. Soud rozhodl ve prospěch místních orgánů a zúčastněné banky, které smlouvy uzavřely v dobré víře, utrpěly značnou ztrátu.

4.4.2 Proto byla jen malá motivace pro používání atestací a jejich nepoužívání je tedy málo překvapivé. Atestace byla rovněž předmětem kritiky, která vycházela z toho, že pouze vyjadřuje shodu se směrnicí v určitém časovém momentu, ale nedává žádnou záruku, že tato shoda bude pokračovat i v budoucnosti. To je nepochopení procesu, jehož ekvivalentní procesy fungují efektivně v oblasti jakosti a moderního finančního auditu. Podstatou je zajistit, aby existoval systém postupů, které, pokud budou dodrženy, povedou k uspokojivé shodě se směrnicí, a aby subjekt, který vstupuje do smluvního vztahu, skutečně jednal v souladu se svými vlastními postupy. Většina významných organizací působí na základě vnitřních postupů, a pokud nedojde k podvodu nebo drastickému zhroucení podniku, spolehlivě tyto postupy dodržuje. Certifikace zajištěná atestací toho, že příslušné postupy jsou v zásadě uspokojivé a že se v praxi dodržují, dává rozumnou jistotu, že organizace je v souladu se směrnicí; je třeba ji samozřejmě v určitých intervalech obnovovat.

4.4.3 Účinná atestace by mohla poskytnout mechanismus, pomocí kterého by jednotlivé podniky veřejných služeb mohly dosáhnout všech nebo většiny výhod, které stanoví článek 30 (?) směrnice o veřejných službách za okolností, kdy nebyla splněna všeobecná kritéria tohoto článku.

4.4.4 Chybí-li pobídka pro používání tohoto postupu, využívá se zjevně jen málo. Pokud by však byl změněn tak, aby obsahoval konkrétní pobídku pro jeho používání, mělo by se v takovém případě počítat se zachováním tohoto postupu.

4.5 Smír a řešení sporů

4.5.1 EHSV bere na vědomí, že existuje všeobecně přijímaný názor, že je vhodné vyškrtnout málo používaný postup.

4.5.2 Existuje však dosti rozšířený názor, který EHSV podporuje a za který se důrazně postavil v několika stanoviscích, že je žádoucí určitá forma alternativního řešení sporů. Existující mechanismy, které jsou k dispozici, se v jednotlivých členských státech značně liší a pohybují se od relativně neformálních orgánů se snadným přístupem a nízkými náklady až po soudní spory se všemi náklady a převáděním zdrojů, které s sebou nesou. Nezávislé orgány jsou v těch členských státech, které je přijaly, očividně efektivní, ale tato praxe neplatí všude stejně (viz též bod 3.4.1 výše a příslušná poznámka pod čarou).

4.5.3 Universální řešení tohoto problému není za rozdílných kulturních a právních podmínek v různých členských státech příliš nasnadě.

(?) Čl. 30 odst. 1 stanoví, že: „Zakázky určené pro umožnění výkonu činnosti uvedené v člincích 3 až 7 [definice veřejné služby] se neřídí touto směrnicí, pokud je v členském státě, ve kterém má být činnost vykonávána, přímo vystavena hospodářské soutěži na trzích, na které není omezen přístup.“ Zbytek článku 30 stanoví podrobněji kritéria a postupy, které je třeba dodržet v případě žádosti o vynětí.

4.5.4 Smírčí řízení není vyhledávané, protože očividně nemůže vyústit ve vymahatelná rozhodnutí, a pokud není úspěšné, vyčerpá se v jeho průběhu čas, ve kterém je možno vznést formální stížnost. Avšak vymahatelná rozhodnutí nevyhnutelně vyžadují soudní spor, pokud se strany nedohodnou v rámci rozhodčího řízení. Tento paradox může v řešení sporů vyvolat problémy.

4.5.5 Další zkoumání alternativních mechanismů řešení sporů, které se používají v jiných zemích nebo v jiných souvislostech, by mohlo přinést užitečný nástroj, který by překonal námitky proti smírčímu řízení a přitom by zachoval nízké náklady, čímž by přispěl k lepšímu souladu se směrnicemi.

4.6 Odkladná lhůta

4.6.1 Odkladné lhůty stanovené v návrhu směrnice vyžadují další zvážení.

4.6.2 Za prvé je většina těchto lhůt (s výjimkou pětidenních lhůt) definována v kalendářních dnech a je dosti krátká (tři, sedm nebo deset dnů). V některých členských státech může znamenat deset kalendářních dnů v určitém období roku pouhé tři pracovní dny a tři kalendářní dny nemusí obsahovat pracovní den žádný. To samozřejmě nemusí stačit. V roce 2006 je nejméně 42 všedních dnů (z 260 dnů za celý rok), které jsou někde v rámci EHP státními svátky. Je zde jedno desetidenní období, které obsahuje pouze dva pracovní dny, a tři taková období obsahující pouze tři pracovní dny.

4.6.2.1 Je třeba ustavit rovnováhu mezi tím, aby byl hospodářským subjektům dán přiměřený čas na podání protestu, a tím, aby se přitom zbytečně nezdržovaly všechny zakázky, u kterých není žádný problém.

4.6.2.2 Ideálně by měla být odkladná lhůta určena v pracovních dnech, ale to vyvolává problém různých státních svátků v různých členských zemích.

4.6.3 Za druhé budou v případě výběrového řízení, které bylo vedeno řádně, uchazeči očekávat oznámení, které bude v každém případě zasláno každému z nich osobně, takže by měli mít jen malé potíže s tím, aby promptně zareagovali, pokud by k tomu měli nějaký důvod.

4.6.4 V případě přímo zadávaných zakázek nebo zakázek, které se zadávají „vnitropodnikově“ subjektu, který není „vnitropodnikový“, je tento problém naléhavější.

4.6.5 Potenciální uchazeči nemusí mít povědomí o tom, že se o takové zakázce vůbec uvažuje, a budou závislí na veřejném oznámení, které je na existenci takového záměru upozorní. I kdyby deset kalendářních dnů zahrnovalo jen jeden víkend a tudíž představovalo osm pracovních dnů, bude zde velmi málo času, aby bylo možné podniknout opatření z „pevného startu“.

4.6.6 Jelikož existuje všeobecná shoda v tom, že přímo zadávané zakázky tvoří většinu případů zneužití, je třeba věnovat více úvah trvání odkladných lhůt a také mechanismu, který zajistí, aby se zainteresovaní potenciální uchazeči mohli seznámit s navrhovanou zakázkou co nejdříve. Pomohlo by přiměřené prodloužení odkladné lhůty u tohoto typu zakázek, jež by neplatilo u takových zakázek, které byly řádně nabídnuty k soutěžnímu nabídkovému řízení.

4.6.7 Směrnice o přezkumu platí samozřejmě pouze pro zakázky nad určitými hranicemi, ale zakázky, které se pohybují těsně pod takovou hranicí, čímž jsou mimo působnost směrnice, občas „šplhají“, dokud příslušná hodnota není nad stanovenou hranicí, a to někdy dost podstatně. Toto je velice běžná oblast zneužití směrnice.

4.6.8 Požadavek zveřejnění všech zakázek včetně takových, které jsou hodně pod stanovenými hranicemi, a takových, které se zadávají „vnitropodnikovým“ subjektům, by byl nepřiměřený. V této souvislosti je třeba poukázat na to, že služby „in house“ nespádají pod směrnici o veřejných zakázkách, a v této souvislosti vyvstává zásadní otázka, proč by se zde měla uplatňovat odkladná lhůta.

4.6.9 Pro zajištění jednoduchého a včasného prostředku, který potenciálního zájemce z řad hospodářských subjektů upozorní na to, že bude v blízké době zadána zakázka přesahující dané hranice (nebo případně nižší hodnotu, např. 80 % těchto hranic), by byla vhodná speciální webová stránka, jejímž hostitelem nebo sponzorem by byla Komise a která by se využívala výlučně k tomuto účelu. Pokud by se taková webová stránka měla založit, mělo by být její použití povinné.

4.6.10 Kromě toho by k účinnosti příslušných oznámení velmi přispěl automatický vyhledávací nástroj na takové webové stránce, který by uchazeče upozornil na zveřejněná oznámení, jež by je pravděpodobně mohla zajímat. Pokud by takový nástroj procházel každou noc příslušnou webovou stránku a upozornil na vše, co identifikoval jako zajímavé, zvýšila by se pravděpodobnost, že se uchazeči včas dozvědí o blížícím se zadání zakázky, které by chtěli napadnout.

5. Poplatky

5.1 Bylo navrženo, že uchazeč, který chce napadnout nabídku, by měl zaplatit poplatek, čímž by se zabránilo „kverulantským“ nebo taktickým protestům. EHSV není zastáncem takového opatření, protože na jedné straně již úsilí nutné pro vznesení protestu je dosti nákladné a na straně druhé je orgán příslušný k přezkumu⁽⁸⁾, kterému je protest adresován, sám dobře schopen odmítnout neopodstatněné žádosti.

⁽⁸⁾ Definici orgánu příslušného pro přezkum a jeho odlišení od nezávislého orgánu, jak jsou tyto pojmy použity v tomto materiálu, naleznete ve slovníku pojmů.

5.2 V zemích, kde nemá orgán příslušný k přezkumu pravomoc odmítnout neopodstatněné stížnosti, by mohl mít poplatek oprávnění, ale musel by být přiměřený, tak aby neodradil skutečné stěžovatele a nesloužil tak jako obranné opatření pro zadavatele, kteří zneužili směrnici.

5.3 I když toto není přímo součástí úvah obsažených v nové směrnici, EHSV si povšiml, že někteří zadavatelé přijali praxi, v jejímž rámci požadují poplatek od uchazečů, kteří chtějí předložit nabídku. EHSV je silně proti takovému opatření, které nejen poškozuje malé a střední podniky, ale také je lze příliš snadno použít jako prostředek skryté diskriminace proti duchu a možná i literě směrnice.

6. Slovník pojmů

Klasická směrnice	Směrnice 2004/18/ES o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby. Platí pro všechny orgány veřejné správy (centrální, regionální, městské apod.) s výjimkou těch, na které se vztahuje směrnice o veřejných službách (viz níže).
Směrnice o veřejných službách	Směrnice 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb. Platí pro všechny subjekty, které působí v těchto odvětvích bez ohledu na jejich vlastnictví, ať již veřejné, nebo soukromé.
Veřejné zakázky	Zakázky orgánů státní správy (podle klasické směrnice) a veřejných služeb (podle směrnice o veřejných službách).
Směrnice o přezkumu	V roce 1991 a 1993 vstoupily v platnost dvě směrnice, které se nyní pozměňují, jež se týkaly použití přezkumných řízení na klasickou směrnici ⁽⁹⁾ a směrnici o veřejných službách ⁽¹⁰⁾ . Byly zavedeny s cílem zajistit prvek vymahatelnosti a nápravy, které od dřívějších klasických směrnic ⁽¹¹⁾ chyběly.

⁽⁹⁾ 92/50/EHS ze dne 18. června 1992 (služby), 93/36/EHS (dodávky) a 93/37/EHS (stavební práce), obě ze dne 14. června 1993.

⁽¹⁰⁾ 93/38/EHS ze dne 14. června 1993.

⁽¹¹⁾ 71/305/EHS ze dne 26. července 1971 (stavební práce) a 77/62/EHS ze dne 21. prosince 1976 (dodávky). V té době neexistovala směrnice upravující služby.

Nová směrnice	Novela směrnic o přezkumu, která je předmětem tohoto stanoviska.	Nezávislý orgán	Nezávislý orgán, který by přijímal stížnosti, jak je uvedeno v odst. 2 pododstavci 3 důvodové zprávy na straně 5 nové směrnice.
Směrnice	Kterákoli směrnice nebo všechny směrnice definované výše, dle kontextu.		
Zadavatel	Zadávací orgán (klasické odvětví) nebo zadavatel (odvětví veřejných služeb), který je zapojen do procesů, o kterých pojednávají směrnice.	Orgán příslušný k přezkumnému řízení	Soudní nebo kvazisoudní orgán „nezávislý na zadavateli“, který je určen pro to, aby projednával stížnosti, a který má pravomoc o nich rozhodovat.

V Bruselu dne 18. ledna 2007.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Dimitris DIMITRIADIS

PŘÍLOHA

ke stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru

Následující text stanoviska sekce získal více než čtvrtinu hlasů, avšak byl zamítnut v rámci pozměňovacího návrhu přijatého shromážděním.

„1.2.1 Úspornost a účinnost jsou v takovém transparentním klimatu v rámci pořizovacích procesů bezpochyby důležitými kritérii. Nicméně nelze přehlédnout, že jsou veřejné investice zároveň nástrojem hospodářské politiky, a s ohledem na lisabonské cíle je při rozhodování třeba přihlédnout i k aspektům politiky zaměstnanosti, aspektům sociálním a ekologickým. V důsledku toho by pak tato zásada měla význam i u přezkumného řízení.“

Výsledek:

78 hlasů pro zrušení odstavce, 67 hlasů proti a 10 členů se zdrželo hlasování.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Rady 92/49/EHS a směrnice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES o procesních pravidlech a hodnotících kritériích pro obezřetné posuzování akvizic a zvyšování podílů ve finančním sektoru

KOM(2006) 507 v konečném znění – 2006/0166 (COD)

(2007/C 93/05)

Dne 19. října 2006 se Rada, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou prací na toto téma, přijala stanovisko dne 10. ledna 2007. Zpravodajem byl pan RETUREAU.

Na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 18. ledna), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 124 hlasy pro a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Shrnutí závěrů Výboru

1.1 Princip restriktivního výčtu kritérií a transparentnosti požadovaných informací si zaslouží podporu. Ve všech členských státech by byl vytvořen sjednocený, či dokonce totožný systém týkající se pouze přeshraničních akvizic souvisejících s nabýváním nebo zvyšováním podílů ve finančním sektoru (banky, pojišťovny a oblast cenných papírů).

1.2 Navrhovaný systém by podnikům a investorům přinesl rychlost, transparentnost, rovné jednání a právní jistoty; členské státy by musely přizpůsobit své vnitrostátní předpisy přeshraničním akvizicím, aby dosáhly sjednoceného systému pro všechny takové akvizice.

1.3 Informace, které jsou považovány za neúplné, mohou být důvodem pro zamítnutí oznámení; žádosti o doplňující informace by tedy neměly překročit předem stanovený výčet, ani vynucovat dodatečné podmínky, a tudíž by se neměly stát záminkou k neodůvodněnému zamítnutí v případech, kdy byly všechny prvky výčtu řádně oznámeny.

1.4 Dotčení investoři by měli mít možnost požádat o prodloužení lhůty, aby mohli poskytnout některé doplňující údaje (skutečnosti mohou být komplexní v podnicích, jež mají více dceřiných společností a podílů). V souladu s obecnými zásadami kontroly, jak je předpokládají směrnice, by zásada kontroly členským státem původu měla být použita k hodnocení pověsti navrhovaného nabyvatele. Z tohoto důvodu by nabyvatelé, kteří již byli předmětem hodnocení v členském státě a jejichž pověst již byla oceněna, jako je to v případě podniků, které mají své sídlo uvnitř EU, měli být osvobozeni od nové prověrky, jestliže neexistují nová fakta.

1.5 Metoda zvolená Komisí by tudíž mohla být nepružná v praxi, kde jsou skutečnosti více či méně komplexní a každý případ je jedinečný.

1.6 U rychlého přezkoumání existuje riziko, že bude provedeno povrchně; Komise by své kontroly neměla omezovat

pouze na případy zamítnutí, ale spíše provádět občasné průzkumy, aby zhodnotila správné provádění směrnice v členských státech.

2. Návrhy Komise

2.1 Tato směrnice mění směrnici MiFID (o trzích finančních nástrojů) a další sektorové směrnice týkající se obezřetného schvalování akvizic nebo zvyšování podílů v kapitálu finančních subjektů (pojišťovny, zajišťovny, správcovské společnosti SKIPCP a další regulované trhy).

2.2 Návrh, kterým se mění směrnice k finančním otázkám (směrnice Rady 92/49/ES a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES, 2004/39/ES MiFID, 2005/68/ES a 2006/48/ES) o procesních pravidlech a hodnotících kritériích pro obezřetné posuzování akvizic a zvyšování podílů ve finančním sektoru, představuje nová pravidla vedoucí ke zjednodušení a ujasnění postupu při obezřetném schvalování v oblasti fúzí a akvizic ve finančním sektoru. Návrh podporuje a zjednodušuje přeshraniční konsolidace a staví se tak proti domnělému přístupu kontrolních orgánů některých zemí, jež se jménem národních zájmů měly podílet na zablokování přeshraničních fúzí.

2.3 Cílem nových pravidel je zavést sjednocený postup při rychlém a transparentním obezřetném schvalování fúzí a akvizic regulovaných finančních společností v Evropské unii. Lhůta pro posouzení je v současné době stanovena na tři měsíce a měla by být snížena na třicet pracovních dní od převzetí žádosti; tato lhůta by však mohla být prodloužena o deset dní, pokud je smyslem tohoto prodloužení doplnit žádost, kterou odpovědný orgán označil za neúplnou. Pravidla budou taktéž uplatnitelná na případné nabyvatele spadající pod předpisy mimo ES, kteří se chystají nabývat nebo zvyšovat podíly v nějakém subjektu v rámci ES.

2.4 Tento návrh má zabránit tomu, aby se obezřetné schvalování používalo v některých případech jako překážka pro přeshraniční konsolidace. Stávající předpisy jsou platné pro vnitrostátní nebo přeshraniční akvizice uskutečněné finančními institucemi nebo investičními podniky. Příslušné orgány mají v současné době tři měsíce na zhodnocení nabídky akvizice a mohou proti ní vznést námitky pokud „by vzhledem k potřebě zajistit zdravé a obezřetné řízení dané instituce nebyly spokojeny s vhodností nabyvatele“.

2.5 Členské státy a jejich příslušné orgány tudíž měly určitou svobodu pro výklad tohoto jediného kritéria a možnost schvalovat navržené akvizice, odrazovat od nich nebo je zamítat; to vše v závislosti na jejich dobré vůli, bez dostatečně vymezených kritérií.

2.6 Byl stanoven restriktivní výčet hodnotících kritérií. Základním pravidlem je povinnost každé fyzické nebo právnické osoby, jež jedná sama nebo ve vzájemné shodě, oznámit příslušným orgánům, pod které cílová společnost spadá, svůj záměr:

- nabytí podíl minimálně 10 % základního kapitálu pojišťovny nebo jejich hlasovacích práv (nebo podíl nižší, jenž umožní uplatňovat podstatný vliv na řízení pojišťovny), nebo
- zvýšit tento podíl, aby byla dosažena nebo překročena hranice 20 %, 30 % (dříve 33 %) nebo minimálně 50 %,
- nebo přikročit k úplnému nabytí pojišťovny. Návrh počítá s řadou stanovených kritérií, podle nichž budou odpovědné orgány muset posoudit vhodnost navrhovaného nabyvatele a finanční zdraví navrhované akvizice.

2.7 S těmito kritérii budou obeznámeni všichni účastníci trhu a kritéria budou jednotně uplatňována ve všech členských státech. Od této chvíle bude muset odpovědný orgán zohledňovat pouze:

- pověst možného nabyvatele – v úvodu návrhu směrnice je stanoveno, že je třeba ověřit, zda existují pochybnosti o důvěryhodnosti a odborné způsobilosti možného nabyvatele (vyplývající například z dřívějšího obchodního chování), a pokud ano, zda jsou tyto pochybnosti opodstatněné,
- hodnocení důvěryhodnosti je považováno jako obzvláště důležité, pokud nabyvatelem není jiný regulovaný finanční subjekt nebo investiční podnik,
- pověst a zkušenost jakékoli osoby, která by mohla v důsledku navrhované akvizice řídit činnosti pojišťovny,
- finanční zdraví navrhovaného nabyvatele, zejména ve vztahu k vykonávané a plánované činnosti v pojišťovně, v níž je akvizice zamýšlena,

— zda pojišťovna bude i nadále splňovat povinnosti uložené pravidly obezřetnosti a solventnosti, jež stanovuje Evropská unie,

— existenci přiměřených důvodů pro podezření, že ve spojení s navrhovanou akvizicí dochází nebo došlo k praní peněz nebo k financování terorismu, nebo že by navrhovaná akvizice mohla zvýšit riziko takového jednání,

— příslušný orgán, jenž obdržel oznámení, musí do dvou pracovních dnů písemně potvrdit jeho převzetí,

— příslušný orgán bude mít nejvýše třicet pracovních dní („doba pro posouzení“) ode dne písemného potvrzení o převzetí, aby zhodnotil plánovanou akvizici. Doba pro posouzení bude moci být prodloužena nejvýše na padesát pracovních dní, pokud se na navrhovaného nabyvatele nevztahuje jurisdikce Společenství a pokud se nachází ve třetí zemi, kde pro dodání nezbytných informací existují právní překážky,

— příslušný orgán bude v případě potřeby moci požádat nabyvatele o přesně určené doplňující informace, pokud je třeba čekat na poskytnutí vyžadovaných informací, doba pro posouzení je přerušena nejvýše na 10 pracovních dní.

2.8 Jakékoliv další žádosti o informace předložené příslušnými orgány nesmí vést k přerušení doby pro posouzení.

2.9 Hodnocení se omezuje pouze na otázky obezřetnosti a otázky týkající se boje proti praní peněz. Příslušné orgány nebudou mít žádnou moc prosazovat podle svého uvážení předběžné podmínky související s výší podílu, kterého je třeba dosáhnout, ani zkoumat akvizici z hlediska hospodářských potřeb trhu. Konkurenční nabídky akvizice týkající se stejného subjektu budou muset být vyřizovány nediskriminačním způsobem.

2.10 Komise bude mít v souladu s návrhy právo požádat o sdělení důvodů jakéhokoli vydaného povolení nebo zamítavého postoje a rovněž o kopii dokumentů, na nichž příslušné orgány založily své posouzení.

2.11 Komise bude též pověřena navrhováním a rozhodováním o přizpůsobení nezbytných hodnotících kritérií, aby tak zohlednila vývoj trhu a potřebu jednotného uplatňování v rámci Evropské unie, přičemž využije svých prováděcích pravomocí.

3. Poznámky Výboru

3.1 **Pokud jde o formu**, je logické změnit směrnice prostřednictvím jedné nebo několika směrnic; nová směrnice v tomto případě vychází ze stejného právního základu jako směrnice, které mění.

3.2 Pokud jde o obsah:

3.2.1 Princip restriktivního výčtu kritérií a transparentnosti požadovaných informací si zaslouží podporu. Ve všech členských státech by byl vytvořen sjednocený, či dokonce totožný systém pro usnadnění přeshraničních akvizic.

3.2.2 Navrhovaný systém přinese rychlost, transparentnost, rovné jednání a právní jistoty; může být přerušen pouze jednou, za přesně stanovených okolností, a v nejhorším případě může zkrátit rozhodovací postup pro akvizice na úrovni Společenství z dvanácti na šest týdnů.

3.2.3 K těmto poznámkám Výbor rovněž připomenul, že podle odborníků je přibližně jedna fúze – akvizice ze dvou neúspěšná, že předčasná součinnost je ve většině případů přeceněná a že v oblasti bankovníctví opustí 5 až 10 % zákazníků po provedení operace svoji banku.

4. Zvláštní poznámky

4.1 Ustanovení týkající se přerušení doby pro posouzení a jejich spojitost s poskytováním doplňujících informací by měla být přesnější; informace, které jsou považovány za neúplné, mohou totiž být důvodem pro zamítnutí oznámení; tyto žádosti o další informace by se neměly stát záminkou k neodůvodněnému zamítnutí – doplňující informace by neměly překročit předem stanovený výčet, ani vynucovat dodatečné podmínky. Dotčení investoři by v tomto ohledu měli mít možnost požádat o prodloužení lhůty, aby mohli poskytnout některé doplňující údaje (skutečnosti mohou být komplexní v podnicích, jež mají více dceřiných společností a podílů).

4.2 U rychlého přezkoumání existuje riziko, že bude provedeno povrchně; Komise by své kontroly neměla omezovat pouze na případy zamítnutí, ale spíše provádět občasné průzkumy. K návrhům na změny však vyslovily výhrady výbory regulátorů evropských finančních služeb (Evropský výbor bankovních kontrolorů, Výbor evropských orgánů dohledu nad pojišťovnami a zaměstnaneckými penzijními fondy a Evropský výbor regulátorů trhů s cennými papíry). Jejich znepokojení se týká snížení lhůty doby pro posouzení, restriktivního výčtu

hodnotících kritérií, spolupráce mezi kontrolními orgány členské země původu a orgány cílového členského státu a pravomoci Komise přezkoumat rozhodnutí (spíše zamítavé).

4.3 Metoda zvolená Komisí, obsahující určitý počet návrhů, jež se týkají administrativních postupů (např. (1) zavést pro kompetentní úřad členského státu povinnost vydat písemné potvrzení do dvou pracovních dnů od obdržení žádosti místo toho, aby toto potvrzení bylo vydáno při doručení žádosti, jak je běžná praxe v členských státech; (2) lhůta, ve které musí příslušný úřad žádost zpracovat, by začínala od data vydání písemného potvrzení a ne od data obdržení žádosti), by mohla být nepružná v praxi, kde jsou skutečnosti více či méně komplexní a každý případ je jedinečný. Z tohoto důvodu by mohlo být obtížné dosáhnout základního cíle směrnice, kterým je „výrazně zlepšit právní jistotu, jasnost a průhlednost u schvalování v oblasti akvizic“.

4.4 V souladu s obecnými zásadami kontroly, jak je předpokládají směrnice, by zásada kontroly členským státem původu měla být použita k hodnocení pověsti navrhovaného nabyvatele. Z tohoto důvodu by nabyvatelé, kteří již byli předmětem hodnocení v členském státě a jejichž pověst již byla oceněna, jako je to v případě podniků, které mají své sídlo uvnitř EU, měli být osvobozeni od nové проверки, jestliže neexistují nová fakta. V důsledku toho by se příslušný orgán, který kontroluje cílový podnik, neměl stavět proti navrhované akvizici z důvodu předpokládané slábnoucí spolehlivosti navrhovaného nabyvatele nebo jeho vedení, jestliže se v případě zmíněného nabyvatele jedná o podnik, který již byl kontrolován příslušným orgánem členského státu, a který by tento orgán měl konzultovat. Je nutno se co nejvíce vyhnout situaci, která by vznikla v důsledku odlišného hodnocení téhož podniku ze strany příslušných orgánů členských zemí.

4.5 Výbor schvaluje návrhy změn a domnívá se, že výkonná a kontrolní moc Komise by vzhledem ke zkušenostem měla sloužit k podpoře skutečného sjednocení při uplatňování těchto kritérií, v případě potřeby k přizpůsobení některých kritérií a k revizi některých rozhodnutí.

V Bruselu dne 18. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Revize jednotného trhu

(2007/C 93/06)

Dne 5. října 2006 požádala paní Margot WALLSTRÖM, místopředsedkyně Evropské komise, Evropský hospodářský a sociální výbor o vypracování stanoviska k: *Revize jednotného trhu*

Předsednictvo EHSV pověřilo specializovanou sekci Jednotný trh, výroba a spotřeba přípravou podkladů Výboru na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana CASSIDYHO hlavním zpravodajem na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 17. ledna), a přijal následující stanovisko 136 hlasy pro, 42 hlasy proti a 9 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV by si přál, aby se následující opatření stala součástí priorit Komise v oblasti jednotného trhu.

1.1.1 K překonání zbývajících překážek v dokončení jednotného trhu je třeba uvést do rovnováhy hospodářskou dynamiku, sociální rozměr a udržitelný rozvoj. Jednotný trh bude možné dokončit pouze pokud se všichni občané (zaměstnavatelé, zaměstnanci, spotřebitelé atd.) budou domnívat, že je to v jejich zájmu. Z jednotného trhu by mělo mít prospěch co nejvíce stran a pro strany, které budou škodné, by měla být vytvořena kompenzační opatření. Veřejný skepticismus vůči Evropě lze překonat pouze pokud se politiky budou zabývat naléhavými obavami občanů. Samotné sdělení nebude postačující.

1.1.2 Je třeba plně využít kapacity jednotného trhu, aby bylo možné čelit výzvám globalizace (vyrovnat se s celosvětovou hospodářskou soutěží, zajistit růst a zaměstnanost, vytvořit nezbytnou infrastrukturu, překonat klimatickou změnu, zabezpečit dodávky energie, reagovat na rostoucí vliv finančních trhů na hospodářství jako celek) a využít příležitostí z nich vyplývajících. Opatření na podporu liberalizace a hospodářské soutěže musí být tedy doprovázena podpůrnou makroekonomickou politikou zaměřenou na růst a zaměstnanost a opatřeními pro budování znalostní společnosti, zatímco souhrnným cílem Evropské unie zůstává zlepšení životních a pracovních podmínek jejích obyvatel (cíl zapsaný v preambuli Římské smlouvy a převzatý všemi následujícími smlouvami). To významně napomůže dokončení jednotného trhu.

1.1.3 Evropa musí více investovat do vzdělání, odborné přípravy a výzkumu na národní a evropské úrovni. Investice do vzdělání, odborné přípravy a výzkumu jsou pro Evropu nutností, nikoli luxusem. Z tohoto důvodu je naplnění Evropského výzkumného prostoru a celoživotního učení prioritou.

1.1.4 Důvěryhodnost politiky EU v oblasti výzkumu je velmi podřívána opakovanými neúspěchy při zavádění patentu Společenství. Vzhledem k tomu, že v přijatelném časovém horizontu nebylo možné docílit shody ohledně definice tohoto nástroje, jež má klíčový význam pro znalostní ekonomiku, o kterou EU tvrdožijně usiluje, měli bychom nyní vážně promyslet, zda by

bylo vhodné zavést tento nástroj hned od počátku ve všech členských státech EU, když je stále nemožné dosáhnout jednomyšlné shody⁽¹⁾.

1.1.5 EHSV se domnívá, že kromě důležitého problému patentů a s ním spojené záležitosti duševního vlastnictví by na úrovni EU měla být řešena také otázka hospodářského zpravodajství. V této souvislosti se EHSV domnívá, zda by neměly být učiněny kroky k posílení úlohy Evropské agentury pro bezpečnost sítí a informací (ENISA)⁽²⁾ a k jejímu zviditelnění u hospodářských subjektů, a to s cílem napomoci udržet konkurenceschopnost podniků EU a zabránit konkurentům mimo EU v přístupu k tajným údajům týkajícím se jejich výrobního, výzkumného a inovačního procesu.

1.1.6 V rámci transatlantických vztahů by měly mít Komise a Rada vyšší požadavky vůči Spojeným státům na respektování zásady nediskriminace. Měly by se tak zasadit o zrušení Committee on Foreign Investments in the US (CFIUS, Výbor pro zahraniční investice v USA), který byl zřízen před více než 30 lety s cílem analyzovat, popř. zakázat účast zahraničních subjektů v amerických podnicích pouze na základě kritéria „národní bezpečnosti“, které ostatně není definováno. Stejně tak jsou obchodní spory mezi zahraničními a americkými podniky řešeny ve prospěch amerických firem.

1.1.6.1 Pokud by nebylo možné zaručit nediskriminaci v rámci sloučení podniků, jejich získání do vlastnictví či v rámci obchodní praxe, EU by měla vážně uvažovat o možnosti předkládat tyto záležitosti Orgánu pro řešení sporů WTO, nebo zřídit mechanismy podobné CFIUS. Tyto zásady musí též platit pro vztahy s ostatními partnery EU.

1.1.7 Přístup, jehož podstatou je lepší tvorba právních předpisů, může zjednodušit podmínky pro podnikání a také vytvářet větší transparentnost pro občany a spotřebitele. Menší počet právních předpisů však nemusí nutně vytvářet lepší právní rámec. EHSV je rovněž zastáncem využívání právních nástrojů v důležitých oblastech, jakými jsou např. ty, které jsou pokryty minimální zdravotní a bezpečnostní legislativou, kde je zavádění vnitrostátních předpisů nedostatečné.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 185, 8.8.2006.

⁽²⁾ Další informace na www.enisa.europa.eu

1.1.8 Kolektivní dohody mezi sociálními partnery, které jsou zásadní součástí rozhodovacího procesu v mnoha členských státech, mohou také pomoci při vytváření politik a získání souhlasu s opatřeními na evropské úrovni. Obě strany sociálního dialogu však musí být vstřícné, aby k tomu došlo.

1.1.9 Evropská komise a členské státy slíbily do roku 2012 snížit administrativní zatížení pro společnosti o 25 %. EHSV se však obává, že tento slib je příliš neurčitý a musí být upřesněn. Pokud nebude přijat promyšlenější přístup, bude neschopnost splnit tento cíl i nadále snižovat důvěryhodnost.

1.1.10 Tam, kde je to možné, by využití právních předpisů vytvořilo jasnější právní prostředí a bylo by faktorem soudržnosti.

1.1.11 Jednotný trh je založen na vzájemném uznávání odborných kvalifikací a diplomů, což je i případ porodních asistentek, právníků atd., kteří navzdory evropským směrnici nemohli tohoto uznávání využít.

1.1.12 EHSV připomíná, že vzestupná harmonizace, ačkoliv probíhá v rámci 27 zemí a může být obtížná, je důležitým prvkem jednotného trhu.

1.1.13 Sociální partneři by měli být konzultováni ve všech fázích, aby bylo zajištěno, že dojde k dosažení požadovaného stupně administrativního zjednodušení a lepší tvorby právních předpisů v rozumném časovém rámci. Nechce-li Unie dále ztrácet důvěru svých občanů, je důležité, aby byly v tomto směru dosaženy viditelné výsledky.

1.1.14 EHSV by si přál, aby došlo k rychlejšímu pokroku ve zlepšování jednotného trhu v oblasti služeb. Jinak není možné tvrdit, že je vnitřní trh dokončen. Výbor vítá pozměňovací návrhy Evropského parlamentu ke směrnici o službách, které jsou víceméně v souladu s jeho návrhy. Některé body musí být ještě ujasněny a zlepšeny, například co se týče oblastí služeb obecného zájmu. V současné době, kdy Evropský parlament schválil směrnici o službách, podniky očekávají, že budou skutečně těžit z výhod vyplývajících ze svobody usazování podniku a z volného pohybu přeshraničních služeb.

1.1.15 V oblasti finančních služeb ⁽³⁾ požádal EHSV o dynamickou konsolidaci a současné vyvarování se „pozlačování“. Zdůraznil však, že to musí proběhnout v duchu Lisabonské strategie a v úvahu musí být brány specifické rysy evropského sociálního modelu. To se týká také přeshraničního poskytování těchto služeb (např. obchodování s akciemi a přenosnost penzijního připojištění) a základních finančních služeb, jako např. zajištění všeobecného přístupu k bankovnímu účtu. Vzhledem k rostoucímu vlivu finančních transakcí na ekonomiku a k dynamickým a kreativním inovacím v této oblasti (jako např. zajišťovací investiční fondy a soukromé investiční fondy) musí tento sektor zohlednit výsledná systémová rizika a důsledky pro skutečnou ekonomiku a vytvořit podmínky,

kteří zabrání kontraproduktivním výsledkům. EHSV by vybídl Komisi, aby co nejdříve předložila návrh legislativních opatření zaměřených na zvýšení informací, které poskytují institucionální investoři o svých politikách v oblasti investic a hlasování. Předložení tohoto legislativního návrhu by bylo v souladu s akčním plánem Komise pro modernizaci práva obchodních společností a řízení a správu podniků.

1.1.16 Opatření daňové politiky (v rozsahu, do kterého mohou být přijata na evropské úrovni) musí podporovat dokončení jednotného trhu a vzít v úvahu výše uvedenou rovnováhu mezi hospodářskou dynamikou, sociálním rozměrem a udržitelným rozvojem. To zahrnuje i harmonizaci daňového základu pro zdanění společnosti a zabránění dvojímu zdanění. Dvojí zdanění nemá v jednotném trhu místo.

1.1.17 EHSV rovněž žádá Komisi, aby přezkoumala omezení na jednotném trhu, která prosazují členské státy, veřejné orgány nebo profesní skupiny ⁽⁴⁾.

1.1.18 Klíčovým problémem je, že návrh produktu, např. produktů pojišťovnictví, je silně ovlivněn místními právními a daňovými opatřeními. To se týká jednak povinného pojištění, ale také mnoha dalších významných pojišťovacích produktů, např. jsou navržena odlišná řešení pokrytí přírodních katastrof v rámci protipožárních pojištění domácností či pokrytí teroristických aktů v rámci běžného pojišťovacího produktu.

1.1.19 Jednou z překážek dokončení jednotného trhu je zachování značných omezení volného pohybu pracovních sil. EHSV naléhá na ty státy, které nepovolují volný pohyb, aby odstranily své překážky týkající se mobility pracovních sil. Volný pohyb osob je jedním ze základních prvků jednotného trhu a mobilita je pro pracovníky atraktivní.

1.1.20 Zdá se, že MSP nemají takový prospěch z jednotného trhu, jaký by mít mohly. Existence výrazných překážek pro obchod se službami v EU je příčinou toho, že tento obchod představuje pouze 20 % veškerého obchodu v Evropě. Směrnice o službách by měla výrazně přispět k podnikatelským a pracovním příležitostem, zejména prostřednictvím navrhovaného třídicího mechanismu a využití jednotných kontaktních míst pro zahraniční poskytovatele služeb.

1.1.21 Transparentnost a otevřenost trhu s veřejnými zakázkami jsou klíčové pro fungování vnitřního trhu. V návaznosti na legislativní balíček týkající se zadávání veřejných zakázek, který byl přijat v roce 2004, je nejdůležitější, aby současná revize tzv. „opravných“ směrnic proběhla rychle. Nemělo by být umožněno, aby byly návrhy na reformu předložené Komisí oslabeny, zejména s ohledem na dostatečně dlouhé období nečinnosti mezi přidělením zakázky a podepsáním smlouvy, a s ohledem na důsledky, že nebudou-li splněna určitá kritéria zveřejnění, nebude smlouva účinná.

⁽³⁾ Stanovisko k bílé knize o finančních službách, Úř. věst. C 309, 16.12.2006.

⁽⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací, Úř. věst. L 255, 30.9.2005.

1.1.22 Otevření trhu s veřejnými zakázkami je předmětem intenzivních konzultací mezi zainteresovanými stranami veřejného a soukromého sektoru, jejichž názory na to, jaký přístup zvolit, se podstatně liší. Při otevření trhu s veřejnými zakázkami je třeba vzít v úvahu důležité aspekty jako zaměstnanost a sociální a ekologická hlediska, které jsou v tomto procesu stejně významné.

1.1.23 Síť řešení sporů SOLVIT pracuje uspokojivě a mohla by být ideálním pomocníkem na překonání právních překážek (často z důvodu nesprávného použití, a to buď kvůli nedostatku informací nebo kvůli nedostatečně vyškoleným úředníkům a protekcionismu), avšak zcela jistě potřebuje více prostředků a zaměstnanců v hlavních městech jednotlivých států. Měla by být vedena strukturovaná propagační kampaň, aby vzniklo mezi MSP povědomí o existenci tohoto mechanismu a možnostech, které poskytuje.

1.1.24 EHSV vypracoval podrobný katalog překážek jednotného trhu ⁽⁵⁾, který umožní reálně porozumět právním potížím, které stále brzdí úplnou realizaci evropského vnitřního trhu. Nejedná se vždy o překážky způsobené vládou.

1.1.25 V návaznosti na interinstitucionální dohodu z roku 2003 vypracovává EHSV ve spolupráci s Evropskou komisí databázi (PRISM II), aby bylo možné zmapovat iniciativy EU v oblasti koregulace a autoregulace. ⁽⁶⁾ EHSV a zejména členové jeho Střediska pro sledování jednotného trhu jsou zdrojem, kterého může Komise a členské státy směle využívat. SSJT zejména pořádá každoročně v různých členských státech veřejná slyšení se zvláštním důrazem na otázky zaměstnanosti v nových členských státech.

1.1.26 Vzhledem ke své odbornosti a reprezentativnosti se EHSV domnívá, že by mohl sehrát roli při vypracování posouzení dopadů, které Komise hodlá systematicky zavést. Je velmi důležité, aby legislativní návrhy odrážely pluralitu názorů a byly založeny především na zásadovosti a objektivitě. Přednostní předání posouzení dopadů EHSV a možnost EHSV podat k němu komentáře před odesláním Evropským institucím by ve smyslu partnerství pro obnovení Evropy umožnily lepší přijetí legislativních iniciativ EU ⁽⁷⁾.

1.1.27 Propagace výhod jednotného trhu pro spotřebitele a jejich povzbuzení, aby jich využili, by měly být chápány jako priorita směřující k rychlému dokončení vnitřního trhu.

2. Úvod

2.1 Toto stanovisko je důsledkem žádosti komisařky Wallströmové, místopředsdkyně Evropské komise, o vypracování průzkumného stanoviska, která byla zaslána Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru dne 5. října 2006.

⁽⁵⁾ Středisko pro sledování jednotného trhu (SSJT) vypracovalo podrobný katalog překážek, který je dostupný na internetové stránce SSJT http://eesc.europa.eu/smo/news/index_en.asp.

⁽⁶⁾ Databáze bude k dispozici na internetové stránce Střediska pro sledování jednotného trhu v první polovině roku 2007 (http://eesc.europa.eu/smo/index_en.asp).

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 221, 8.9.2005.

2.2 Výbor byl požádán, aby vzal v úvahu priority stanovené Evropskou komisí, aby přispěl do zprávy, jež má být předložena na jarním summitu Evropské rady v roce 2007, a konečně aby přispěl do závěrečné zprávy.

2.3 Vzhledem k těsnému časovému rozvrhu, ve kterém musel Výbor pracovat, se Výbor rozhodl, že se zaměří pouze na několik klíčových bodů a určí několik klíčových oblastí, ve kterých je podle jeho názoru pokrok žádoucí.

3. Obecné připomínky

3.1 Původní myšlenkou jednotného trhu bylo nahradit různé řady vnitrostátních předpisů jednou řadou předpisů pro celé EU, a vytvořit tak rovné podmínky, které by evropské ekonomice umožnily, aby plně využila svého potenciálu. Ve skutečnosti jsou předpisy ES příliš často považovány za doplnění, nikoli za náhradu, vnitrostátních předpisů.

3.2 Jedním z faktorů, které zvýšily jeho význam, je „globalizace“, která je jak výzvou, tak příležitostí. Této výzvě je možné čelit pouze za předpokladu, že bude plně využito potenciálu jednotného trhu.

3.3 V této souvislosti EHSV podporuje záměr Evropské komise vydat nový politický program založený na novém partnerství, ve kterém budou instituce efektivněji spolupracovat. V rámci tohoto společného programu by měly rovněž národní, regionální a místní vlády převzít odpovědnost za dosažení výsledků a přiblížit Evropu jejím občanům.

3.4 Je třeba se oprostít od názoru, že více legislativy z nějakých důvodů znamená „více Evropy“. Jsou neefektivnějšími prostředky k dosažení požadovaného cíle? Je třeba věnovat význam propagaci alternativ k právním předpisům, jako jsou např. osvědčené postupy v iniciativách v oblasti koregulace a autoregulace či kolektivní dohody, a podporovat jejich větší používání. Nelze však zapomínat na vedení sociálního dialogu (tak, jak Smlouva vyzývá Komisi o jeho podporu) za účelem dosažení kolektivních dohod.

3.5 Efektivní využívání a kvalitní hodnocení dopadu, oceňování a veřejné konzultace by však měly být více zajištěny v legislativních procesech a procesech vytváření politik. (Měl návrh legislativy zamýšlený účinek? Jestliže ne, proč?) V této souvislosti vydá Výbor průzkumné stanovisko k tématu Kvalitativní normy pro obsah, postupy a metody posouzení sociálního dopadu z hlediska sociálních partnerů a dalších subjektů občanské společnosti.

3.6 Jednotný trh byl úspěšný v některých oblastech, které ovlivňují velký počet spotřebitelů (např. bezpečnost výrobku nebo záruka při prodeji), zatímco v jiných oblastech byl pokrok pomalý a nebyl viditelný nebo zůstal pro konečné uživatele neznámý (např. finanční služby či patent Společenství).

3.7 Mezi hlavními cíly jednotného trhu je i vytváření pracovních míst a mobilita pracovních sil. Školící a vzdělávací programy by se měly více zaměřit na přípravu cesty pro znalostní ekonomiku. Samotné vytvoření jednotného trhu však neodstraní problémy na evropském trhu práce. K tomu budou nutná dodatečná aktivní opatření.

3.8 Legislativní návrhy by měly být vypracovány takovým způsobem, aby byly dobře srozumitelné pro potenciální konečné uživatele, nikoli pouze pro legislativní orgány. Stejná myšlenka by měla platit pro nařízení.

3.9 Je třeba dát vyšší prioritu lepší tvorbě právních předpisů. EHSV na to upozornil v řadě svých stanovisek⁽⁸⁾. Existuje řada důkazů jak z vlastní konzultace Komise, tak z členských států, že vnitrostátní administrativy často činí směrnice při jejich transpozici do vnitrostátního práva těžkopádnými (tj. *gold plating*). Tím mnohem více trpí MSP než velké společnosti. Majitelé MSP musí často zkombinovat všechny úkoly, které mohou velké společnosti delegovat na specialisty.

3.10 Lepší provádění a vymáhání právních předpisů je prvořadým předpokladem jednotného trhu. Stanovisko EHSV k „Praxi EU a národních správních orgánů a vazbám mezi nimi“⁽⁹⁾ upozorňuje na současné nedostatky:

— v některých členských státech jsou nedostatečné vazby mezi úředníky, kteří jednají v Bruselu, a mezi těmi, kdo jsou zodpovědní za provádění na národní úrovni,

— v jiných členských státech vzniká zmatek, jelikož několik různých vládních odborů jedná o různých částech navrhované směrnice a v důsledku nemají dotyčné vlády vždy soudržnou pozici.

3.11 Lepší provádění a vymáhání právních předpisů je zárukou, že nedojde k roztržtění jednotného trhu.

3.12 Existuje zřejmý nedostatek souvislosti v rámci vnitrostátních administrativ a efektivita Evropské unie je ohrožena členskými státy, které se neřídí svými vlastními rozhodnutími. V některých členských státech je na národní úrovni pouze málo komunikační a informační politiky o problematikách jednotného trhu, včetně úspěšných příkladů. Vlády, národní parlamenty nebo média se necítí morálně přesvědčeny, aby zastávaly svou úlohu. Je třeba více zapojit sociální partnery a občanskou společnost, mají-li mít občané Evropy skutečně pocit, že jsou nedílnou součástí vývoje, včetně zablokované Ústavy. Pozornost by však neměla být věnována pouze komunikačním problémům. Prvním krokem pro opětovné získání důvěry občanů EU musí i nadále být nalezení řešení naléhavých problémů Unie.

V Bruselu dne 17. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁸⁾ Zejména ve stanoviscích na téma *Zlepšení tvorby právních předpisů*, Úř. věst. C 318, 23.12.2006, zpravodaj pan Retureau, *Jak zlepšit provádění právních předpisů EU*, Úř. věst. C 318, 23.12.2006, zpravodaj pan van Iersel, Úř. věst. C 24, 31.1.2006, *Strategie pro zjednodušení právního prostředí*, Úř. věst. C 309, 16.12.2006, zpravodaj pan Cassidy, *Informační zpráva o současném stavu koregulace a autoregulace na jednotném trhu*, zpravodaj pan Vever, a v publikaci Střediska pro sledování jednotného trhu na téma *Jaký je stav rozšířeného jednotného trhu*, říjen 2004, EESC-C-2004-07-EN. Příloha 1 poskytuje seznam více stanovisek, která byla v nedávné době přijata EHSV.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 325, 30.12.2006, zpravodaj pan van Iersel.

PŘÍLOHA

ke stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru

Následující text revidovaného návrhu stanoviska byl zamítnut ve prospěch pozměňovacího návrhu přijatého shromážděním, ale získal alespoň jednu čtvrtinu odevzdaných hlasů:

„1.1.11 EHSV připomíná, že důkladná harmonizace, ačkoliv probíhá v rámci 27 zemí a může být obtížná, je důležitým prvkem jednotného trhu. To podtrhuje význam vzájemného uznávání.“

Výsledek:

89 hlasů pro změnu odstavce,

72 proti a

24 členů se zdrželo hlasování.

Následující pozměňovací návrhy, které obdržely alespoň jednu čtvrtinu odevzdaných hlasů, byly v průběhu jednání zamítnuty:

Vyškrtnout odstavec 1.1.16

~~„EHSV rovněž žádá Komisi a členské státy (nebo veřejné orgány), aby přezkoumaly omezení na jednotném trhu, která prosazují profesní skupiny (1).“~~

Výsledek:

67 hlasů pro vyškrtnutí odstavce,

93 proti a

33 členů se zdrželo hlasování.

Vyškrtnout odstavec 1.1.17

~~„Klíčovým problémem je, že návrh produktu, např. produktů pojišťovnictví, je silně ovlivněn místními právními a daňovými opatřeními. To se týká jednak povinného pojištění, ale také mnoha dalších významných pojišťovacích produktů, např. jsou navržena odlišná řešení pokrytí přírodních katastrof v rámci protipožárních pojištění domácností či pokrytí teroristických aktů v rámci běžného pojišťovacího produktu.“~~

Výsledek:

82 hlasů pro vyškrtnutí odstavce,

94 proti a

20 členů se zdrželo hlasování.

Upravit odstavec 1.1.18 následujícím způsobem

„Jednou z překážek dokončení jednotného trhu je zachování značných omezení volného pohybu pracovních sil. EHSV naléhá na ty státy, které nepovolují volný pohyb, aby odstranily své překážky týkající se mobility pracovních sil. Volný pohyb osob je jedním ze základních prvků jednotného trhu a mobilita je pro pracovníky atraktivní. V důsledku rozdílů v normách a pravidlech mezi jednotlivými členskými státy se však jednotný trh začíná pracovníkům ve všech ohledech jevit jako neúspěšný ve splnění požadavků na rovné podmínky, které jsou vyžadovány v mnoha jiných oblastech jednotného trhu. Případy jako Laval ⁽²⁾ (který byl u Evropského soudního dvora dne 9. ledna 2007) nebo Viking Line jasně ukazují na potřebu zasáhnout v této oblasti. Navíc by bylo účinnější a s lidskými potřebami kompatibilnější vytvářet pracovní místa tam, kde jsou lidé, a nežádat po lidech, aby šli tam, kde jsou pracovní místa ⁽³⁾. To by vyžadovalo vhodnou lokalizační, regionální a strukturální politiku, která by doplňovala jednotný trh. Tato politika by také výrazně zvýšila přijetí Evropy.“

(1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací, Úř. věst. L 255.

(2) Spor mezi lotyšskou stavební společností a švédskými odborovými svazy týkající se pracovních podmínek lotyšských dělníků, kteří pracují na stavbě školy ve švédském Vaxholmu. Tento případ má zásadní význam pro budoucnost vztahů mezi zaměstnavateli a zaměstnanci a je důsledkem různých norem v Lotyšsku a ve Švédsku. Takové rozdíly existují i mezi jinými členskými státy.

(3) Úř. věst. C 234, 30.9.2003.

Výsledek:

79 hlasů pro změnu odstavce,

99 proti a

17 členů se zdrželo hlasování.

Vyškrtnout poslední větu v odstavci 3.1

„Původní myšlenkou jednotného trhu bylo nahradit různé řady vnitrostátních předpisů jednou řadou předpisů pro celé EU, a vytvořit tak rovné podmínky, které by evropské ekonomice umožnily, aby plně využila svého potenciálu. Ve skutečnosti jsou předpisy ES příliš často považovány za doplnění, nikoli za náhradu, vnitrostátních předpisů.“

Výsledek:

85 hlasů pro změnu odstavce,

86 proti a

23 členů se zdrželo hlasování.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady, kterým se zavádí režim vyrovnání zvýšených nákladů vynaložených při uvádění na trh některých produktů rybolovu z Azor, Madeiry, Kanárských ostrovů a francouzských departmentů Guayana a Réunion na období 2007 až 2013

KOM(2006) 740 v konečném znění – 2006/0247 (CNS)

(2007/C 93/07)

Dne 18. prosince 2006 se Rada, v souladu s článkem 37 a 299 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Dne 12. prosince 2006 předsednictvo Výboru pověřilo specializovanou sekci Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí přípravou práce Výboru na tomto tématu.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana SARRÓ IPARRA-GUIRRE hlavním zpravodajem na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 17. ledna), a přijal následující stanovisko 81 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV souhlasí s návrhem nařízení předloženým Komisí, kterým se zavádí režim vyrovnání zvýšených nákladů vynaložených při uvádění na trh některých produktů rybolovu z nejvzdálenějších regionů Evropské unie na období 2007 až 2013.

1.2 Výbor doporučuje Komisi, aby vyjasnila dopad tohoto vyrovnání na rybářská plavidla, která plují pod vlajkou Venezuely a operují ve vodách Společenství.

2. Úvod

2.1 Evropská Unie poskytuje od roku 1992 podporu producentům produktů rybolovu v nejvzdálenějších regionech za účelem vyrovnání zvýšených nákladů na dopravu produktů rybolovu na evropské trhy.

2.2 V roce 2003 schválila Rada nařízení (ES) č. 2328/2003, kterým zavedla režim vyrovnání uvedených zvýšených nákladů pro některé produkty rybolovu z následujících regionů:

- Azory
- Madeira
- Kanárské ostrovy
- Francouzská Guayana
- Réunion.

2.3 Nařízení (ES) č. 2328/2003 vyprší 31. prosince 2006 a Komise předkládá nové nařízení, se kterým se počítalo již v původním a které navrhuje rozpočet stejný jako předchozí nařízení a to ve výši 15 milionů eur ročně, přičemž navrhované prováděcí období je delší a to od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013.

2.4 Dne 29. října 2003 EHSV vydal stanovisko ⁽¹⁾, ve kterém se vyjadřuje souhlasně k nařízení (ES) č. 2328/2003 a přináší různá doporučení.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 32, 5.2.2003.

3. Obecné připomínky

3.1 Návrh nařízení, které Komise předkládá, byl obsažen již v předchozím nařízení, které Komisi ukládalo povinnost předložit do 1. ledna 2007 první zprávu obsahující návrhy opatření, která jsou nutná k dosažení cílů vyrovnání pro nejvzdálenější regiony Společenství při uvádění na trh jejich produktů rybolovu na evropském kontinentě.

3.2 Opatření, která zavádí Komise v novém nařízení, zahrnují konzultace provedené se zainteresovanými stranami a s různými regionálními úřady, jako i závěry externí studie o strukturálních aspektech společné rybářské politiky v nejvzdálenějších regionech a doporučení vydaná Parlamentem a EHSV.

3.3 Výbor se na základě těchto zásad a po analýze opatření, která zavádí Komise, vyjadřuje souhlasně k novému nařízení, k němuž byl konzultován.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Návrh na prodloužení režimu vyrovnání zavádí vyšší stupeň subsidiarity, neboť přenechává členským státům možnost určit produkty, které obdrží dotace, množství způsobilých produktů a výši vyrovnání.

4.2 Zároveň mají členské státy možnost upravovat, v rámci všeobecného finančního přidělování, plány pro vyrovnání, pokud je k tomu změněné podmínky opravňují.

4.3 Administrativní zátěž pro státní a regionální úřady jednotlivých členských států a pro oddělení Komise je díky aktualizaci postupů předkládání a přijímání žádostí snížena na minimum. Návrh tímto tvoří součást stálého programu Komise na zjednodušení legislativy Společenství.

4.4 Celková částka vyrovnání za rok nepřekročí následující hodnoty:

a) Azory a Madeira	4 283 992 EUR
b) Kanárské ostrovy	5 844 076 EUR
c) Francouzská Guayana a Réunion	4 868 700 EUR

4.5 Pro období 2007 až 2013 je stanoven roční rozpočet 15 milionů eur, který je identický s předchozím a je hrazen z Evropského zemědělského záručního fondu.

4.6 Tyto změny vzhledem k předchozímu nařízení tvoří součást doporučení, která EHSV vydal ve svém minulém stanovisku a proto je považuje za velmi vhodné.

4.7 Pomoc je omezena na produkty rybolovu z nejvzdálenějších regionů, které musí být uloveny a zpracovány v souladu s pravidly společné rybářské politiky.

4.8 Ve výčtu produktů rybolovu, na které není vyrovnání poskytováno, návrh nařízení vylučuje „rybářská plavidla plující pod vlajkou Venezuely a operující ve vodách Společenství“. EHSV je toho názoru, že pokud nějaká dohoda Evropské unie s Venezuelou umožňuje rybářským plavidlům této země využít režimu vyrovnání obsaženém v návrhu nařízení, měla by být výslovně uvedena, stejně tak jako vody Společenství nejvzdálenějších regionů, ve kterých produkty rybolovu mohou využít režimu vyrovnání.

4.9 Návrh nařízení také stanovuje vypracování výroční zprávy o provádění vyrovnání, kterou každý členský stát předloží a zprávy Komise, kterou Komise předloží nejpozději do 31. prosince 2011 Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uvedeném provádění, ke které případně připojí legislativní návrhy.

V Bruselu dne 17. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením

(2007/C 93/08)

Dne 24. května 2006 se rakouské předsednictví, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodlo konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci *Rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením*

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 19. prosince 2006. Zpravodajem byl pan JOOST.

Na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 17. ledna 2007), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 152 hlasy pro, 1 hlasem proti a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Úvod

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vítá žádost rakouského předsednictví o vypracování stanoviska k tématu *Rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením*. Podpora rovných příležitostí pro zdravotně postižené musí být považována za pokračující proces, který by měl mít významné místo v pracovním programu každého předsednictví EU.

1.2 V tomto stanovisku si EHSV přeje zaměřit se na budoucnost a začít určovat výzvy týkající se zdravotního postižení, kterým bude muset Komise čelit v druhé polovině svého funkčního období a později. Toto stanovisko by též mělo být koncipováno v širším kontextu stanovení priorit pro poslední etapu

Akčního plánu v oblasti zdravotního postižení (2008-2009), jakož i v kontextu znovuzahájení diskusí o rozpočtu (s následným dopadem na plánování a určení priorit) za dva roky.

1.3 Osoby se zdravotním postižením představují 15 % celkového obyvatelstva a jejich počet stoupá s tím, jak populace stárne. To znamená, že v rozšířené EU žije nyní více než 50 milionů lidí se zdravotním postižením⁽¹⁾. Proto představují značnou část občanů EU a poskytnout jim rovné příležitosti je společenskou, morální a politickou nutností, která by měla být na předním místě agendy EU. Navíc má integrace zdravotně postižených a neomezené zpřístupnění služeb a zboží těmto osobám nepopíratelný ekonomický význam.

⁽¹⁾ Podle údajů Eurostatu z r. 2002 uvedlo 44,6 milionů osob ve věkové skupině 16 až 64 let, tj. každá šestá osoba (15,7 %), že trpí dlouhodobým zdravotním problémem či zdravotním postižením.

1.4 V souvislosti se snahou o zajištění rovných příležitostí pro zdravotně postižené považuje EHSV za velice důležité navázat na činnost plánovanou v rámci Evropského roku rovných příležitostí pro všechny v r. 2007. Do této činnosti je třeba též zapojit sdružení zdravotně postižených, jak tomu bylo v r. 2003 během Evropského roku zdravotně postižených. Příští rok by měl být pro Evropskou unii a členské státy navíc příležitostí k posílení politik a právních předpisů na podporu rovných příležitostí pro zdravotně postižené.

1.5 Zdravotně postižení nepředstavují jednotnou skupinu. Existují různé potřeby pro různá postižení, jež lze uspokojit pouze tehdy, uzná-li společnost požadavky zdravotně postižených osob a má-li k dispozici co nejširší soubor příslušných informací. Hnutí zdravotně postižených hraje v tomto ohledu zásadní úlohu.

1.6 V Evropské unii existuje celá řada zdravotně postižených, kteří nejsou plně zapojeni a integrováni do společnosti a nepožívají základních lidských a občanských práv. Je třeba zdůraznit plné zapojení zdravotně postižených dětí.

1.7 EHSV vítá Úmluvu OSN o ochraně práv zdravotně postižených osob, která byla přijata v prosinci 2006 ⁽³⁾.

2. Závěry a doporučení

2.1 EHSV žádá, aby byl Evropský rok rovných příležitostí pro všechny v r. 2007 co nejvíce využit k zajištění rovných příležitostí pro zdravotně postižené.

2.2 EHSV vyzývá Komisi, aby předložila návrh pro komplexní právní předpisy týkající se problematiky zdravotně postižených, které by rozšířily ochranu proti diskriminaci zdravotně postižených na jiné oblasti, než je zaměstnanost, a též by posílily princip začlenění této problematiky do všech oblastí politik. Takové právní předpisy by zajistily minimální úroveň ochrany proti diskriminaci ve všech oblastech života v celé EU. Pokryly by oblast přístupu ke zboží a službám, což by též posílilo efektivnost jednotného trhu a uskutečňování Lisabonské strategie.

2.3 EHSV vyzývá Komisi a členské státy, aby se více zaměřily na zdravotní postižení a od Akčního plánu v oblasti zdravotního postižení přešly k široké strategii EU pro zdravotně postižené.

2.4 EHSV vyzývá členské státy a Komisi, aby v souladu se svými pravomocemi pokračovaly ve snaze o zajištění plné integrace a zapojení zdravotně postižených do společnosti a uznaly, že tyto osoby mají stejná práva jako ostatní občané; též je

vyzývá, aby posoudily možné alternativy ke stávajícím institucím, v nichž zdravotně postižení žijí odděleně od společnosti a někdy v nedůstojných či nehumánních podmínkách; dále je vyzývá, aby postupně uskutečňovaly tyto alternativy.

2.5 EHSV znovu upozorňuje na priority, na něž je třeba se zaměřit, aby bylo dosaženo rovných příležitostí pro zdravotně postižené: zvyšování povědomí o právech zdravotně postižených, přístup zdravotně postižených do veřejných budov, přístup k informační společnosti a k dopravním prostředkům, vypracování nových národních právních předpisů a podpora rodin, což jsou priority, které by měly existovat v každé společnosti. Obzvláště důležité je soustředit se na děti se zdravotním postižením a zajistit jim příslušné výchování, integraci a podporu – a tím podpořit jejich aktivní úlohu ve společnosti a snížit jejich závislost na systému sociálního zabezpečení.

2.6 EHSV naléhá, aby Evropská komise a členské státy byly připraveny mnohem více podporovat hnutí zdravotně postižených. Myšlenka „nikdy o zdravotně postižených bez zdravotně postižených“ může být uplatněna pouze tehdy, pokud si vlády uvědomí potřebu podpořit síť organizací pro zdravotně postižené. Po posledním rozšíření Evropské unie v červnu 2004 přijaly v souvislosti s touto problematikou národní rady nevládních organizací pro zdravotně postižené z deseti nových členských států, Bulharska a Rumunska Budapeštské usnesení ⁽³⁾.

2.7 EHSV vyzývá Komisi a členské státy, aby zpřístupnily informace o osvědčených metodách a efektivních přístupech (jako je Agenda 22 metod) s cílem zapojit zástupce zdravotně postižených do vypracování akčních plánů místních samospráv a tak též zajistit rovné příležitosti pro zdravotně postižené na místní úrovni. EHSV vyzývá členské státy, aby se řídily hlavními směry skupiny na vysoké úrovni zabývající se zdravotním postižením, jež se týkají zohlednění této problematiky v různých oblastech politik ⁽⁴⁾.

2.8 EHSV vítá záměr Komise zahájit v r. 2008 evropskou iniciativu týkající se e-inkluzy a vyzývá k tomu, aby byla co nejpokrokovější, stanovila si co nejvyšší cíle a stala se významným krokem k zohlednění e-přístupnosti ve všech příslušných politikách EU.

2.9 Konkrétněji EHSV zdůrazňuje nezbytnost nových nařízení (jež se v současnosti projednávají) stanovujících nový rámec pro elektronickou komunikaci a směrnici o televizi bez hranic, aby byla zohledněna přístupnost a bylo zajištěno, že zdravotně postižení mohou plně využívat tyto důležité komunikační prostředky.

⁽³⁾ Viz např.:

http://www.eudnet.org/update/online/2004/jun04/edfn_02.htm.

⁽⁴⁾ Diskusní dokument pro schůzi skupiny na vysoké úrovni zabývající se zdravotním postižením, 18. – 19. března 2004.

Koncepční dokument „Zohledňování zdravotního postižení v různých oblastech politik“, skupina na vysoké úrovni zabývající se zdravotním postižením.

⁽³⁾ Úmluva OSN o ochraně práv zdravotně postižených osob, New York, 2006.

2.10 EHSV vyzývá k posílení směrnice 2001/85/ES ⁽⁵⁾ s cílem sladit ji s novými právními předpisy ES o právech zdravotně postižených cestujících v letecké dopravě.

2.11 EHSV vyzývá Komisi a členské státy, aby zaměřily veškeré nezbytné úsilí a zdroje na účinné provádění směrnice Rady 2000/78/ES ⁽⁶⁾, která poskytuje právní rámec pro rovné zacházení v zaměstnání.

2.12 EHSV soudí, že přechod od institucí pro zdravotně postižené k vysoce kvalitním alternativám dostupným pro všechny, jež by byly založeny na společenství, je nezbytný k tomu, aby se zdravotně postižení zařadili do života ve společnosti a podíleli se na něm; dále vyzývá Evropskou komisi, aby tuto problematiku zařadila do budoucích iniciativ týkajících se sociálních služeb obecného zájmu a zařadila ji jako prioritu ve strukturálních fondech EU.

2.13 EHSV vyzývá Komisi a členské státy, aby kladly důraz na sociální služby a individuální péči pro zdravotně postižené a nezapomínaly na to, že tyto podpůrné služby umožní jak zdravotně postiženým, tak jejich okolí vést normální život a aktivně prospívat společnosti.

2.14 V souvislosti s iniciativou Komise pro zlepšení tvorby právních předpisů se EHSV vyzývá k hodnocení dopadu v oblasti nových návrhů právních předpisů, které by zohledňovaly specifika a potřeby zdravotně postižených. Navíc by měly všechny nástroje informačních a komunikačních technologií, používané pro zlepšení kvality, přijímání, transpozice a provádění právních předpisů EU plně respektovat požadavky na přístupnost.

2.15 U rodin s jedním či více zdravotně postiženými členy je vyšší riziko, že se ocitnou za hranicí chudoby, protože zdravotní postižení představuje pro rodinu vyšší náklady, které mohou dosahovat až 30 000 EUR ročně ⁽⁷⁾. To odůvodňuje přijetí opatření pozitivní diskriminace, jako jsou příspěvky (finanční či materiální) nebo daňová zvýhodnění.

2.16 EHSV vyzývá členské státy, aby prosadily a monitorovaly příslušné právní předpisy, jež mají dopad na rovné příležitosti pro zdravotně postižené. EHSV konstatuje, že směrnice o letecké a železniční dopravě se uplatňují pouze v mezinárodní dopravě a neposkytují zdravotně postiženým žádné dostupné dopravní prostředky na regionální a místní úrovni.

⁽⁵⁾ Viz směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/85/ES ze dne 20. listopadu 2001 o zvláštních ustanoveních pro vozidla používaná k přepravě osob, vybavená kromě sedadla řidiče více než osmi sedadly, a o změně směrnice 70/156/EHS a 97/27/ES.

⁽⁶⁾ Viz směrnice, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, 2000/78/ES ze dne 27.11.2000.

⁽⁷⁾ „Studie o ekonomické nerovnosti zdravotně postižených v Barceloně. Nadměrné hospodářské vypětí vyvolané zdravotním postižením“, vypracovaná místním ústavem pro zdravotně postižené městské rady v Barceloně v březnu 2006 prokázala, že rodinné výdaje plynoucí ze zdravotního postižení jakéhokoli člena rodiny mohou dosahovat až 30 000 EUR ročně v závislosti na úrovni sociální ochrany a druhu postižení. (<http://w3.bcn.es/fitxers/baccessible/greugecomparatieuconmic.683.pdf>).

3. Rovné příležitosti pro zdravotně postižené – hodnocení různých oblastí

3.1 Povědomí a výchova

3.1.1 Na povědomí o zdravotním postižení a jeho viditelnost byl kladen velký důraz během Evropského roku zdravotně postižených v r. 2003. Možnost uskutečnit změny v zajišťování rovných příležitostí pro zdravotně postižené a informace o zdravotním postižení by měly být zařazeny do školních programů. Dobře vypracovaná mediální informace o problematice zdravotního postižení musí být považována za důležitý nástroj, který mění vztah společnosti k osobám se zdravotním postižením; školy a média by měly spolupracovat na dosažení tohoto cíle.

3.1.2 Bez inkluzivního vzdělání poskytovaného zdravotně postiženým dětem a mládeži by bylo zařazení na trh práce obtížně dosažitelné. Zlepšení přístupu ke vzdělání pro zdravotně postižené by se mělo stát prioritou pro budoucí akční plány a strategie pro zdravotně postižené.

3.1.3 Ačkoli EHSV uznává, že od Madridského prohlášení a Evropského roku zdravotně postižených bylo dosaženo pokroku, zbývá ještě mnoho co učinit. Jako příklad lze uvést, že více než 80 % internetových stránek veřejných institucí, včetně evropských institucí, není obecně přístupných pro zdravotně postižené. Je též velice důležité, aby všechny internetové stránky, na nichž jsou poskytovány služby veřejnosti, jim byly také dostupné.

3.1.4 EHSV zvláště zdůrazňuje, že je třeba vytvořit normy, které by byly schváleny evropskými normalizačními orgány jako povinné pro veřejné zakázky na poskytování zboží a služeb, jakož i právní předpisy o přístupu ke zboží a službám informačních a komunikačních technologií.

3.1.5 Koncepce „Design for all“ musí být prosazována mezi všemi zainteresovanými stranami, tj. mezi projektanty, výrobci, autory norem, jakož i mezi uživateli, tj. mezi osobami se zdravotním postižením, které mají právo na široký výběr zboží a služeb odpovídajících jejich potřebám.

3.1.6 EHSV vítá ministerské prohlášení z Rígy o informačních a komunikačních technologiích pro inkluzivní společnost a doufá, že bude významným milníkem pro e-inkluzi zdravotně postižených. Informační a komunikační technologie jsou nejen důležitou hnací silou pro růst a zaměstnanost, ale též účinným nástrojem integrace zdravotně postižených.

3.1.7 EHSV vyzývá Komisi, aby před revizí stávajících nařízení týkajících se státní pomoci určené pro odbornou přípravu a zaměstnanost zdravotně postižených pokračovala ve svém současném přístupu k budoucímu nařízení o souboru výjimek.

3.2 Zaměstnanost

3.2.1 EHSV si je vědomo, že v oblasti zaměstnanosti existuje i nadále značná nerovnost mezi zdravotně postiženými a nepostiženými občany. V r. 2003 Eurostat potvrdil, že mezi zdravotně postiženými je daleko více ekonomicky neaktivních osob: 78 % s vážným zdravotním postižením nespádá do kategorie pracovní síly, oproti 27 %, kteří netrpí dlouhodobými zdravotními problémy či nemají žádné zdravotní postižení ⁽⁸⁾.

3.2.2 EHSV vítá rozhodné kroky, jež učinila Evropské komise v monitorování transpozice a provádění směrnice o zaměstnanosti ⁽⁹⁾. Monitorování by se mělo provádět společně se sociálními partnery a nevládními organizacemi působícími v této oblasti. EHSV soudí, že lepší monitorování umožňuje lepší podmínky na pracovišti pro zdravotně postižené, vytváří nová pracovní místa, jež jsou vhodná pro tyto osoby, a podporuje zřizování podpůrných služeb.

3.2.3 EHSV doufá, že se sdružení zdravotně postižených v jednotlivých státech více zapojí do vypracování plánů reforem. Pro uskutečnění cílů revidované Lisabonské strategie je nutné širší zapojení občanské společnosti, což nebude možné, pokud nebude brán ohled na zdravotně postižené (15 % obyvatel EU) a pokud jejich potřeby nebudou dostatečně zohledněny a zajištěny.

3.2.4 V souladu s pokračujícími diskusemi o zaměstnanosti, růstu a flexibilním trhu práce (mimo jiné na neformálním summitu EU, který se konal 20. října 2006 v Lahti) EHSV vyzývá Komisi, aby analyzovala dopad a využila možné synergie, která může být vytvořena flexibilními a podpůrnými opatřeními na pracovišti s cílem zvýšit míru zaměstnanosti zdravotně postižených.

3.2.5 EHSV také podporuje iniciativy Evropského sociálního fondu (ESF) vedoucí k integraci zdravotně postižených na trhu práce. Iniciativa EQUAL se ukázala jako velice efektivní v podpoře rovných příležitostí pro zdravotně postižené. Jelikož samotná iniciativa EQUAL již nebude existovat, EHSV vyzývá Komisi, aby odpovídajícím způsobem začlenila tento přístup a myšlenku do nových mechanismů ESF.

3.2.6 Nový rámec Evropského sociálního fondu by měl klást důraz na to, že investování do lidských zdrojů může přinést úspěch pouze tehdy, pokud jej zároveň provází investování do zlepšení zařízení a přístupnosti.

3.2.7 EHSV nadále soudí, že je nutný odpovídající rámec politik poskytující finanční pobídky podnikům za účelem zpřístupnění jejich pracovišť a služeb, a proto vyzývá k tomu, aby byl tento rámec v případě potřeby doplněn o závazné právní předpisy, které by učinily normy pro přístupnost povinné.

⁽⁸⁾ Statistics in Focus, téma 3: Zaměstnávání osob se zdravotním postižením v Evropě v roce 2002, Eurostat 26/2003.

⁽⁹⁾ Směrnice 78/2000/ES, 27. listopadu 2000.

3.3 Bezbariérová společnost

3.3.1 EHSV se domnívá, že vytvoření bezbariérové společnosti je důležité pro to, aby se rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením staly skutečností. Bezbariérovou společností se rozumí prostředí, které je na technické úrovni přizpůsobeno potřebám osob se zdravotním postižením, v němž dochází k odstraňování překážek v komunikaci a zapojení.

3.3.2 EHSV se domnívá, že je třeba souhrnným způsobem zpřístupnit informace o vhodných opatřeních pro osoby se zdravotním postižením v jednotlivých členských státech a o zvláštních vnitrostátních právních předpisech v této oblasti. Vyzývá Komisi, aby potřebné informace zpracovala do své příští bienální zprávy o situaci osob se zdravotním postižením v Evropě.

3.3.3 Jednou z hlavních překážek při zabezpečení rovných příležitostí jsou potíže, jež mají osoby se zdravotním postižením se získáním přístupu ke vzdělání. Ačkoli rámcová směrnice o zaměstnanosti zakazuje jakoukoli diskriminaci týkající se odborné přípravy (včetně vyššího vzdělání), osoby se zdravotním postižením mají v této oblasti stále omezený přístup. K důvodům této situace patří rovněž prostředí, které nevyhovuje potřebám osob se zdravotním postižením, nedostatek vhodných zařízení, špatná komunikace a nedostatek informací a konzultací, jakož i systém vzdělání dětí a mládeže se zdravotním postižením, který je v praxi často připravuje o možnosti vzdělání již od samého počátku.

3.3.4 Strukturální fondy EU jsou důležitým příspěvkem k integraci, za předpokladu, že bude brán nezbytný ohled na zásady nediskriminace a přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením. EHSV vítá nedávné schválení nových nařízení pro strukturální fondy, jež jsou v tomto směru správným krokem a jež předejdou tomu, aby projekty financované EU vytvářely nové překážky pro osoby se zdravotním postižením. EHSV požaduje, aby další programy a iniciativy EU, zejména ty, jež mají k dispozici vyšší finanční prostředky, zastávaly stejný přístup a hrály klíčovou úlohu při plnění cílů Lisabonské strategie.

3.3.5 EHSV se domnívá, že je třeba vynaložit větší úsilí na vytvoření prostředí, které bude vyhovovat potřebám osob se zdravotním postižením, zejména v oblasti přístupnosti veřejné dopravy a bezbariérového městského prostředí. Značná část společnosti má užitek z prostředí uzpůsobeného potřebám osob se zdravotním postižením – rodiny s malými dětmi, starší občané či např. osoby s dočasně omezenou pohyblivostí způsobenou tělesným zraněním.

3.3.6 Je naléhavě nezbytná akce vedoucí ke změně postojů. Lidská práva musí být základním předpokladem pro zajištění rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, tj. zásada, že každý člověk má právo aktivně se zapojit do společnosti. Je velmi důležité, aby byla zajištěna existence podpůrných služeb pro osoby se zdravotním postižením, včetně opatření na podporu zaměstnanosti, jako např. umožnění chráněné a podporované práce jako cesty na volný pracovní trh.

3.3.7 Členské státy by měly dosáhnout shody v příslušných procesech a metodách pro zajištění rovných příležitostí. Rovnými příležitostmi musíme v praxi rozumět širokou škálu reálných možností každého jednotlivce. Tato navrhovaná změna k posílení skutečně individuálního přístupu k osobám se zdravotním postižením si ve střednědobém období vyžádá vyšší výdaje z veřejných prostředků a ze strukturálních fondů. Tento pákový efekt bude mít za následek trvalé dlouhodobé úspory sociálních výdajů.

3.3.8 Podniky sociální ekonomiky jsou klíčové pro zajištění rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením. Tyto podniky pomáhají začlenit osoby se zdravotním postižením do společnosti a pracovního trhu a podporují politiku poskytování rovných příležitostí pro zdravotně postižené s využitím zásady svépomoci, jež je často používána družstvy.

3.3.9 EHSV je stále přesvědčen, že nové směrnice EU o zadávání veřejných zakázek představují dobrý nástroj pro podporu zaměstnanosti zdravotně postižených osob, přístupnosti veřejné dopravy, vhodného prostředí a také výroby dostupného zboží a služeb, a vyzývá proto všechny veřejné orgány (místní, regionální, národní a evropské), aby je k tomuto účelu využily. Evropská komise by měla podporovat výměnu osvědčených postupů.

3.4 Zapojení do rozhodovacího procesu

3.4.1 Evropské organizace zdravotně postižených aktivně pracují na problematice poskytování rovných příležitostí pro zdravotně postižené. EHSV tyto aktivity vítá a domnívá se, že soulad se zásadou poskytování rovných příležitostí je klíčem k dosažení žádoucích výsledků. Poskytování rovných příležitostí může být úspěšné, pouze budou-li organizace zdravotně postižených zapojeny do rozhodovacího procesu již v počáteční fázi.

3.4.2 Evropská komise vypracovala efektivní postupy zapojení, které EHSV považuje za klíčovou část při zajištění rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením. Podpora

poskytování rovných příležitostí může ve spojení s legislativními opatřeními přinést výsledky v oblastech jako přístupnost dopravy a bydlení vyhovující potřebám osob se zdravotním postižením, a přístup ke zboží, službám a informacím.

3.4.3 Evropský rok osob se zdravotním postižením (2003) byl milníkem na cestě k většímu zapojení. Byl v podstatě úspěchem díky přístupu zezdola nahoru, který umožnil evropským skupinám zdravotně postižených, aby byly výrazně zapojeny do přípravných prací a aby i nadále, během celého roku, hrály důležitou roli. S ohledem na zásadu poskytování rovných příležitostí byly rovněž učiněny společné kroky se širokým spektrem těch, kdo činí rozhodnutí.

3.4.4 Je rovněž velmi důležité, aby se rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením staly nedílnou součástí těch postupů Evropské unie, které jsou předmětem otevřené metody koordinace. To je velice důležité, jelikož mnoho rozhodnutí ve vztahu k politice týkající se zdravotně postižených je stále v pravomoci členských států.

3.5 Legislativní opatření ke zlepšení rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením

3.5.1 Na evropské úrovni se uskutečnilo několik politických kroků, aby byly zabezpečeny rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením. Během Evropského roku osob se zdravotním postižením v roce 2003 přijala Rada usnesení o zaměstnanosti a odborné přípravě, přístupnosti kulturních aktivit a přípravy a e-přístupnosti⁽¹⁰⁾. Také další instituce zahájily iniciativy na téma přístup⁽¹¹⁾ a zaměstnanost.

3.5.2 V současnosti je prováděn akční plán EU pro zdravotně postižené (2006-2007). EHSV je potěšen, že jeho cíle stále směřují k základním problematikám, jimž čelí osoby se zdravotním postižením. Primárním cílem druhé fáze akčního plánu je aktivní zapojení osob se zdravotním postižením. Ten vychází z „konceptu občanů“ se zdravotním postižením⁽¹²⁾, tj. zdravotně postižení mají stejnou možnost volby a kontrolu nad svými každodenními životy jako osoby bez zdravotního postižení.

3.5.3 EHSV se domnívá, že jsou zapotřebí další právní předpisy, aby bylo možné bojovat proti diskriminaci ve všech oblastech činnosti EU. Výbor se zájmem očekává výsledky studie proveditelnosti k dodatečným legislativním iniciativám v oblasti nediskriminace. Výbor rovněž pevně věří, že musí být co nejrychleji předložen návrh směrnice o zdravotním postižení.

⁽¹⁰⁾ Usnesení Rady z 15. července 2003 o podpoře zaměstnanosti a sociální integraci osob se zdravotním postižením (2003/C 175/01).

Usnesení Rady z 6. května 2003 o přístupnosti kulturní infrastruktury a kulturních aktivit pro osoby se zdravotním postižením (2003/C 134/05).

Usnesení Rady z 5. května 2003 o rovných příležitostech ve vzdělání a odborné přípravě pro žáky a studenty s postižením (2003/C 134/04).

Usnesení Rady z 6. února 2003 o přístupnosti elektronických technologií – zlepšit přístup osob se zdravotním postižením ke znalostní společnosti (2003/C 39/03).

⁽¹¹⁾ 2010: Evropa přístupná pro všechny: zpráva expertů na přístupnost: http://ec.europa.eu/employment_social/index/7002_en.html.

⁽¹²⁾ Podle čl 26 Charty základních práv Evropské unie: Unie uznává a respektuje právo postižených na opatření, která jim mají zajistit nezávislost, společenskou a profesní integraci a účast na životě společnosti.

4. Úloha EHSV při podpoře rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením

4.1 EHSV připomíná, že úloha sociálních partnerů je velmi důležitá pro plnou integraci osob se zdravotním postižením. Existuje mnoho příkladů dobré praxe mezi zaměstnavateli jak při zaměstnávání zdravotně postižených, tak při zabezpečování jejich zboží a služeb přístupnou cestou. EHSV je odhodlán podporovat v rámci svých kompetencí pokrok v této oblasti.

4.2 EHSV rovněž podněcuje zaměstnavatele a odborové svazy, aby využily mechanismů sociálního dialogu a navrhly nové iniciativy pro zaměstnanost zdravotně postižených, včetně zachování práce.

4.3 EHSV je odhodlán zabezpečit rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením. Aby EHSV napomohl zvýšení úspěchu Evropského roku osob se zdravotním postižením v roce 2003, vytvořil pracovní skupinu k problematice zdravotního postižení, kterou tvořili členové Výboru a úředníci. Jejím úkolem bylo připravit a vykonávat činnosti EHSV prováděné v rámci tohoto specifického Evropského roku.

4.4 Stanovisko EHSV k Evropskému roku osob se zdravotním postižením (2003) ⁽¹³⁾ dává jasný přehled činností EHSV na podporu problematiky zdravotního postižení. Ačkoli EHSV vynaložil značné úsilí a dosáhl výrazného pokroku v poskytování rovných příležitostí pro zdravotně postižené ve všech svých příslušných stanoviscích, je plně odhodlán toto úsilí znásobit v průběhu roku 2007 (Evropský rok rovných příležitostí pro všechny) i po něm.

4.5 EHSV přijal řadu stanovisek zabývajících se problematikou zdravotního postižení, jako např. stanovisko přijaté v roce 2002 s názvem „Integrace zdravotně postižených osob do společnosti“ ⁽¹⁴⁾, které poprvé prezentovalo všeobecný přístup k problematice zdravotního postižení, a stanovisko k situaci zdravotně postižených osob v rozšířené Evropské unii. Rovněž další stanoviska vyzývala k rovným příležitostem pro osoby se zdravotním postižením. Mezi ně patří např. stanovisko k „e-přístupnosti“ ⁽¹⁵⁾, stanovisko k Evropskému roku rovných příležitostí pro všechny (2007) ⁽¹⁶⁾ a stanovisko k Zelené knize

o duševním zdraví ⁽¹⁷⁾. Tato problematika se rovněž objevila ve stanovisku k sociálnímu cestovnímu ruchu ⁽¹⁸⁾.

4.6 Nová budova sídla EHSV, která byla otevřena v roce 2004, je plně přístupná pro osoby se zdravotním postižením. Sdružení zdravotně postižených zde tudíž mohla pořádát semináře nebo se jich účastnit. Ostatní instituce EU by měly tento příklad následovat.

4.7 Výbor poznamenává, že sdružení zdravotně postižených mají nyní ve Výboru silnější zastoupení. Navíc mnozí zástupci organizací sociální ekonomiky a sociálních partnerů tvrdě pracovali, aby pomohli zabezpečit rovné příležitosti pro osoby se zdravotním postižením.

4.8 S ohledem na podporu výměny osvědčených postupů EHSV navrhuje uspořádat v průběhu roku 2007 (Evropský rok rovných příležitostí pro všechny) seminář se zvláštním důrazem na záležitosti zdravotního postižení a kombinovaného znevýhodnění.

4.9 EHSV vyzývá národní hospodářské a sociální rady či obdobné orgány, aby roku 2007 využili jako platformy na podporu poskytování rovných příležitostí pro zdravotně postižené ve své práci. EHSV by rovněž mohl prozkoumat možnost zadání studie o osvědčených postupech při poskytování rovných příležitostí pro zdravotně postižené mezi sociálními partnery.

5. Směrem k bezbariérové Evropě: cílená činnost

5.1 EHSV poznamenává, že Evropě stále chybí široce založená antidiskriminační legislativa pokrývající všechny oblasti činnosti EU.

5.2 Problematika zdravotního postižení se musí stát součástí programu jednání různých strategií EU. Musí se rovněž uvažovat, jaký dopad to bude mít na zajištění rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením. Problematika zdravotního postižení musí mít i nadále vysokou prioritu, v neposlední řadě proto, že tato otázka již není řešena v rámci přepracované Lisabonské strategie či v národních plánech předložených v roce 2005. EHSV proto vítá pracovní dokument o poskytování rovných příležitostí pro zdravotně postižené v Evropské strategii zaměstnanosti a žádá Evropskou komisi, aby provedla hodnocení dopadu tohoto dokumentu.

5.3 EHSV by rád zdůraznil potřebu znovu se zabývat návrhem, který byl předložen během britského předsednictví, aby byly pořádány výroční ministerské schůze k problematice zdravotního postižení a aby se pokračovalo v diskusi na vysoké politické úrovni nad pracovními náměty od vhodných organizací zdravotně postižených. Veřejnost doposud není s touto iniciativou dostatečně obeznámena.

⁽¹³⁾ Stanovisko EHSV ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů na téma provádění, výsledky a celkové hodnocení Evropského roku osob se zdravotním postižením 2003, 14. února 2006, zpravodajka: paní Anča. Úř. věst. C 88, 11.4.2006

⁽¹⁴⁾ Stanovisko EHSV na téma Integrace zdravotně postižených osob do společnosti (stanovisko z vlastní iniciativy), 17. července 2002 (CESE 853/2002), zpravodaj: pan Cabra de Luna. Úř. věst. C 241, 7.10.2002.

⁽¹⁵⁾ Stanovisko CESE ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Přístupnost elektronických technologií – e Accessibility, 15. března 2006, zpravodaj: pan Cabra de Luna, Úř. věst. C 110, 9.5.2006.

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roce rovných příležitostí pro všechny (2007) – směrem ke spravedlivé společnosti, 14. prosince 2005 (CESE 1507/2005), zpravodajka: paní Herzog. Úř. věst. C 65, 17.3.2006.

⁽¹⁷⁾ Stanovisko EHSV k tématu Zelená kniha – Zlepšení duševního stavu obyvatelstva – Na cestě ke strategii duševního zdraví pro Evropskou unii, 17. května 2006, zpravodaj: pan Bedossa. Úř. věst. C 195, 18.8.2006.

⁽¹⁸⁾ Stanovisko EHSV k tématu Sociální cestovní ruch v Evropě (stanovisko z vlastní iniciativy), 14. září 2006, zpravodaj: pan Mendoza Astro.

5.4 EHSV znovu zdůrazňuje potřebu vytvořit společnou evropskou definici zdravotního postižení, která by učinila politiku zdravotního postižení efektivnější. Zároveň by úplnější údaje o situaci osob se zdravotním postižením v EU přispěly k informovanější a cílenější formulaci politiky. EHSV proto vyzývá Komisi, Eurostat a členské státy, aby vyčlenily více prostředků na vypracování statistik analyzujících aspekty, jako např. situaci zaměstnanosti, ekonomickou váhu zdravotně postižených, jejich úlohu jakožto spotřebitelů či jejich přístup ke službám.

5.5 Amsterdamskou smlouvou se Evropské společenství zavázalo, že bude při vytváření opatření týkajících se jednotného trhu zohledňovat osoby se zdravotním postižením. Deklarace

22 bohužel nebyla provedena a došlo dokonce k nárůstu překážek v přístupu ke zboží a ke službám.

5.6 EHSV rovněž pozorně sleduje Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením, která byla přijata v srpnu 2006, a vyzývá členské státy, aby ji ratifikovaly. Výbor rovněž vyzývá Komisi, aby zajistila, že zásady zakotvené v Úmluvě OSN budou podporovány a sledovány na úrovni EU.

5.7 EHSV doufá, že akční plány EU na zajištění rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením budou katalyzátorem pro více nových opatření v této oblasti, která následně vytvoří měřitelné výsledky.

V Bruselu dne 17. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitrios DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Podpora slušné práce pro všechny Příspěvek Unie k provádění agendy slušné práce ve světě

KOM(2006) 249 v konečném znění

(2007/C 93/09)

Dne 13. července 2006 se Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 19. prosince 2006. Zpravodajem byl pan Etty.

Na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 17. ledna 2007), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 128 hlasy pro, 3 hlasy proti a 11 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá toto sdělení Komise. Je přesvědčen, že v úzké spolupráci s členskými státy velkou měrou přispěje k realizaci slušné práce jak v EU, tak i ve třetích zemích.

Výbor souhlasí s názorem Komise, že přijetí cílů v sociální oblasti nesmí být v žádném případě využito k ochranářským účelům.

1.1.1 Výbor vyzývá Komisi, aby zapojila EHSV do přípravy monitorovací zprávy ke sdělení, která bude předložena nejpozději v létě 2008.

1.1.2 Výbor žádá Komisi, aby vypracovala přiměřené ukazatele pro hodnocení provádění agendy slušné práce Evropskou unií.

1.1.3 Komise by měla objasnit finanční důsledky svého příspěví k podpoře slušné práce jak v EU, tak i mimo ni. Měly by to být informace o tom, jak zamýšlí podporovat ILO při provádění agendy slušné práce.

1.2 Komise by měla zaujmout tentýž přístup, který doporučuje Evropský hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku k sociální dimenzi globalizace z března 2005: držet se pozitivních dopadů globalizace a posilovat je a současně přijímat opatření na potírání jejich negativních dopadů. Výbor znovu opakuje závěry ze svého stanoviska z března 2005.

1.3 Politika slušné práce jak v EU, tak i mimo ni, může být úspěšná pouze v případě plného zapojení sociálních partnerů a širší občanské společnosti.

1.4 Při sledování cíle slušné práce má rozhodující význam politická soudržnost a koordinace na všech úrovních včetně vnitrostátní.

1.5 Klíčovým faktorem při podpoře slušné práce je posilování kontrolního systému ILO.

1.6 EHSV vyzývá Komisi, aby společně s členskými státy analyzovala otázku, proč hostitelské země neratifikovaly mezinárodní úmluvu OSN o migrujících pracovnících.

1.7 V EU i ve vztahu ke třetím zemím je podstatná ratifikace a provádění příslušných úmluv ILO v právu i v praxi.

1.8 EHSV vyzývá Komisi, aby podporovala význam bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jako jeden z klíčových faktorů pro dosažení slušné práce.

1.9 Komise by měla předložit akční plán politiky pro oblast slušné práce jak v EU, tak i mimo ni, včetně rozpočtových údajů.

2. Obecné připomínky

2.1 Výbor vítá toto sdělení. Agenda slušné práce je důležitou odpovědí na globalizaci a může významně přispět k uskutečnění rozvojových cílů tisíciletí, jak potvrdila Organizace spojených národů. Evropská unie jakožto důležitý člen světového společenství může přinést významnou přidanou hodnotu, bude-li tuto agendu provádět, a to jak „doma“, tak jejím podporováním ve svých rozmanitých vztazích se třetími zeměmi, skupinami zemí a mezinárodními institucemi. Slušná práce je přímo relevantní pro provádění lisabonské agendy tím, že významně přispívá k udržitelnému utváření pracovního života v EU. To, že hraje aktivní úlohu při podpoře slušné práce pro všechny není pouze nedílnou součástí evropské sociální agendy a úsilí EU propagovat tyto hodnoty; je také v zájmu EU, aby se zajistilo, aby globalizace nepodkopala evropský sociální model.

2.2 „Slušná práce“ je pojem, který zavedla Mezinárodní organizace práce (ILO) v roce 1999⁽¹⁾. Byl definován jako „konvergenční bod“ všech čtyřech strategických cílů ILO:

— posílení pracovních práv,

⁽¹⁾ Slušná práce, zpráva generálního ředitele ILO pro 87. zasedání Mezinárodní konference práce, ILO, Ženeva, 1999.

— zaměstnanost,

— sociální ochrana a

— sociální dialog.

Tento pojem je ústřední součástí sociálního modelu EU, který je zaměřen na právo na produktivní a svobodně zvolenou práci, při které jsou chráněna práva, je zaručen přiměřený příjem a přiměřená sociální ochrana a ve které je kladen důraz na rovné příležitosti. Tripartita a sociální dialog zaručují účast a demokratický proces.

Rovnoprávnost mužů a žen a rozvoj jsou považovány za průřezová témata.

2.2.1 Komise by měla v souladu s Agendou slušné práce ILO mnohem více zdůraznit význam rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen, aby překonaly chudobu, zejména pokud jde o rovnost příležitostí a rovnost zacházení.

2.3 EHSV ve svém stanovisku k sociální dimenzi globalizace⁽²⁾ označil slušnou práci za klíčový cíl a za prioritní otázku pro EU a její členské státy jak uvnitř EU, tak ve vnějších vztazích a rozvojové pomoci.

2.4 Výbor souhlasí s prohlášením v úvodu, které charakterizuje agendu slušné práce jako soubor všeobecných zásad, které nejsou spojeny s konkrétním modelem rozvoje, a jako nástroj řízení rozvoje podle hodnot a zásad jednání a správy věcí veřejných, které spojují hospodářskou konkurenceschopnost se sociální spravedlností. Základem slušné práce je koncepce, že každá země, ať je na jakékoli úrovni vývoje, si stanovuje své vlastní cíle, aby snížila rozdíl mezi cílem a nedostatečnými možnostmi zaměstnání, porušováním práva na práci, neodpovídající sociální ochranou a nedostatky v sociálním dialogu.

2.5 Výbor dále vítá, že sdělení zdůrazňuje, že se všechny multilaterální instituce a všechny vlády musí zavázat k efektivnímu dodržování zásady slušné práce v souladu s prohlášením Hospodářské a sociální rady OSN (ECOSOC) z července 2006.

2.6 Výbor se zájmem konstatuje, že některá doporučení EHSV z jeho stanoviska k sociální dimenzi globalizace byla projednávána v tomto sdělení.

2.7 Lituje však, že prvek politické koordinace a soudržnosti v mezinárodních finančních institucích (IFI), Světové obchodní organizaci (WTO) a Mezinárodní organizaci práce (ILO) a mezi nimi, zejména na úrovni členských států, nebyl sledován tak, jak by EHSV doufal. Výbor požádal Komisi i Radu ministrů, aby podnikly jisté kroky k podpoře větší koordinace a soudržnosti na úrovni členských států za plného zapojení občanské společnosti.

⁽²⁾ Stanovisko EHSV ze dne 9. 3. 2005 na téma Sociální dimenze globalizace – příspěvek politiky EU k zajištění podpory všech obyvatel. Zpravodajové: pan Tom Etty a paní Renate Hornung Draus (Úř. věst. C 234 ze dne 22.9.2005).

Výbor znovu opakuje tuto žádost za účelem podpory slušné práce ze strany Komise a členských států v těchto institucích.

Komise by měla podporovat jednotnější přístup členských států v mezinárodních finančních institucích (IFI), především v souvislosti s jejich politickým poradenstvím, s programy podpory rozvoje s vládami a s jejich půjčkami soukromým podnikům.

2.8 Výbor je toho názoru, že návrhy opatření, které Komise předkládá ve sdělení, jsou obecně vzato dobře zvolené a konstruktivní.

2.8.1 Hlavním chybějícím aspektem je potvrzení, že posílení kontrolního systému ILO je klíčovým faktorem při prosazování slušné práce. Ratifikace úmluv je důležitá, ale ne dostatečná. Každodenní realita, tj. úplné provádění v právu i v praxi, musí být také neustále zohledňováno. Výbor vyzývá Komisi, aby za tímto cílem stimulovala a koordinovala společné akce členských států v úzké spolupráci s ILO.

2.8.2 Další prvek, který by Výbor chtěl zdůraznit, je ten, že globalizace nejen nutí ILO, aby průběžně aktualizovala své úmluvy a doporučení, ale že také nevyhnutelně vyžaduje, aby tato organizace formulovala nové standardy za účelem řešení nových skutečností ve světě práce, jež se postupně objevují. Je třeba zajistit, aby byly nové nástroje předmětem příslušných témat a aby tato ustanovení vycházela ze skutečnosti. EU a její členské státy (a sociální partneři v členských státech) musí být povzbuzovány k úsilí o proaktivní roli, pokud jde o tuto otázku.

3. Zvláštní připomínky

3.1 K faktorů vývoje, správy věcí veřejných a výkonnosti

3.1.1 Komise ve sdělení hovoří o sociálním dialogu na dvoustranné i třístranné úrovni a také o „zapojení sociálních partnerů a občanské společnosti“ a „zapojení sociálních partnerů a ostatních subjektů občanské společnosti“. Komise by měla vysvětlit, že „sociální dialog“ se uskutečňuje mezi sociálními partnery s představiteli vlády a nebo bez nich, zatímco „občanský dialog“ zahrnuje také nevládní organizace a ostatní skupiny zúčastněných stran. V kontextu sdělení je třeba tomu rozumět tak, že opravdového sociálního dialogu mohou dosáhnout pouze svobodné a nezávislé demokratické organizace.

3.1.2 Všechny prvky pojmu slušné práce jsou zmíněny v této části. Je zarážející, že bezpečností a ochranou zdraví při práci se tato část zabývá pouze letmo (krátká zmínka o „kvalitních pracovních místech“). Zdá se, že to není náhoda, protože bezpečnost a ochrana zdraví při práci se v celém textu sdělení příliš neobjevuje. Pravděpodobně to je kvůli problematickému postoji Komise a členských států vůči úmluvám ILO v této oblasti. Jejich ratifikace členskými státy EU je velmi špatná, přestože úroveň ochrany, kterou pracovníkům poskytují příslušné právní předpisy EU, je pochopitelně obvykle vyšší než podle odpovídajících dokumentů ILO. Tento špatný výsledek ratifikace

neslouží pro ostatní země jako doporučení, aby ratifikovaly úmluvy ILO o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. EU v tomto ohledu nepodporuje agendu slušné práce. Výbor vyzývá Komisi a členské státy, aby prověřily, jak by se současná neuspokojivá situace dala výrazně zlepšit. Výbor se dále domnívá, že by členské státy neměly vypovídat úmluvy s ILO týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, dokud se nerozhodnou ratifikovat novější úmluvy v této oblasti.

3.1.3 Výbor souhlasí s názorem Komise, že přijetí cílů v sociální oblasti nesmí být v žádném případě využito k ochranářským účelům. Současně by chtěl vyjádřit, že „sociální doložka“ v multilaterálních sociálních dohodách, jak bylo projednáno v předcházejících stanoviscích EHSV, by nemohla být využita na ochranářské účely, protože se skládá výhradně z osmi norem základních lidských práv ILO (právo organizovat se/právo na kolektivní vyjednávání, nucená práce, diskriminace při práci a v zaměstnání a dětská práce), které byly ratifikovány převážnou většinou členských států ILO. Jestliže tyto členské státy splnily své ústavní povinnosti, zařadily je do svých vnitrostátních právních systémů nebo jiných příslušných předpisů podle požadavků ILO a pod jejím dohledem.

3.1.4 EU musí plně integrovat slušnou práci do své rozvojové politiky a podepřít svá politická prohlášení přiměřenou finanční podporou.

3.2 K závazkům a zásadám politik EU

3.2.1 V rámci EU by se měla slušná práce podporovat ratifikací a prováděním všech relevantních úmluv ILO členskými státy, včetně těch, které se týkají nediskriminace a integrace ohrožených skupin.

3.2.2 Zdá se, že Komise v pododdílu „Větší zapojení zahraničních politik EU“ v části nazvané „Rozšíření“ chápe Úmluvy ILO 87 a 98 o právu se organizovat a kolektivně vyjednávat a práva v nich chráněná, jako by se zabývaly pouze právy odborových organizací. To není přesné: jde výslovně také o práva zaměstnavatelů. Obě tato základní práva jak odborů, tak zaměstnavatelů musí Komise podporovat.

3.2.3 Výbor souhlasí s názorem Komise na politiku sousedství. Je však přesvědčen, že náležitá pozornost by se měla věnovat také sociálnímu dialogu/ratifikaci Úmluvy ILO 144 o tripartitní konzultaci v této oblasti.

3.2.4 V souvislosti s částí „Vztahy na regionální a dvoustranné úrovni“ Výbor konstatuje, že Čína představuje problém, o kterém by se mělo diskutovat a kterým by se Komise také měla zabývat. Čína se otevřeně staví proti svobodě sdružování a právu nezávislých odborových organizací a organizací zaměstnavatelů kolektivně vyjednávat. Vzhledem k významu Číny to nelze přehlížet, snažíme-li se o pokrok prostřednictvím agendy slušné práce.

3.2.5 Do seznamu opatření navrhovaných v části nazvané „Rozvojová spolupráce“ by Komise měla zahrnout opatření na pomoc při začleňování stínové ekonomiky do oficiální ekonomiky ve spolupráci s ILO. Slušná práce je stejně důležitá pro stínovou i pro oficiální ekonomiku. Komise by měla spolupracovat s ILO při hledání nových způsobů jak pomáhat existujícím subjektům vyvíjet činnosti na obranu práv a posílit schopnosti lidí, kteří si vydělávají na živobytí ve stínové ekonomice, a umožnit novým subjektům přístup k zastupování svých zájmů.

3.2.6 Výbor navrhuje zahrnout do této kapitoly také podporu organizací sociální ekonomiky například družstev. Jde o jednu z priorit určených ve stanovisku EHSV k sociální dimenzi globalizace.

3.2.7 Komise by měla v úzké spolupráci s ILO také zvážit politiku k posílení úlohy malých a středních podniků při podpoře slušné práce.

3.2.8 Co se týče části nazvané „Obchod – faktor udržitelného rozvoje“, Výbor zde odkazuje na návrhy předložené ve stanovisku k sociální dimenzi globalizace, které se týkají společných bilaterálních observatoří a exportních výrobních zón.

3.2.9 Výbor vítá podporu rozsáhlé ratifikace a účinného uplatňování úmluv ILO ze strany Komise, konstatuje však, že v oblasti mezinárodního obchodu by tento závazek měl být konkrétnější. Komise musí nejprve na vícestranné úrovni učinit z podpory slušné práce jeden z cílů EU ve WTO. Je zapotřebí zvážit ustavení výboru v rámci struktury WTO, který by se zabýval obchodem a slušnou prací, podobně jako existuje výbor pro obchod a životní prostředí. Slušná práce by se měla stát součástí „udržitelného rozvoje“ v rámci přezkumů obchodní politiky WTO a je nutné sestavit pracovní program společně s ILO. Komise a členské státy by měly aktivně usilovat o to, aby ostatní členy WTO přesvědčily o přínosech této pozornosti věnované otázce slušné práce v rámci struktur WTO.

3.2.10 V bilaterálně obchodních vztazích a dohodách o hospodářském partnerství by pak ratifikace a provádění základních sociálních práv ILO měly být prioritou Komise na programu jednání. Ve všech těchto jednáních by se mělo

provádět posouzení dopadů udržitelnosti, jež zahrnuje ukazatele slušné práce, a je třeba se zabývat jejich doporučeními.

3.2.11 V souvislosti se systémem obchodních podnětů GSP+ je pro dosažení účinnosti nutné přijmout silná doprovodná opatření zejména prostřednictvím přezkumů v polovině období zemí přidružených ke GSP+, které musejí být realizovány na počátku roku 2007, s cílem zajistit, že vlády uznají, že skutečně musejí provádět příslušné úmluvy a zahájit příslušné kroky.

3.2.12 Pod názvem „Lepší řízení hospodářské migrace“ chce Výbor ještě jednou projednat otázku mezinárodní úmluvy OSN o migrantech. Jde o složitou a komplikovanou otázku. Ani jedna jediná významná „hostitelská země“ úmluvu dosud neratifikovala. Výbor tuto úmluvu příznivě přijal ve svém stanovisku z června 2004⁽³⁾. Je zarážející, že Komise tento dokument ve svém sdělení zcela ignoruje. Výbor žádá Komisi, aby s členskými státy analyzovala důvody, proč úmluva nebyla ratifikována, a aby na základě této analýzy stanovila jasnou politiku. Vyzývá též Komisi, aby společně s těmi členskými státy, které dosud neratifikovaly úmluvy č. 97 a 143 o migrujících pracovnících, hledala možnosti jejich ratifikace v blízké budoucnosti.

3.2.13 Komise má v úmyslu podpořit úsilí o uzavírání nadnárodních kolektivních smluv a světových rámcových dohod (část nazvaná „Práce s občanskou společností a podniky“). Výbor trvá na tom, že by toto mělo být prozkoumáno v úzké spolupráci s příslušnými federacemi zaměstnavatelů a odborových organizací.

3.2.14 Komise by měla také projednat s těmito organizacemi a jinými relevantními organizacemi občanské společnosti podporu sociální odpovědnosti podniku v zemích, kde rozdíl mezi právními předpisy a jejich prováděním v praxi je obzvláště vysoký. Výbor zdůrazňuje, že sociální odpovědnost podniků právní předpisy doplňuje, nemůže je však nahradit.

Výbor doporučuje Komisi, aby povzbudila podniky k tomu, aby do svých dobrovolných kodexů chování zařadily jasné odkazy na obecné zásady OECD pro nadnárodní společnosti a na Tripartitní deklaraci o nadnárodních společnostech a sociální politice ILO.

V Bruselu dne 17. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽³⁾ Stanovisko EHSV ze dne 30. 6. 2004 k Mezinárodní úmluvě o migrujících pracovnících. Zpravodaj: pan Pariza Castaños (Úř. věst. C 302, 7.12.2004).

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady kterou se mění směrnice Rady 89/391/EHS, její samostatné směrnice a směrnice Rady 83/477/EHS, 91/383/EHS, 92/29/EHS a 94/33/ES za účelem zjednodušení a racionalizace zpráv o praktickém provádění

KOM(2006) 390 v konečném znění – 2006/0127 (COD)

(2007/C 93/10)

Dne 20. září 2006 se Rada, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedeně.

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 19. prosince 2006. Zpravodajem byl pan JANSON.

Na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 17. ledna 2007), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 150 hlasy pro, 1 člen byl proti a 6 členů se zdrželo hlasování:

1. Závěry a doporučení

1.1 Ochrana zdraví a bezpečnost na pracovišti spadají do působnosti EU. Tato oblast má značný význam pro udržitelnou hospodářskou soutěž na vnitřním trhu a pro sociální Evropu. Nesmí být možné, aby podniky používaly zdraví a bezpečnost svých zaměstnanců jako faktory hospodářské soutěže.

1.2 V mnoha směrnících o ochraně zdraví a bezpečnosti na pracovišti je stanoveno vypracování zprávy členských států o jejich praktickém provádění. Stávající předpisy stanoví rozdílné lhůty pro předkládání národních zpráv o praktickém provádění Komisi (vždy po čtyřech, resp. pěti letech). Tyto předpisy by měly být na základě současného návrhu Komise harmonizovány a racionalizovány tím, že každých pět let bude sepsána souhrnná zpráva o praktickém provádění pro všechny směrnice.

1.3 Evropský hospodářský a sociální výbor vítá návrh Komise. Vypracování zpráv bylo dosud pro orgány v jednotlivých zemích časově velmi náročné a návrh znamená pro členské státy jednoznačné úspory času a nákladů.

1.4 Díky sjednocení lhůt a shrnutí všech zpráv do jedné souhrnné zprávy mají orgány v jednotlivých zemích lepší přehled. Tímto způsobem může být také do zprávy lépe zapracována souvislost mezi různými zdravotními riziky, kterým má směrnice předcházet. Podávání pravidelných zpráv o praktickém provádění ustanovení směrnic v oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti zaměstnanců při práci představuje důležitý nástroj pro přehled o přijatých opatřeních a pro celkové zhodnocení, jež umožňuje posoudit jejich dopad na kvalitu bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců v Evropské unii. EHSV je však toho názoru, že návrh Komise by měl stanovit pro členské státy povinnost, aby před předáním zprávy Komisi konzultovaly všechny kapitoly se sociálními partnery, a aby zohlednily jejich postoj.

1.5 V návrhu je také stanovena ku prospěchu občanů a zúčastněných stran větší transparentnost, aby se Evropa přiblížila občanům a aby byla posílena demokracie.

2. Odůvodnění

2.1 Shrnutí dokumentu Komise

2.1.1 Cílem návrhu Komise je zjednodušit a racionalizovat ustanovení směrnic Společenství týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci, která stanoví povinnost členských států a Komise podávat zprávy o jejich praktickém provádění.

2.1.2 V mnoha směrnících o ochraně zdraví a bezpečnosti na pracovišti je stanoveno vypracování zprávy členskými státy o jejich praktickém provádění. Kromě toho stávající předpisy stanoví rozdílná období pro předkládání vnitrostátních zpráv o praktickém provádění Komisi (vždy po čtyřech, resp. pěti letech). Tyto rozdíly budou díky tomuto návrhu uvedeny v soulad a ustanovení budou racionalizována tím, že každých pět let bude vypracována souhrnná zpráva o praktickém provádění pro všechny směrnice, která bude obsahovat jednak všeobecnou část s obecnými zásadami a aspekty společnými pro všechny směrnice, jednak zvláštní kapitolu zabývající se aspekty jednotlivých směrnic. První zpráva se vztahuje na období 2007 – 2012.

2.1.3 Členské státy musejí podle směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci ⁽¹⁾ a podle samostatných směrnic ⁽²⁾ ve smyslu čl. 16 odst. 1 uvedené směrnice vypracovat zprávu o praktickém provádění, která z jejich stany představuje základ pro vypracovanou zprávu Komise. I v dalších třech směrnících je stanoveno vypracovávání zpráv ⁽³⁾.

2.1.4 V návrhu Komise se dále stanoví, že tři směrnice v této oblasti, které vypracování zpráv o praktickém provádění nestanovují, mají být do podávání zpráv také zahrnuty, a to: směrnice Rady 83/477/EHS ze dne 19. září 1983 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí azbestu při práci ⁽⁴⁾, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/54/ES ze dne 18. září 2000 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí biologickým činitelům při práci (sedmá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) ⁽⁵⁾ a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/37/ES ze dne 29. dubna 2004 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenům nebo mutagenům při práci (šestá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 183, 29.6.1989, s. 1.

⁽²⁾ Směrnice Rady 89/654/EHS ze dne 30. listopadu 1989 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví na pracovišti (Úř. věst. L 393, 30.12.1989, s. 1), směrnice Rady 89/655/EHS ze dne 30. listopadu 1989 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci (Úř. věst. L 393, 30.12.1989, s. 13), směrnice Rady 89/656/EHS ze dne 30. listopadu 1989 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání osobních ochranných prostředků zaměstnanci při práci, (Úř. věst. L 393, 30.12.1989, s. 18), směrnice Rady 90/269/EHS ze dne 29. května 1990 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro ruční manipulaci s břemeny spojenou s rizikem, zejména poškození páteře, pro zaměstnance (Úř. věst. L 156, 21.6.1990, s. 9), směrnice Rady 90/270/EHS ze dne 29. května 1990 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro práci se zobrazovacími jednotkami (Úř. věst. L 156, 21.6.1990, s. 14), směrnice Rady 92/57/EHS ze dne 24. června 1992 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví na dočasných nebo mobilních staveništích (Úř. věst. L 245, 26.8.1992, s. 6), směrnice Rady 92/58/EHS ze dne 24. června 1992 o minimálních požadavcích na bezpečnostní nebo zdravotní značky na pracovišti (Úř. věst. L 245, 26.8.1992, s. 23), směrnice Rady 92/85/EHS ze dne 19. října 1992 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těhotných zaměstnankyň a zaměstnankyň krátce po porodu nebo kojících zaměstnankyň (Úř. věst. L 348, 28.11.1992, s. 1), směrnice Rady 92/91/EHS ze dne 3. listopadu 1992 o minimálních požadavcích na zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců v těžebním průmyslu (Úř. věst. L 348, 28.11.1992, s. 9), směrnice Rady 92/104/EHS ze dne 3. prosince 1992 o minimálních požadavcích na zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců v povrchovém a hlubinném těžebním průmyslu (Úř. věst. L 404, 31.12.1992, s. 10), směrnice Rady 93/103/ES ze dne 23. listopadu 1993 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na rybářských plavidlech (Úř. věst. L 307, 13.12.1993, s. 1), směrnice Rady 98/24/ES ze dne 7. dubna 1998 o bezpečnosti a ochraně zdraví zaměstnanců před riziky spojenými s chemickými činiteli používanými při práci (Úř. věst. L 131, 5.5.1998, s. 11), směrnice Evropského parlamentu a Rady 99/92/ES ze dne 16. prosince 1999 o minimálních požadavcích na zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců vystavených riziku výbušných prostředí (Úř. věst. L 23, 28.1.2000, s. 57), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/44/ES ze dne 25. června 2002 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (vibracemi) (Úř. věst. L 177, 6.7.2002, s. 13), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/10/ES ze dne 6. února 2003 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (hlukem) (Úř. věst. L 42, 15.2.2003, s. 38), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/40/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli) (Úř. věst. L 159, 30.4.2004, s. 1) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/25/ES ze dne 5. dubna 2006 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (optickým zářením z umělých zdrojů) (Úř. věst. L 114, 27.4.2006, s. 38). Tři směrnice v této oblasti nestanoví vypracovávání zpráv o praktickém provádění. Jsou to: směrnice Rady 83/477/EHS ze dne 19. září 1983 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí azbestu při práci, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/54/ES ze dne 18. září 2000 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí biologickým činitelům při práci (sedmá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/37/ES ze dne 29. dubna 2004 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenům nebo mutagenům při práci (šestá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS).

⁽³⁾ Směrnice Rady 91/383/EHS ze dne 25. června 1991, kterou se doplňují opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zaměstnanců v pracovním poměru na dobu určitou nebo v dočasném pracovním poměru (Úř. věst. L 206, 29.7.1991, s. 19), směrnice Rady 92/29/EHS ze dne 31. března 1992 o minimálních bezpečnostních a zdravotních předpisech pro zlepšení lékařské péče na palubách plavidel (Úř. věst. L 113, 30.4.1992, s. 19) a směrnice Rady 94/33/ES ze dne 22. června 1994 o ochraně mladistvých pracovníků (Úř. věst. L 216, 20.8.1994, s. 12).

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 263, 24.9.1983, s. 25.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 262, 17.10.2000, s. 21.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 229, 29.6.2004, s. 23.

2.2 Obecné připomínky

2.2.1 Ochrana zdraví a bezpečnost na pracovišti spadají do působnosti EU. Tato oblast je významná pro udržitelnou hospodářskou soutěž na vnitřním trhu a pro sociální Evropu. Nesmí být možné, aby podniky používaly zdraví a bezpečnost svých zaměstnanců jako faktory hospodářské soutěže.

2.2.2 Výbor vítá návrh Komise. Návrh obsahuje jednoznačné úspory času a nákladů pro členské státy, protože vypracování zpráv bylo doposud pro úřady v jednotlivých zemích časově velmi náročné. Vzhledem k různým lhůtám, které ukládají příslušné směrnice, jsou dnes hodnotící zprávy vypracovávány prakticky nepřetržitě, čímž vznikají neúměrně vysoké správní náklady.

2.2.3 Díky sjednocení lhůt a shrnutí všech zpráv do jedné souhrnné zprávy získají orgány v jednotlivých zemích lepší přehled. Tímto způsobem může být také do zprávy lépe zapracována souvislost mezi různými zdravotními riziky, kterým má směrnice předcházet. Mnohé problémy ohledně ochrany zdraví a bezpečnosti při práci spolu souvisejí a souhrnná zpráva může poskytnout lepší přehled o přesahujících dopadech směrnic. Pravidelné vypracování zpráv o praktickém provádění ustanovení směrnic v oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti zaměstnanců při práci představuje důležitý nástroj pro přehled o přijatých opatřeních a pro celkové zhodnocení, jež umožňuje posoudit jejich dopad na kvalitu bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců v Evropské unii.

2.2.4 EHSV je však toho názoru, že návrh Komise by měl stanovit pro členské státy povinnost, aby před předáním zprávy Komisi konzultovaly všechny kapitoly zprávy se sociálními partnery, a aby zohlednily jejich postoj.

2.2.5 V návrhu je také stanovena ku prospěchu občanů a zúčastněných stran větší transparentnost tak, aby se Evropa přiblížila občanům a aby byla posílena demokracie.

V Bruselu dne 17. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Posouzení stavu dnešní evropské společnosti

(2007/C 93/11)

Dne 5. října 2006 se Komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci *Posouzení stavu dnešní evropské společnosti*

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 19. prosince 2006. Zpravodajem byl pan Olsson.

Na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 18. ledna), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 153 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 6 členů se zdrželo hlasování.

1. Úvod

1.1 V červnu 2006 zdůraznila Rada význam přiblížení sociálního rozměru občanům a uvítala záměr Evropské komise zhodnotit sociální realitu v EU. Rada vyzvala Komisi, aby před jarním zasedáním Rady v roce 2007 vydala předběžnou zprávu ⁽¹⁾.

1.2 Na základě těchto skutečností požádala Evropská komise, EHSV o vypracování průzkumného stanoviska o způsobu jakým „posoudit realitu evropské společnosti a zároveň s revizí jednotného trhu a koordinovaným způsobem vypracovat agendu zaměřenou na přístup k právům a solidaritu a sociální rozměr ⁽²⁾“. Toto stanovisko se zabývá prvně uvedeným aspektem. Pokroky na jednotném trhu zkoumá jiné stanovisko EHSV.

1.3 Komise se domnívá, že „Evropské politiky a programy solidarity musí podporovat vyšší kvalitu života, sociální soudržnost a větší možnosti pro občany Unie, a to tím, že budou spolupracovat s vnitrostátními, regionálními a dalšími orgány stejně jako se sociálními partnery a budou podporovat sociální dialog a zapojení občanské společnosti“ ⁽³⁾. Posouzení prošetří hlavní faktory ovlivňující sociální transformaci a bude zároveň sloužit jako základ pro vytváření evropských politik nadcházejícího desetiletí s cílem dosáhnout konsensu při řešení sociálních problémů v Evropě ⁽⁴⁾.

1.4 Tato iniciativa odráží obnovený zájem o sociální otázky na nejvyšší úrovni po zamítnutí ústavní smlouvy ve Francii a Nizozemsku. Britské předsednictví pozvalo členské státy na zvláštní zasedání Rady věnované evropskému sociálnímu modelu, které se konalo v Hampton Court v říjnu 2005. Německý a rakouský kancléř navrhli zahrnout do přepracované ústavní smlouvy kapitolu věnovanou sociálním otázkám.

1.5 EHSV oceňuje záměry Komise. Poukazuje na to, že posouzení stavu evropské společnosti představuje širší přístup a není pouhým přezkumem sociálních otázek v klasickém slova smyslu. Toto posouzení může být důležitým nástrojem na přiblížení EU občanům a na naplnění jejich očekávání toho, co by evropské politiky měly zajistit. Iniciativu lze také považovat za snahu o nastolení rovnováhy mezi sociálním a ekonomickým rozměrem EU.

1.6 EHSV zdůrazňuje, že představa o procesu posouzení musí být konkrétní co se týče cílů procesu a způsobů, jakými bude prováděn v budoucnosti. Aby byl tento proces užitečný a nezůstal pouhým teoretickým cvičením, musí přinést přidanou hodnotu dalším politikám, činnostem a diskusím EU, které se zabývají sociální realitou, a být s nimi v souladu. Posouzení proto musí mít jasnou návaznost na Lisabonskou strategii a sociální agendu a musí zhodnotit nástroje sociální politiky EU a jejich provádění. Na posouzení musí být rovněž vyčleněn dostatečný čas, aby do něj mohla být skutečně zapojena organizovaná občanská společnost na všech úrovních.

1.7 Toto stanovisko je prvním příspěvkem Výboru a bude následováno dalšími činnostmi v průběhu vlastního procesu posouzení.

2. Obecné poznámky

2.1 Realitu evropské společnosti již dobře mapují odborníci, instituce a různé organizace ⁽⁵⁾. Byla také posouzena v různých stanoviscích EHSV, kde slouží jako základ pro závěry a doporučení.

Je třeba zdůraznit kladné aspekty ekonomického a sociálního vývoje, které jsou hlavními faktory utvářejícími současnou sociální realitu: celosvětově uznávaná kvalita života, prodlužující se délka života, nové hospodářské příležitosti, sociální mobilita, lepší pracovní podmínky a vysoká úroveň vzdělávání a sociální péče. Během *Trente Glorieuses* („třicet slavných let“) bylo

⁽¹⁾ Evropská rada, červen 2006, bod 21

⁽²⁾ Dopis od místopředsedkyně Evropské komise, paní Wallström, ze dne 5. října 2006

⁽³⁾ Viz výše uvedený dopis a KOM (2006) 211 v konečném znění Program pro občany přinášející výsledky pro Evropu, str. 4-5

⁽⁴⁾ Viz Legislativní a pracovní program Komise na rok 2007, KOM (2006) 629 v konečném znění

⁽⁵⁾ Skupina politických poradců Komise („think tank“ Evropské komise) brzy zveřejní dokument, který bude sloužit jako východisko

v kontextu úplné zaměstnanosti a komplexní sociální ochrany podporováno vytváření relativně homogenního sociálního státu v Evropě, který byl oporou hospodářského růstu.

2.2 EHSV silně věří tomu, že tyto kladné aspekty jsou úzce spjaté s vzájemně se posilujícím spojením hospodářské politiky, zaměstnanosti a sociální politiky. EHSV zdůrazňuje, že sociální politika by měla být považována za produktivní faktor.

2.3 Během posledních desetiletí však evropská společnost prodělává hluboké sociální změny. Zaměstnanost a trh práce se zásadně transformují, což povede k rychlým změnám v sociální realitě pracujících. Evropa dnes čelí nebývalým demografickým změnám. Je třeba věnovat pozornost důvodům pro klesající míru porodnosti a analyzovat je. Příklady z některých členských států ukazují, že vhodně navržená rodinná politika, která umožňuje sloučit rodinný a profesní život pomocí všeobecné a dobře fungující péče o děti, a opatření podporující vyšší zaměstnanost žen, by mohly zvýšit míru porodnosti. Také přistěhovalectví bude stále důležitější složkou na zastavení klesajícího trendu, který vykazuje populace. Integrace přistěhovalců a etnických menšin představuje důležitý úkol.

2.4 Socio-ekonomické změny, které se odrážejí v přeměně na globální, post-industriální a stárnoucí společnost, vytvořily nové příležitosti, ale přinesly s sebou také nová rizika. Budou jimi zasaženy širší vrstvy obyvatelstva než dříve. Schopnost sociálního státu zaručit blahobyt všech svých obyvatel prostřednictvím odpovídající udržitelné zaměstnanosti a odpovídajících udržitelných politik sociální ochrany je podkopávána. Přetrvává chudoba spojená především s riziky sociálního vyloučení a trvalých nejistot, která postihují především ženy, přistěhovalce, mladistvé a osoby bez kvalifikace. Tato chudoba roste v těch oblastech, ve kterých je stále vysoká míra nezaměstnanosti. Rychlý přechod na znalostní ekonomiku činí schopnosti zastaralými a profesní kariéru méně stabilní. Flexibilitu je třeba doplnit novými formami sociální ochrany a aktivními politikami zaměstnanosti a celoživotního učení, aby bylo možné čelit riziku nejistoty, které může vyvolat.

2.5 Faktory transformujícími společnost jsou také nová struktura rodiny, nový životní styl, demografická změna, koncentrace do měst, zvyšující se mobilita, snazší přístup k informacím, spotřebitelské vzorce a nové kulturní vzorce. Environmentální a klimatická změna brzy do velké míry ovlivní občany a společnost. Je třeba vzít v úvahu také názory a postoje veřejnosti.

2.6 Celkový ekonomický a sociální pokrok v Evropě často zakrývá různá a nerovné obrazy současné sociální reality na všech úrovních. Nicméně skutečná sociální realita a kvalita

života každého jednotlivce jsou v základě tím, co je důležité. Posouzení sociální reality musí tedy začít na základní úrovni společnosti.

2.7 Po posledních dvou rozšířeních výrazně vzrostla diverzita. Každé předchozí rozšíření přimělo EU, aby se zabývala sociální realitou, a připravila tak půdu pro hladší proces přistoupení. Na mnoho prioritních politik EU lze nahlížet v tomto kontextu, např. sociální zabezpečení pro migrující pracovníky, sociální soudržnost, politika zaměstnanosti a rovné postavení mužů a žen.

Rozšíření je spojeno s velkými výzvami pro soudržnost EU i pro realizaci některých lisabonských cílů zejména v oblasti sociální politiky a politiky zaměstnanosti. Kokova zpráva o hodnocení Lisabonské strategie v polovině období varuje, že rozšíření vede v EU k napětí a „bez vyhlídky na sblížení se tyto neshody vyostří“. V rámci integrační politiky se v příštích letech musí klást znovu větší důraz na sociální prohloubení Unie. K tomu EU potřebuje mj. makroekonomické rámcové podmínky, jež jsou zaměřeny na podporu růstu a zaměstnanosti

EHSV konstatuje, že mezi členskými státy přetrvávají značné ekonomické a sociální rozdíly. Domnívá se, že rozšíření nesmí být považováno za riziko zhoršení sociálního rozměru, ale spíše za příležitost ke zlepšení životních a pracovních podmínek, a to nejen v nových členských státech, ale v celé Evropě. Tuto příležitost musí podpořit cílenější evropská politika.

2.8 Jak uvádí nedávné stanovisko EHSV ⁽⁶⁾, lze posouzení považovat za důležitý krok pro naplnění obsahu evropského sociálního modelu v budoucnosti. Měl by to být dynamický model, který bude reagovat na nové výzvy a prezentovat myšlenku demokratické, ekologické, konkurenceschopné a solidární oblasti blahobytu a zdroje sociálního začlenění pro všechny občany.

3. Konkrétní poznámky

3.1 Jak bylo uvedeno výše, Výbor již posoudil stav evropské společnosti v téměř všech sociálních oblastech, a to nejen v odpovědi na žádost Komise o vypracování stanoviska, ale také ve stanoviscích z vlastní iniciativy a v průzkumných stanoviscích.

3.2 Nedávná stanoviska EHSV se zabývají např. občanstvím, zaměstnaností, pracovními podmínkami, celoživotním učením, sociální a územní soudržností, sociální ochranou, sociálním vyloučením, zdravotně postiženými osobami, otázkami rovného postavení žen a mužů, mládeží, právy dítěte, stárnutím, přistěhovalectvím a začleněním, životním prostředím a udržitelným

⁽⁶⁾ Viz stanovisko EHSV ze dne 6.7.2006 k tématu Sociální soudržnost – naplnit evropský sociální model, zpravodaj: pan Ehnmark, Úř. věst. C 309, 16.12.2006.

rozvojem, bezpečností potravin a ochranou spotřebitele, komunikací a dopravou, cestovním ruchem, službami obecného zájmu, veřejným zdravím, obezitou a sociálními dopady klimatické změny a také komplexnější Lisabonskou strategii.

Některá průzkumná stanoviska a stanoviska z vlastní iniciativy, která byla vypracována v posledním období, významným způsobem souvisejí s posouzením stavu společnosti ⁽⁷⁾. Probíhá také práce na stanoviscích, která budou předložena v průběhu procesu posouzení.

3.3 K posouzení konkrétních případů sociální reality a jejího celkového stavu a pro měření účinnosti politických opatření musí mít EU k dispozici ukazatele, které poskytnou dostatečně podrobný a přesný obraz skutečnosti. K rozvoji výkonného sociálního systému navrhl EHSV ⁽⁸⁾ měřítka a spolehlivější kvalitativní ukazatele, které by měly být součástí procesu posouzení. EHSV znovu opakuje svoji výzvu, aby se zainteresované strany podílely na vytváření a hodnocení ukazatelů ⁽⁹⁾.

3.4 EHSV poukazuje na nedostatek statistik týkajících se trhu práce a migrace a na potřebu komplexnějšího souboru dat z hlediska pohlaví a chudoby. EHSV proto navrhuje, aby byl tento úkol svěřen Eurostatu a aby mu byly přiděleny zdroje na vypracování takových statistik, které přesně odrážejí sociální trendy ve společnosti. Zdroje na kvalitativnější analýzu by byly doplněny z Dublinské nadace.

⁽⁷⁾ Viz následující stanoviska EHSV:

- Chudoba žen v Evropě, 29.9.2005, zpravodajka: paní King, Úř. věst. C 24, 31.1.2006
- Mezigenerační vztahy, 16.12.2004, zpravodaj: pan Bloch-Lainé, Úř. věst. C 157, 28.6.2006
- Imigrace v rámci EU a integrační politika – spolupráce místních a regionálních zastupitelstev s organizacemi občanské společnosti, 13.9.2006, zpravodaj: pan Pariza Castaños, Úř. věst. C 318, 23.12.2006.
- Účast občanské společnosti v boji proti organizované trestné činnosti a terorismu, 13.9.2006, zpravodajové: pan Rodríguez García Caro, pan Pariza Castaños a pan Cabra de Luna, Úř. věst. C 318, 23.12.2006.
- Evropské občanství a prostředky ke zvýšení jeho viditelnosti a účinnosti, 14.9.2006, zpravodaj: pan Véver, Úř. věst. C 318, 23.12.2006.
- Politika zaměstnanosti: role EHSV po rozšíření a v perspektivě lisabonského procesu, 9.2.2005, zpravodaj: pan Greif, Úř. věst. C 221, 8.9.2005
- Průmyslové změny a hospodářská, sociální a územní soudržnost, 7.6.2004, zpravodaj: pan Leiria, spoluzpravodaj: pan Cué.
- Rozsah a účinky relokace společností, 14.7.2005, zpravodaj: pan Rodríguez García-Caro, spoluzpravodaj: pan Nusser, Úř. věst. C 294, 25.11.2005
- Flexicurity: případ Dánska, 17.5.2006, zpravodajka: paní Vium, Úř. věst. C , 195, 18.8.2006
- Sociální rozměr kultury, 31.3.2004, zpravodaj: pan Le Scornet, Úř. věst. C 112, 30.4.2004
- Domácí násilí na ženách, 16.3.2006, zpravodajka: paní Heinisch, Úř. věst. C 110, 9.5.2006
- Čelíme klimatické změně – úloha občanské společnosti, 14.9.2006, zpravodaj: pan Ehnmark, Úř. věst. C 318, 23.12.2006.

⁽⁸⁾ Viz stanovisko EHSV ke sdělení Komise o Sociální agendě, 13.7.2005, zpravodajka: paní Engelen-Kefer, Úř. věst. C 297, 25.11.2005

⁽⁹⁾ Viz stanovisko EHSV k tématu Sociální ukazatele (stanovisko z vlastní iniciativy), zpravodajka: paní Giacomina Cassina, Úř. věst. C 221, 19.9.2002

4. Nový konsensus při řešení sociálních problémů v Evropě – některé hlavní body

Nutná účast organizované občanské společnosti

4.1 EHSV zdůrazňuje, že posouzení sociální reality s cílem dosáhnout nového konsensu musí být založeno na procesu, do kterého bude způsobem zdola nahoru zapojena organizovaná občanská společnost na všech úrovních. Na proces posouzení musí být vyčleněn dostatečný čas, aby skutečně zasáhl občany a jejich organizace. Jinak hrozí riziko, že bude pouhou povrchní konzultací na vysoké úrovni, která proběhne mezi experty.

4.2 Jelikož posouzení sociální reality musí být provedeno na nejnižší úrovni, mají sociální partneři, další zainteresovaní aktéři a místní orgány úlohu při zjišťování a formulování vznikajících sociálních potřeb a problémů. Sdílené zkušenosti mohou být využity k mobilizaci podniků a občanů k činnostem na místní úrovni a budou také sloužit k systematictějšímu posouzení, které bude provedeno na vnitrostátní a evropské úrovni.

4.3 EHSV se domnívá, že na podporu přístupu zdola nahoru a vhodných „metod“ by Komise měla finančně podporovat organizace provádějící posouzení na vnitrostátní a regionální úrovni a poskytnout logistickou pomoc na odstartování procesu posouzení. Je také důležité vyvinout nové metody zapojení všech zainteresovaných stran a předávat osvědčené postupy v této oblasti.

4.4 Způsob posouzení sociální reality probíhající zdola nahoru musí definovat samotní účastníci. Diskuse nesmí být nijak omezena. EHSV však v souladu s Komisí doporučuje, aby byla zvažována některá průřezová témata, jako rovné příležitosti a nediskriminace, sociální práva a přístup ke službám obecného zájmu a také vazby mezi ekonomickým a sociálním rozměrem ⁽¹⁰⁾.

4.5 Vlády členských států musí brát tento proces vážně a umožnit, aby posouzení a jeho výsledky byly začleněny do národních programů reforem Lisabonské strategie a do dalších politik.

4.6 EHSV může prostřednictvím svých členů a organizací, které zastupuje, hrát aktivní úlohu jak na vnitrostátní, tak na evropské úrovni. Měly by být zapojeny hospodářské a sociální rady v zemích, ve kterých existují, nebo jiné podobné orgány.

4.7 EHSV může ve spolupráci s Komisí uspořádat fórum zainteresovaných stran na evropské úrovni, a to jak na počátku procesu s cílem stanovit plán činností, tak jako následnou akci, až se bude proces chýlit ke konci. Výbor navrhuje zapojit styčnou skupinu ⁽¹¹⁾ do svých činností v této oblasti.

⁽¹⁰⁾ Prosec posouzení proběhne během roku 2007, který je Evropským rokem rovných příležitostí pro všechny.

⁽¹¹⁾ Styčná skupina s organizacemi a sítěmi evropské občanské společnosti je jak styčným orgánem, tak strukturou pro politický dialog mezi EHSV a těmito organizacemi a sítěmi.

5. Nový sociální akční program

5.1 Posouzení nelze provést bez současného zhodnocení různých metod a nástrojů sociální politiky EU a jejich účinnosti v řešení nových sociálních problémů. Je třeba nalézt ideální rovnováhu mezi vymezením a komplementaritou pravomocí EU a členských států a mezi použitím legislativních kroků na evropské úrovni a použitím otevřené metody koordinace. Zároveň je nutné provádět stávající *aquis communautaire*.

5.2 Měly by být analyzovány nástroje EU s cílem stanovit jejich účinnost. To je třeba provést také na základě scénáře narušování sociální politiky EU a sociálního *aquis*. Finské předsednictví uspořádalo v listopadu 2006 konferenci na téma Poevropsťování sociální ochrany. Jedním ze závěrů bylo, že je třeba dále rozvíjet evropský rozměr sociální ochrany, včetně lepšího využití otevřené metody koordinace.

5.3 Existují pochyby o účinnosti otevřené metody koordinace, jelikož mnoho vlád nepřijalo skutečné závazky. Způsoby posílení otevřené metody koordinace je nutné analyzovat v průběhu procesu posouzení, aby tato metoda mohla hrát rozhodující úlohu při dosahování cílů Lisabonské strategie.

5.4 Diverzita a priority jednotlivých států omezují prostor pro legislativu v sociální oblasti na úrovni EU. Výsledky posouzení však musejí být porovnány s potřebou iniciovat, změnit nebo zjednodušit legislativu. Budou možná zapotřebí relevantní klíčové legislativní kroky, v případě, že nadměrné rozdíly brání hospodářské výkonnosti a jsou původem napjatých vztahů mezi členskými státy.

5.5 EHSV zdůrazňuje specifickou a důležitou úlohu sociálního dialogu na všech úrovních, a to jak při posuzování sociální reality, tak v zahajování iniciativ na nalezení společných řešení zjištěných problémů. Na evropské úrovni by měl být plně využit sociální dialog zakládající se na Smlouvě. Výbor podporuje tříletý program evropských sociálních partnerů a s uspokojením zaznamenává, že EU podporuje sociální dialog v nových členských státech.

5.6 Měla by být posílena účast dalších zástupců občanské společnosti v utváření politik. Tyto organizace jsou aktivní ve všech sociálních oblastech a na všech úrovních, aby umožnily zapojení občanů a mobilizovaly je ke kolektivní akci na zlepšení životních podmínek. Je třeba uznat jejich úlohu jak v posouzení sociálních politik, tak v jejich řízení. Dále je nutné lépe podpořit úlohu sociální ekonomiky v uspořádání výroby a služeb tak, aby odpovídaly potřebám občanů a zlepšovaly jejich životní podmínky.

5.7 EHSV navrhuje, aby při shrnutí procesu posouzení Evropská komise uspořádala „summit občanů“ o sociální realitě, na kterém budou přítomni zástupci všech zainteresovaných stran. Komise má rozhodující úlohu v určení těch aspektů sociální reality, které lze nejlépe řešit na úrovni EU. Organizované občanská společnost, národní parlamenty a regionální orgány by měly být vyzvány, aby předložily své vlastní návrhy. Jako doplňující činnost EHSV navrhuje uspořádat druhé zvláštní zasedání Evropské rady věnované evropskému sociálnímu modelu (Hampton Court 2).

5.8 Nový sociální akční program, který bude brát v úvahu jak ekonomickou realitu, tak sociální očekávání, by mohl být načrtnut s cílem poskytnout základ pro nový konsensus ohledně sociálních problémů, se kterými se Evropa setkává. Výbor by upozornil na to, že zavedení strategie jednotného trhu „1992“ v 80. letech minulého století bylo doprovázeno takovým programem a že Komise nyní žádá o „sociální rozměr zároveň s revizí jednotného trhu a v blízké koordinaci s ní“.

5.9 Program by byl nutně založen na sdílených hodnotách, na důrazném potvrzení vazby mezi sociálním a ekonomickým pokrokem a na (novém) definování společného pouta evropské společnosti, které spolu spojuje občany i členské státy a vytváří tak vysoký stupeň sociálního kapitálu. Byl by doprovázen přesnou a konkrétní agendou, která by v kontextu globalizace a v širším rámci evropského sociálního *aquis* spojovala různé aktéry, uvažovala o účinném využití stávajících nástrojů EU, byla schopná řešit sociální potřeby a očekávání jak úrovni EU, tak na úrovni členských států.

V Bruselu dne 18. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS